© Библия таржама гьабиялъул институт, 2008

Матфейица бицараб Рохалил хабар

«Матфейица бицараб Рохалил хабар» хъван буго нилъер эраялъул I гIасруялъул кIиабилеб бащалъиялда. Гьелда жанир руго ГIиса МасихIил гIумруялъулги вагIза-насихIатазулги хIакъалъулъ харбал. Матфей ккола ГIисада цадахъ рукIарал муридазул цояв.

«Матфейица бицараб Рохалил хабаралда» баян гьабулеб буго ГIиса хIакълъунго МасихI вукIин. ГIадамал мунагьалдаса ва хвалдаса хвасар гьаризе гьев дуниялалде витIиялдалъун Аллагьас тIубазабулеб бугин цIакъго цебе заманаялдаса нахъего Жинда божулезе гьабун букIараб къотIи. Гьединлъидал Матфейица гIемер рехсолел руго Библиялъул тIоцебесеб бутIаялдаса — жугьутIазул Хирияб ТIехьлъун кколеб «НекIсияб КъотIиялдаса» — калимаби. Матфейидасан бачIараб Рохалил хабар букIана ГIиса жидеда гьоркьов гьавураб ва гIураб жугьутI халкъалде ва гьебго заманаялда тIолабго гIаламалде хитIаблъун. Гьеб байбихьулеб буго ГIиса гьавиялдасан, цинги бицунеб буго гьев лъадалъ ччун вахъиялъул, илбисалъ къосинавизехъин вукIиналъул, Галилея улкаялда гьес гьарурал насихIатазул ва унтарал сахлъизариялъул. Гьелдаса хадуб батула Иерусалималде ГIисаца гьабураб ахирисеб сапаралъул, дуниялалда ГIисал гIумруялъул ахирисеб анкьалда жанир ккарал лъугьа-бахъиназул, ахиралдаги гьев хъанчида ваялъул ва хваралъуса вахъиналъул хIакъалъулъ.

«Матфейица бицараб Рохалил хабаралда» ГIисаца халкъалда бичIчIизабулеб буго Муса аварагасдалъун загьирлъизарурал Аллагьасул амруязул магIна ва лъазабулеб буго Зобалазул ПарччахIлъи гIагарлъулеб бугилан.

1 бетIер

ГIиса МасихIил цIаразул рахас

[1] Ибрагьимил наслуялъул Давудил кьибилалъул вас ГIиса Ма-
сихIил умумузул цIаразул рахас гьадинаб буго:
[2] Ибрагьимие гьавуна ИсхIакъ, ИсхIакъие гьавуна Якъуб, Якъу-
бие гьаруна Ягьуда ва гьесул вацал. [3] Ягьудае Тамарица гьаруна
Перецги Зараги, Перецие гьавуна ХIецрон, ХIецроние гьаву-
на Рам, [4] Рамие гьавуна ГIаминадаб, ГIаминадабие гьавуна
НахIшон, НахIшоние гьавуна Шалмон, [5] Шалмоние Рагьабица
гьавуна БогIаз, БогIазие Рутица гьавуна Йобед, Йобедие гьаву-
на Йишай, [6] Йишаие гьавуна парччахI Давуд.
Уриял йикIарай чIужуялъ парччахI Давудие гьавуна Сулайман;
[7] Сулаймание гьавуна Регьобоам, Регьобоамие гьавуна Абиягь,
Абиягьие гьавуна Аса; [8] Асае гьавуна Иегьошапат, Иегьошапа-
тие гьавуна Иегьорам, Иегьорамие гьавуна Уззия; [9] Уззияе гьа-
вуна Иотам, Иотамие гьавуна Агьаз, Агьазие гьавуна Гьезекиягь;
[10] Гьезекиягьие гьавуна Манассегь, Манассегьие гьавуна Амос,
Амосие гьавуна Иосиягь; [11] жугьутIал Вавилоналде гочинари-
лалде Иосиягьие гьаруна Йехониягь ва гьесул вацал;
[12] Вавилоналде гочун хадув Йехониягьие гьавуна Шеалтиэл,
Шеалтиэлие гьавуна Зеруббабел, [13] Зеруббабелие гьавуна Абиуд,
Абиудие гьавуна Элиаким; Элиакимие гьавуна Азор; [14] Азорие
гьавуна Садок, Садокие гьавуна Ахим, Ахимие гьавуна Элиуд;
[15] Элиудие гьавуна Элиазар, Элиазарие гьавуна Маттан, Матта-
ние гьавуна Якъуб; [16] Якъубие гьавуна жинда МасихIилан цIар
лъурав ГIисал эбелалъул – Марямил – рос Юсуп.
[17] Гьедин Ибрагьимидасан Давудиде щвезегIан анцIилаункъо
наслу лъугьана; Давудидасан байбихьун жугьутIал Вавилоналде
гочинаризегIанги лъугьана анцIила ункъо наслу; Вавилоналде
гочараб заманалдаса МасихIиде щвезегIанги лъугьана гьебго ан-
цIила ункъо наслу.

ГIиса МасихI дуниялалде вачIин

[18] ГIиса МасихI дуниялалде вачIин гьадин ккана: гьесул эбел
Марям йикIана Юсупие абурай яс; амма гьес гьей ячиналдего
Аллагьасул Илагьияб РухIалдалъун гьелъул ургьибе лъимер ккун
букIин лъана. [19] Гьелъул абурав Юсупица, яхI-намус бугев чи

вукIиндал, хIукму гьабуна гьей халкъалда суризе бокьичIого,
балъгого гьелъулгун ригьин хвезабизе. [20] Гьединаб пикруялда
гьев вукIаго, макьилъ тIаде вачIун Бичасул малаикас абуна:

– Я, Давудил наслуялъул вас Юсуп! Марям лъадилъун ячине
мун хIинкъуге. Гьелъул ургьибе ккараб лъимер Аллагьасул Ила-
гьияб РухIалдалъун букIин лъай дуда. [21] Гьелъ дуе вас гьавила;
ГIисаян цIарги лъезе ккола дуца гьесда, гьес жиндирго халкъ
мунагьаздаса хвасар гьабизе бугелъул*.

[22] Гьеб кинабго ккана цо аварагасда Аллагьас абураб гьадинаб
калима ритIухълъизе: [23] «Гьале ясгIаданалъул ургьибе лъимер кке-
ла ва гьелъ вас гьавила. Гьесда цIарги лъела Имануэл». (Гьелъул
магIна ккола «Аллагь нилъгун вуго» абураб.)

[24] Гьале Юсуп макьидаса вигьана, Бичасул малаикас абураб
гьабун, жиндирго бахIарайги рокъое ячана. [25] Амма гьелъ вас
гьавизегIан, аскIов вегун, гьелда квер хъвачIо Юсупица. Васас-
да цIарги ГIиса абун лъуна.

2 бетIер

ЦIвабзазул гIелму лъалел гIадамал рачIуна Лъимер бихьизе

[1] Ягьудиялъул Бетлегьем шагьаралда ГIиса гьавуна Гьерод
ханлъун вугеб заманалда. Гьебмехалъ бакъбаккул рахъалдасан
Иерусалималде рачIана цIвабзазул гIелму лъалел гIадамал. Гьез
абуна:

[2] – ЖугьутIазул ПарччахIлъун вукIине гьавурав дов вас кив ву-
гев? Зобалазул бакъбаккул рахъалда баккун бихьана нижеда гьев
гьавунилан бицунеб цIва. Гьесие сужда гьабизе рачIун руго ниж.

[3] Гьерод ханги, гьесдаго цадахъ Иерусалималъул тIолабго
халкъги бихха-хочун лъугьана гьеб хабар рагIидал. [4] Гьеб хал-
къалъул киналго чIахIиял кашишзабиги диниял гIалимзабиги
данде ракIарун, Гьеродица гьезда гьикъана МасихIилан абулев
парччахI кив гьавизе кколевилан. [5] Гьез абуна МасихI Ягьудия-
лъул Бетлегьем шагьаралда гьавизе кколилан, цо аварагас Алла-
гьасул калима гьадин хъван бугилан: [6] «Мунги, Бетлегьем, Ягьу-
дал наслуялъул ракьалдайин бугеб, Ягьудал наслуялъул ракьалда
ругел аслиял шагьараздаса къураб жо щибниги гьечIебин дур.

* 1:21 ГIиса (ЙешуагI) абураб рагIулъ жугьутI мацIалда «Бичас хвасар гьа-
рула» абураб магIнаги буго.

Дур гьенив вахъина Дир хирияб Исраилил халкъалъул тIалаб
гьабулев Цевехъан».
7 Гьебмехалъ Гьеродица, цIвабзазул гIелму лъалел гIадамал
балъго жиндихъего ахIун, гьезда цIехон, мухIканго лъазабуна
доб цIва кида баккун бихьарабали. 8 Цинги гьел Бетлегьемалде
ритIана, гьеб лъимадул хIакъалъулъ кинабго хIакъикъат лъаза-
беян. Гьеб Лъимер батараб мехалъ жинда лъазабизе рачIайилан-
ги абуна Гьеродица. Жиндиеги бокьун бугила гьеб Лъимералъе
сужда гьабизе.
9-10 Ханасулгун хабар-накъит лъугIидал, рахъун ана цIвабзазул
гIелму лъалел гIадамал. Бакъбаккуда доб мехалъ бихьараб цIва-
ги унеб букIана зодисан гьезда цебе-цебе. Кутакаб рохел лъу-
гьана гьезул рекIелъе гьебмехалъ. Ахирги доб лъимер бугеб ба-
кIалда тIад чIана гьеб цIва. 11 Рокъоре жанире лъугьиндал, лъи-
мерги батана, лъимадул эбел Марямги ятана. Нодо гIодоб цун
сужда гьабуна гьесие цIвабзазул гIелму лъалел гIадамаз. Цере
рахъун, гьесие цIакъго хириял сайигъаталги кьуна: меседги,
мирраги*, кьеккен гьабулеб гьуинаб махIалъул пицIги. 12 Гьезда
макьилъ лъазабуна Гьеродихъе унгейилан. Гьелги батIияб ну-
халъ тIадруссун ана жидерго улкаялде.

Лъимерги бачун, Мисриялде лъутула Юсупги Марямги

13 Гьел нахъе индал, гьале Бичасул малаик вачIун вуго Юсу-
пихъе макьилъ.
— Гьеб лъимерги бачун, гьесул эбелги ячун, мун вахъун Мис-
риялде лъуте, — ян абуна малаикас. — ТIадвуссайилан дица аби-
зегIан гьенив чIа. Гьеродида ракIалда буго гьеб Лъимер бала-
гьизе ва чIвазе.
14 ГьебсагIат тIаде вахъана Юсуп; васги вачун, гьесул эбелги
ячун, сардилъго Мисриялде ана. 15 Гьерод хвезегIан Мисриялда
чIана. Гьеб гьедин ккана, цо аварагасда Аллагьас абураб гьади-
наб калима ритIухълъизе: «Мисриялдаса нахъе айилан амру гьа-
буна дица дирго васасда».

Гьеродица лъимал чIваян амру гьабула

16 Дол цIвабзазул гIелму лъалел гIадамаз живго гуккаравлъи
лъайдал, Гьеродил ццин гьалаглъана. Бетлегьем шагьаралдаги

* 2:11 *Мирра* — хварав чиясда бахунеб махIгьуинаб нах.

ва гьелда сверухъ ругел бакIаздаги кIиго соналде бахинчIеб би-
хьинабщинаб лъимер цо течIого чIвазе чагIи ритIана. ЦIвабза-
зул гIелму лъалел гIадамаз бицун, мухIканго лъан букIиндалха
гьесда доб Лъимер гьабураб заман.
17 Гьедин ритIухълъана Иере-
мия аварагасда Аллагьас абураб гьадинаб калима:

18 «Рамаялдасан* рагIулеб буго
кутакаб магIил гьаракь.
Ракел гIодилей йиго жиндирго лъималазухъ,
ракI-макI гьабуниги, гIенеккулей гьечIо гьей.
ТIокIал гьечIелъулха гьел!»

Юсуп Мисриялдаса тIадруссуна

19 Гьерод хвараб мехалъ, Мисриялда вукIарав Юсупихъе Би-
часул малаик вачIана макьилъ.
20 Гьес Юсупида абуна:

– Васги вачун, гьесул эбелги ячун, вахъун ГIизраилалъул
ракьалде а. Гьеб Лъимер чIвазе къасд гьабулел рукIарал чагIи
хун руго.

21 Васги вачун, гьесул эбелги ячун, ГIизраилалъул ракьалде
ана Юсуп.
22 Амма Гьеродил бакIалда Ягьудиялъул ханлъун гье-
сул вас Архелай вугин рагIидал, гьениве ине хIинкъунги вукIа-
на Юсуп. Макьилъ лъазабун хадуб,
23 Галилея улкаялде вачIун,
Назарет абулеб шагьаралда чIана. Гьедин ритIухълъана назаре-
талдасевилан абилин хадуб гьесдаян аварагзабазда Аллагьас би-
цун букIараб калимаги.

3 бетIер

ЯхIя аварагхалкъалда цеве вахъуна

1 Гьеб заманаялда Ягьудиялъул гIицIаб авлахъалде вачIуна
ЯхIя авараг.

2 – Нуж кантIе, Аллагьасде русса, Зобалазул ПарччахIлъиялъул
заман тIаде гIунтIун бугебин! – абун лъазабулеб букIана гьес.

3 «Цо ахIи буго авлахъалда рагIулеб: БетIергьанасе нух къа-
чIай, битIизабе гьесда цебе шагьра!» – Гьединал рагIаби Ал-
лагьас Ишая аварагасда жиндир хIакъалъулъ абурав чи вукIана
ЯхIя.
4 ЯхIяцайин абуни, варанидул квасул ретIел ретIунаан,
рачлихъ борчунги букIана хьвацIил рачел. Гьес кваналеб жоги

---

* 2:18 *Рама* – Бетлегьемалда гIагарлъухъ букIараб шагьар.

букIана гарцIги гIалхул гьоцIоги. 5 Гьесухъе рачIунел рукIана
Иерусалим шагьаралдаса, Ягьудия улкаялдаса, Иордан гIурул
тIолабго сверухълъиялдаса гIадамал. 6 Жидерго мунагьал рехсон
хадур, Аллагьасде руссун, гьезул мунагьал чуризе, Иордан гIу-
рул лъадалъ ччун рахъулаан ЯхIяца гIадамал.

7 Лъадалъ ччун рахъизе гIемерисел фарисеялги саддукеялги
жиндихъе рачIунел рукIин бихьидал, ЯхIяца гьезда абуна:

— ГIай, нуж чIегIераб борхьил наслу! Нужеде гIагарлъун бу-
геб Аллагьасул тамихIалдаса лъутизе лъица малъараб? 8 Нужерго
мунагьаздаса руссун, кантIиялъул гьотIода пихъ барщизабе.
9 Ниж Ибрагьимил наслуялъул лъимал ругилан гаргадизеги ра-
кIалде ккоге. Гьале дица нужеда абулеб буго: жиндие бокьани,
гьал ганчIаздасанги Ибрагьимил наслуялъул лъимал лъугьина-
ризе кIола Аллагьасда. 10 ГьутIбузда гьоркь гIащтIи лъун тун бу-
геблъи лъай нужеда. ЛъикIаб пихъ тIад бижичIеб гьветI къотIун
цIадаб лъезе бугебха! 11 Дица нуж кантIизелъун, мунагьал чуризе
лъадалъ ччун рахъун, рацIцIад гьарулел руго. Амма дида хадув
вачIунев вуго гIемерго дидаса къудрат цIикIкIарав чи. Гьес тIа-
са рахъарал хьитал кодоре росизецин мустахIикъав гьечIо дун.
Лъадаца гуреб, Илагьияб РухIалдалъун ва цIаялдалъун чурун ра-
цIцIад гьарила гьес нуж. 12 Гьес бугьун хъатикь ккун буго, жин-
дирго гьоцIиб ролъги бацIцIад гьабун, гьеб цагърахъе буссина-
бизе, наккуги ссвинго гьечIеб цIадабе бан бухIила.

ГIиса Аллагьасул Вас вукIин загьирлъула

13 Гьеб заманаялда Галилеялдаса вахъун ГIисаги вачIана Иор-
даналде ЯхIяца лъадалъ ччун вахъизе. 14 Амма ЯхIя разилъулев
вукIинчIо, гьес ГIисада абуна:

— Лъадалъ ччун вахъизе дун духъе вачIине кколеб бакIалда,
мун дихъе щай вачIарав? — ан.

15 Гьесие жавабалъе ГIисаца абуна:

— Цин гьадин букIине те. Гьадин щвалде щун тIубазабизе
ккола нилъеца Аллагьас нилъедаса тIалаб гьабулебщинаб жо.

ГIисаца абухъе гьабизе разилъана гьебмехалъ ЯхIя.

16 Лъадалъ ччун вахъун гьебсагIат къватIиве лъугьун вачIана
ГIиса. Гьебмехалъ зобги кIибикьизабун, миккидул сураталда
боржун бачIун, Аллагьасул РухI ГIисахъе рещтIунеб бихьана.
17 Гьале гьаракьги рагIана зобалаздасан:

— Гьав вуго дие вокьулев дир Вас. Гьесдаса вохун вуго дун!

4 бетIер

Илбисалъ хIалбихьула ГIиса къосинавизе

1 Цинги гьеб РухIалъ ГIиса гIицIаб авлахъалде вачана. Илби-
салъ хIалбихьана гьев къосинавизе кIвелародайилан. 2 Гьенив
кIикъого къоялъ ва кIикъого сордоялъ кIал ккун вукIарав ГIиса
ахирги вакъана. 3 БачIун илбисалъ абуна гьесда:

– Мун Аллагьасул Вас ватани, чадазде сверайилан амру гьабе гьал ганчIазе.

4 Гьелъие жаваб гьабун, ГIисаца абуна:

– ТIехьалда хъван буго: «ЦохIо чадица гуребин чиясе чIаголъи кьезе бугеб, Аллагьасдасан бачIараб щибаб рагIиялъин».

5 Цинги Мукъадасаб шагьар Иерусалималде вачун, илбисалъ
ГIиса Мукъадасаб Рукъалъул сиялда тIад лъола. 6 Гьелъ абула:

– Мун Аллагьасул Вас ватани, гъоркье кIанцIе! ТIехьалда хъван бугелъул: «Аллагьас малаикзабазе дур рахъалъ амру гьабун буго» ва: «Гьез мун кодов ккун восила, ганчIидацин дур хIетIе тункичIого букIине».

7 ГIисаца абуна:

– «Дурго БетIергьан Аллагьасул хIалбихьуге!» – янги хъван буго ТIехьалда.

8 Гьанже илбисалъ ГIиса цIакъго борхатаб мегIералъул тIогьи-
ве вачуна ва дуниялалъул киналго пачалихъалги ва гьезул ки-
набго кIодолъи-къудратги бихьизабула гьесда.

9 Цинги ГIисада абула гьелъ:

– Гьаб кинабго дуе кьела дица, бетIер къулун дуца дие сужда гьабуни.

10 ГIисаца гьелда абула:

– ТIагIа дида цебеса, шайтIан! ТIехьалда хъван буго: «ЦохIо Аллагьасе – дурго БетIергьанасе – гурони сужда гьабуге. ЦохIо Гьесие гьабе гIибадат!»

11 Гьебмехалъ илбисалъ ГIиса живго тола. Гьале малаикзаби рачIана гьесие хъулухъалъе.

Галилеялда ГIисал вагIза-насихIат

12 ЯхIя гвандинив тIамун вугилан рагIидал, ГIиса Галилеялде
ана. 13 Амма Назареталда чIечIо гьев. Забулонил ва Нафтали-
мил ракьалда, Галилеялъул ралъдал рагIалда бугеб Капернаум

шагьаралде ун, гьенив чӀана. 14 Гьеб гьедин ккана Ишая авара-
гасда Аллагьас абураб гьадинаб калима ритӀухъльизе:

15 «Забулонил ракь ва Нафталимил ракь!
Ралъдахъе унаго нухда бугеб ракь!
Иордан гӀурул доб рахъалда бугеб ракь!
Галилея – цогидал халкъазул ракь!
16 БецӀлъуда букӀараб нужер халкъалъе гвангъараб нур за-
гьирлъана,
нужер улкаялда хвалил рагӀдукь рукӀаразе рогьалил бакъ ба-
ккана».

17 Гьелдаса хадуб халкъалъе вагӀза-насихӀат гьабизе байбихьа-
на ГӀисаца.
– Нуж кантӀе, Аллагьасде русса! – ян абулеб букӀана гьес. –
Зобалазул ПарччахӀлъиялъул заман тӀаде гӀунтӀун бугебин!

ГӀисал тӀоцересел муридал

18 Галилеялъул ралъдал рагӀалдасан унаго, ГӀисада вихьана
ччугӀие гьин рехулев кӀиго вац: Пётр* абун гьес тӀокӀцӀар лъу-
рав Симонги гьесулго вац Андрейги. Гьел рукӀана ччугӀихъаби.
19 – Дида цадахъ рилълъа, – ян абуна гьезда ГӀисаца. – Дица
нуж лъугьинарила гӀадамал кколел ччугӀихъабилъун.
20 Гьенибго гьинги тун, гьебсагӀат гьел ГӀисада цадахъ уна.
21 Гьениса унаго кӀиго чи вихьана гьесда. Гьел рукӀана Зебеда-
йил вас Якъубги гьесулго вац Иоаннги. Жидерго эмен Зебедай-
гун цадахъ лъугьун ччугӀа ккевезе гьин къачӀалел рукӀана гьел
росода тӀад. Дида цадахъ рилълъайилан ахӀана гьездеги ГӀисаца.
22 Росода тӀад эменги вукӀаралъув тун, гьебсагӀатго гьелги ана
ГӀисада цадахъ.

ТӀолабго Галилеялда хьвадулев вукӀана ГӀиса

23 Цинги гьев хьвадана тӀолабго Галилеялда: гьезул синаго-
габазда гӀадамазе вагӀза-насихӀат гьабулаан, Зобалазул Пар-
ччахӀлъиялъул хӀакъалъулъ Рохалил хабар лъазабулаан, кинабго
унта-щокълъиялдаса гӀадамал сахлъизарулаан. 24 ТӀолабго Си-
риялда тӀибитӀана гьесул цӀар. Гьесухъе рачун рачӀунаан унту-
ца гӀазаб кьолеб бугелги, шайтӀабаца ккуралги, унти бачӀунел-
ги, палижалъ ккуралги, – батӀи-батӀияб гӀузру бугел гӀемерал

* 4:18 *Пётр* – грек мацӀалда «къуру» абураб магӀна буго гьеб рагӀул.

гIадамал. Гьел киналго сахлъизаруна ГIисаца. 25 Гьесда хадур ра-
чIунел рукIана Галилеялдасаги, АнцIшагьаралдасаги, Иерусали-
малдасаги, Ягьудиялдаса ва Иордан гIурул добаб рахъалдаса
цIакъ гIемерал гIадамал.

5 бетIер

ГIисал кIудияб вагIза

1 ГIемераб халкъ жинда хадуб бачIунеб бихьидал, ГIиса ма-
гIарде вахана. Гьенив гIодов чIун гьев вукIаго, тIаде рачIана
гьесул муридал. 2 Гьезие вагIза гьабун, гьадин абуна ГIисаца:

3 – Гьардарал гурищ гьел, Аллагьасда цере жал мискинго ру-
кIин лъалел, –

гьезие бугелъул Зобалазул ПарччахIлъи.

4 Гьардарал гурищ гьел, гIодулел ругел, –

гьел рохизаризе ругелъул.

5 Гьардарал гурищ гьел, хIалимаб гIамал бугел, –

гьезие щвезе бугелъул дуниялалъул кверщел.

6 Гьардарал гурищ гьел, ритIухълъиялъухъ ракъарал-къеча-
рал, –

гьел гIорцIизе ругелъул.

7 Гьардарал гурищ гьел, гурхIел-рахIму бугел, –

гьездаги гурхIизе вугелъул.

8 Гьардарал гурищ гьел, ракI бацIцIадго бугел, –

гьезда Аллагь вихьизе вугелъул.

9 Гьардарал гурищ гьел, ракълие рачел къалел, –

гьезда Аллагьасул васалилан цIар лъезеги бугелъул.

10 Гьардарал гурищ гьел, ритIухъго хьвадунилан гIадамаз гIа-
къуба кьолеб бугел, –

гьезие бугелъул Зобалазул ПарччахIлъи.

11 Гьардарал гурищ нуж, – дун сабаблъун нужеда рогьо балеб
мехалъги, нужее гIакъуба кьолеб мехалъги, гьечIеб рагIи нужеде
абулеб мехалъги – рохизе ругел.

12 Роха-хинлъун рукIа, разиго рукIа,

Зобалазда кIудияб шапакъат щвезе бугин нужее.

Цересел аварагзабазеги кьедал гIадамаз гьедин гIазабги гIа-
къубаги.

13 Нуж руго гьаб дуниялалъул цIам. Амма гьелъул цIамгIаллъи
холеб бугони, гьеб кин кIиабизе цIамгIаллъизабилеб? Халкъалъ

хIатIикь мерхьине гIодобе бани гурони, сундуениги къваригIу-
наро гьебмехалъ цIам.

[14] Нуж руго дуниялалъе нур. Борхатаб магIарда бугеб шагьар
кин бахчизе кIолеб? [15] КIалагъоркье гьабун сахI тIад лъезе гуро
чирахъ бакулеб, рокъор ругел киназего канлъи кьезе борхатаб
бакIалда лъезейин. [16] Гьедин нужер нуралъги канлъи кьеги гIа-
дамазе, нужер лъикIал ишал гьезда рихьизе, зобалазда вугев ну-
жер Инсуе гьез реццги гьабизе.

[17] Нужеда ракIалде ккоге дун Мусал къанунги аварагзабазул
динги хвезабизе вачIарав чийилан. Гьел хвезаризе гурев, гьел
щвалде щун тIуразаризе вачIун вуго дун. [18] ХIакълъун абулеб бу-
го дица нужеда: зобалги ракьалги тIагIун инегIан, къануналдаса
цониги хIучч, цониги тIанкI тIагIине гьечIо, Аллагьасул къада-
ралда рекъон кинабго тIубазегIан тIагIинаро гьеб. [19] Гьедин-
лъидал къануналъул бищунго гьитIинабгицин амру жинцаго
хвезабуравги гьеб хвезабизе гIадамазда малъаравги бищунго
гьитIинавлъун рикIкIине вуго Зобалазул ПарччахIлъиялда. Ам-
ма тIубазабулевги ва тIубазабеян цогидазда малъулевги бищунго
кIудиявлъун рикIкIине вуго. [20] Гьале дица нужеда абулеб буго:
фарисеязулалдасаги диниял гIалимзабазулалдасаги нужер ри-
тIухълъи цIикIкIинчIони, Зобалазул ПарччахIлъиялде кин рор-
чIилел нуж?

[21] Нужеда лъала: некIо рукIарал гIадамазеги Аллагьас амру гьа-
бун букIараблъи: «Чи чIваге!» – ян ва: «Чи чIварав чи судалде
вачине вуго», – ян. [22] Дицани нужеда абулеб буго: жиндирго ва-
цасда* ццин бахъаравги судалде вачине вуго. Жиндирго вацасда:
«Рака! (Вахьна!)» – ян абуравги вачине вуго тIадегIанаб судалде.
«ГIабдал!» – ан абуравги жужахIалъул цIадаве ккезе бегьула.

[23] Къурбаналъе жоги бачун, къурбаналъул гьан лъолеб бакIал-
де унаго, дуда ракIалде щвани дуца вацасул ццин бахъинабун
букIараблъи, [24] дурго къурбанги гьеб бакIалда тун, мун а дов ва-
цасулгун рекъел гьабизе, цинги нахъвуссун вачIун хадуб хъве
дуца къурбан. [25] ДагIбадулас вачун, судалде унаго, нухдаго ре-
къел-бакъалдалъун гьев тIаса вихьизавизе гIедегIе. Гурони, гьес
мун судиясухъе щвезавила, судияс гIеласухъе кьела, цинги гван-
диниве рехила. [26] ХIакълъун абулеб буго дица дуда: дур ахирисеб
шагьи-пара лъугIичIого, гьениса къватIивеги ворчIиларо.

* 5:22 *Вац* – бокьарав чи, пуланав чи абураб магIнаялда.

[27] Нужеда лъала: «зина гьабуге», – ян амру букIараблъи. [28] Ди-
цани нужеда абулеб буго: чIужугIаданалъухъ хъублъи-хъахIба-
лъи ракIалде ккун валагьаравщинав чиясул рекIелъ гьелдехун
зина лъугьанин. [29] Дур кваранаб бералъ мун мунагьалде цIалев
вугони, бахъун рехе гьеб. Цо лага камиго лъикI дуе, тIолабго
черх жужахIалъул цIадабе рехизегIан. [30] Дур кваранаб квералъ
мун мунагьалде цIалев вугони, къотIун рехе гьеб. Цо лага ками-
го лъикI дуе, тIолабго черх жужахIалъул цIадабе ккезегIан.
[31] ЧIужу йиччан толев чияс гьелда цIар тIамиялъе нугIлъи гьабу-
леб кагъат кье гьелъухъеян хъван букIана. [32] Дицани нужеда
абулеб буго: хъахIбалъи хутIун, цогидаб гIиллаялъе гIоло чIужу
йиччан таравщинав чи ккола зинаялда хьвадизе гьей тIамулев
чилъун. Цогидас йиччан тарай гIадан ячарав чиги зиначи ккола.

[33] Цоги нужеда лъала некIо рукIарал гIадамазеги: «Бараб гьа
бихху́ге, нагагь мун гьедани, Аллагьасукьа хIинкъун гьеб гьа тIу-
базабе» – ян амру букIараблъи. [34] Дицани нужеда абулеб буго:
киданиги гьедаруге. ЗобалхIаянги гьедуге – зодисанин Аллагьа-
сул амру рещтIунеб. [35] РакьалхIаянги гьедуге – ракьалдайин Ал-
лагьасул кверщел тIибитIун бугеб. Иерусалималъул цIаралда-
лъунги гьедуге – гьеб буго кIудияв ПарччахIасул шагьар. [36] «Дир
бетIералхIа», – янги гьедуге, дурго бетIералда цониги рас я
хъахIлъизабизе, я чIегIерлъизабизе кIоларо дуда. [37] Бугелда бу-
гин абе, гьечIелда гьечIин абе, хутIарабщинаб рагIи илбисалда-
сан бачIараб буго.

[38] Нужеда лъала: «Бералъухъ къисасалъе бер бахъе, гIусалъухъ
гIус бахъе», – янги амру букIараблъи. [39] Дицани нужеда абулеб
буго: квешлъи гьабурасда дандечIоге. Дур кваранаб кIаркьенал-
да кьабуни, квегIаб кIаркьенги ккве гьесда цебе. [40] Къадиясухъе
вачун, духъа гурде бахъизе бокьарасе, тIаса бахъун дурго гIабаги
кье. [41] Цо километралъ мун хIалица вачарасда цадахъ кIиго ки-
лометралъги а. [42] Гьарарасе гьararабги кье, налъуда кьеян вачIа-
равги нахъчIваге.

[43] Нужеда лъала: «Дуда аскIов вугев чи вокьа» – ян ва «дурго
тушман риха», – ян амру букIараблъи. [44] Дицани нужеда абулеб
буго: нужерго тушбаби рокьа, нужее гIазаб-гIакъуба кьолелги ду-
гIадулъ рехсе. [45] Зобалазда вугев нужер Инсул васаллъун лъугьина
нуж гьебмехалъ. Щайгурелъул гьес бакъ баккизабула лъикIазеги
квешазеги, гьес цIад базабула рацIцIадазеги хъубазеги. [46] Нуж
рокьулел гIадамал нужее рокьиялъул кири кинаб букIинеб?

Гьебго жо гурищ магъало бакIарулел чагIазгицин гьабулеб?
47 Нужерго вацазе гурони нужеца салам кьолеб гьечIони, кири
кинаб букIинеб? Гьебго жо гурищ Аллагь лъаларезги гьабулеб?
48 Гьединлъидал нужги камилаллъун рукIа, Зобалазда вугев ну-
жер Эмен камилав вугев гIадин.

6 бетIер

Садакъаялъул хIакъалъулъ

1 Воре, нужерго муъминлъи гIадамазда цебе загьир гьабуге,
гьезда бихьизелъун, Зобалазда вугев нужер Инсуца нужее кири
хъваларебин. 2 Садакъа кьолеб мехалъ, гIадамаздасан цIар-рецц
бокьун, синагогабаздаги къватIахъги жидедаго сверухъ ахIи-хIур
бахъинабулел, ххвелал гьаризе бокьулел чагIаз гIадин, кьоге ну-
жеца садакъа. ХIакълъун абулеб буго дица нужеда: гьезие гье-
лъухъ мухь гьанибго щвана. 3 Дуца садакъа гьабулеб мехалъин
абуни, кваранаб квералъ кьолаго квегIаб квералдацин лъазе би-
ччаге. 4 Балъго хутIизе те дурго садакъа, балъгоябги лъалев нужер
Инсуца кири кIодо гьабила дуе гьелъухъ.

Гьари-дугIаялъул хIакъалъулъ

5 ДугIа гьабизе бокьани, гIадамазда бихьизе гIоло, синагога-
баздаги къватIахъги рахъун чIун Аллагьасде ахIдолел, ххвелал
гьаризе бокьулел гIадамаз гIадин, гьабуге нужеца дугIа. ХIакъ-
лъун абулеб буго дица нужеда: гьезие гьелъухъ мухь гьанибго
щвана. 6 Дуца дугIа гьабулеб мехалъин абуни, къан нуцIагун жа-
нивги чIун, гьаре вихьуларедухъ дуда аскIов вукIунев дурго Ин-
суда. Балъгого гьабулебги бихьулев дур Инсуца кири хъвала дуе.
7 ДугIа гьабулаго, гьересиаллагьзабазе гIибадат гьабулел гIада-
мал гIадин, гIемерав гъулгъудизеги гъулгъудуге. Гьезда ккола
халат гьабунагIан дугIа къабуллъулебилан. 8 Гьезда релълъун
лъугьунге: нужеца гьарилалдего лъала нужер Инсуда сунде хIа-
жалъун нуж ругелали. 9 Гьединлъидал дугIа гьадин гьабе:

Я, Зобалазда вугев нижер Эмен,
дур цIар гIадамаз мукъадасаблъун рикIкIаги,
дур ПарччахIлъи тIаде щваги.
10 Зобалаздаго гIадин ракьалдаги дур амру билълъанхъаги.
11 Жакъа нижер бетIербахъиялъе хинкI-чед кье нижее.

[12] Нижер налъи-хIакъалда тIасаги лъугьа,
нижерго налъулазда тIаса нижги лъугьарал ругин.
[13] Нижер хIалбихьизеги биччаге, Квешалдаса* цIуне ниж.
[14] Квешлъи гьабурал гIадамазда нуж тIасалъугьани, Зобалазда
вугев нужер Эменги нужеда тIасалъугьина. [15] Нуж гIадамазда
тIасалъугьинчIони, нужедасан ккараб мунагь-хатIаялда тIаса-
лъугьинаро Зобалазда вугев нужер Эменги.

КIал ккураб мехалъул хIакъалъулъ

[16] КIал ккураб мехалъги нуж, дол ххвелал гьаризе бокьулел ча-
гIи гIадин, тату хун рукIунге. Жидеца кIал ккун букIин гIада-
мазда бихьизе, букIкIинабун гьумергун, рукIуна гьел. ХIакъалъун
абулеб буго дица нужеда: гьезие гьелъухъ мухь гьанибго щвана.
[17] Мунин абуни, кIал ккураб мехалъ, махI гьуинаб нахги бетIе-
ралда бахун, гьумерги чурун, чIинкьа-кIитIун вукIа. [18] ГIадамаз-
да бихьизе гIоло гурелъул дуца кIал ккун бугеб, вихьуларедухъ
дуда аскIов вукIунев дурго Инсуе гIололъидал. Балъгого гьабу-
лебги бихьулев дур Инсуца кири хъвала дуе.

Инсанги дуниялги

[19] Ицицаги кунеб, кьавуги чIвалеб, къед борлъун вачIун цIо-
гьорасги бикъулеб гьаб дуниялалъул хазина данде гьабуге нуже-
ца. [20] Ицицаги кунареб, кьавуги чIвалареб, къед борлъун вачIун
цIогьорасги бикъулареб зобалазул хазина данде гьабе. [21] Дур ха-
зина бугеб бакIалда букIине бугелъул дур ракIги. [22] Бер — гьеб
буго черхалъул чирахъ. Дур берал канал ругони, дур тIолабго
черхги канлъила. [23] Берал канлъукъал ругони, тIолабго черхги
бецIлъила. Дулъ бугеб канлъиги бецIаб бугони, кигIан бецIабха
жибго бецIлъи букIинеб!

[24] Лъиданиги кIоларо кIиго бетIергьанасе лагълъи гьабизе;
цояв гьесда рихина, цогидав вокьила; яги цоясе лагълъи гьес
ракIбацIцIадго гьабила, цогидасе тIаса-масаго гьабила. Гьедин
нужедаги кIвеларо Аллагьасеги дуниялалъул боцIи-рикъзиялъеги
лагълъи гьабизе. [25] Гьединлъидалин дица нужеда абулеб: щибдай
кваналаян чохьое гIологи, щибдай ретIинаян чорхое гIологи
хъалхъадуге. Квандаса цебесеб гьечIищ рухI, ратIлидаса цебе-
себ гьечIищ черхги. [26] Зобалазул хIанчIазухъ ралагье нуж: гьез я

* 6:13 Гьаниб гьаб рагIул буго «илбис» абураб магIна.

бекьуларо, я лъилъуларо, я царгъахъе баларо. Зобалазда вугев
нужер Инсуца хьихьун руго гьел. Гьездаса гIемерго хириял гье-
чIищ нуж? 27 Лъида кIвезе бугеб, кигIан хъалхъаданиги, жин-
дирго гIумру цо къоялъниги халалъизабизе? 28 РатIлие гIологи
щай нуж хъалхъадулел? ТIугьдузухъ ралагье нуж, кин гьел ри-
жун ругелали. Гьел я хурир хIалтIуларо, гьез я кун дургъуларо.
29 Амма дица нужеда абулеб буго: жиндирго машгьурлъиялъул
завалалдаги Сулайман парччахIасул букIинчIо бокьараб тIогьол
гIадинаб ретIел. 30 Ле, божи дагьаб уммат! Жакъа гIалахалда бу-
гони, метер цIадабе рехулеб тIегь-хералдагицин Аллагьас гьеди-
наб берцинаб ретIел ретIунеб бугеб мехалъ, кигIан берцинабдай
нужер букIинеб!

31 Гьединлъидал щибдай кваналаян, яги щибдай гьекъелаян,
ялъуни щибдай ретIинаян абун хъалхъадуге. 32 Гьеб кинабго
бугелъул Аллагь лъаларезги тIалаб гьабулеб жо. Зобалазда вугев
нужер Инсуда лъала гьеб кинабго нужее хIажалъулеблъи. 33 Ну-
жеца цин тIалаб гьабе нужго Аллагьасул ПарччахIлъиялде рор-
чIизе, гьесул амру тIубазабизе. ХутIараб кинабгойин абуни ну-
жее тIадеги кьела. 34 Метерисеб къоялъул ургъел гьабуге. Мете-
рисеб къоялъ жинцаго гьабила жиндирго милат. Щибаб къоялъ
нужее гIунги тIокI букIина гьеб къоялъ гьабизе жо.

7 бетIер

Чияда гIайиб чIваге

1 Нужеца чияда гIайиб чIваге, Аллагьас нужедаги гIайиб чIва-
ларо. 2 КигIанасеб гIайиб нужеца гIадамасда чIваниги, гьедигIа-
наб гIайиб Аллагьас нужедаги чIвазе буго. Кинаб сахIалъ нуже-
ца борцаниги, гьединабго сахIалъ борцине буго нужееги. 3 Дурго
бадиб бугеб чIалу бихьичIого, дур вацасул бадиб бугеб сум щай
дуда бихьулеб? 4 Яги дуда кин кIолеб: «Ворея, вац, дур бадиса
сум бахъизе биччай», – ян гьесда абизе, дурго бадиб чIалу бу-
кIаго? 5 Ле, ххвелал гьарун ругьунав чи, цин дуца дурго бадиса
чIалу бахъе, цинги бичIчIила дуда вацасул бадиса сум кин ба-
хъилебали.

6 Нужерго хирияб-мукъадасаб жо гьабзазе баге, жавгьар-якъут
болъоназда цебе рехуге. Болъоназ гьеб малакь мерхьина, тIаде-
лъун нужги тIутIун рала.

Гьари-дугIаялъул хIакъалъулъ цоги нухалъ

[7] Гьаре нужеца – нужее кьечIого толаро; балагье нужеца – ба-
тичIого хутIуларо, нужеца нуцIа бухе – гьеб рагьичIого толаро.
[8] Гьарарасе кьола, балагьарасда батула, бухарасе нуцIаги рагьу-
ла. [9] Нужеда гъорлъ вугищ цониги чи, васас чед гьарараб ме-
халъ, гьесухъе гамачI кьолев? [10] Яги ччугIа гьарани, гьесухъе
борохь кьолев? [11] Нужго квешал ругониги, нужеца лъималазе
лъикIабщинаб кьолеб мехалъ, жинда гьарарасе лъикIабщинаб
жо кигIан цIикIкIундай кьелеб зобалазда вугев нужер Инсуца!

Аллагьасул аслияб амру

[12] ГIадамаз нужеего гьабизе бокьулеб жо, нужеца гIадамазеги
гьабе. Гьеле гьебин Мусал Къануналдаги аварагзабазул ТIухь-
дуздаги бугебщиналъул аслу-кьучI.

КIиго нух

[13] ЧIедераб нуцIихъан лъугьа нуж жанире, – гIебал кавабазги
гIатIидаб нухалъги гIадамал хвалде рачунелъул. Халкъалъул ру-
ккелалги гьенисан унел ругелъул. [14] Абадияб гIумруялде гIада-
мал рачуна чIедераб нуцIицаги къваридаб нухалъги, амма да-
гьазда батула гьеб.

ЦIодорго рукIа!

[15] Гьересиаварагзабаздаса цIуне! Гьел нужехъе рачIуна чахъдал
цIокоги тIад ххун. ХIакъикъаталда гьел руго хъантIарал бацIал.
[16] Гьезул ишазда тIад кинаб пихъ бижулеб бугебали халгьабун,
лъала нужеда гьел. Зазил хъархъидаса цIибил бетIарабищ нуже-
ца, тIетIелоялдаса инжирги бетIарабищ? [17] ЛъикIаб гъотIоца
лъикIаб пихъ кьола, тураараб гъотIода бижараб пихъ квешаб бу-
кIуна. [18] ЛъикIаб гъотIода квешаб пихъ бижизе рес гьечIо, тура-
раб гъотIоца лъикIаб пихъги кьоларо. [19] ТIад лъикIаб пихъ би-
жулареб гъветI къотIун цIадабе рехула. [20] Гьедин, гьезул ишазда
тIад кинаб пихъ бижулеб бугебали халгьабун, лъала нужеда гьел
гьересиаварагзаби. [21] «Я, БетIерчIахъад! Я, БетIерчIахъад!» – абун
дида кIалъанщинав чи гуро Зобалазул ПарччахIлъиялде ворчIизе
вугев. Гьениве ворчIила зобалазда вугев дир Инсул амру тIуба-
забурав чи. [22] Доб къоялъ гIемерав чияс абила дида: «БетIерчIа-
хъад! БетIерчIахъад! Дур цIаралдалъун гурищ нижеца Аллагьасул

амру халкъалъе загьир гьабураб? Дур цIаралдалъун гурищ шай-
тIаби рачахъарал? Дур цIаралдалъун гурищ нижеца гIемерал
хIикматал ишал гьарурал?» 23 Гьебмехалъ дица гьезда лъазабила:
«Дида рихьарал чагIицин гуро нуж. ТIагIа дида аскIоса, квеш-
лъиялда хьвадараб уммат!»

КIиго кьучI

24 Гьединлъидал дир гьал рагIабазухъ гIенеккарав ва гьел тIу-
разарулевщинав чи релълъуна, тIалде щвезегIан кьучIги бухъун,
мина барав цIодорав чиясда. 25 ЦIадал рана, иххал щвана, гьурал
пуна, – доб минаялде тIаделъана гьел. Амма мина биххичIо,
тIалда тIад букIиндал гьелъул кьучI. 26 Амма дир гьел рагIаба-
зухъ гIенекканиги, гьел тIуразаричIевщинав чи релълъуна салуда
тIад мина барав ахIмакъав чиясда. 27 ЦIадал рана, иххал щвана,
гьурал пуна, – доб минаялде тIаделъана гьел. Мина бихxана,
щущан ана, чIваднал хутIана.

28 Гьале ГIисаца жиндирго вагIза лъугIизабуна. Халкъ гIажа-
иблъун хутIана, гьес вагIза гьабулеб куц бихьун. 29 Гьезул ди-
ниял гIалимзабаз гIадин гуреб, цо хIалкIолъи жиндилъ бугев
чияс гIадин малъулеб букIана гьес.

8 бетIер

ГIисаца вацIцIалъизавула барасалъ унтарав цо чи

1 МагIардаса гъоркье гIемераб халкъ бачIана ГIисада хадуб.
2 Гьале барасалъ унтарав цо чи, гьесда аскIовеги вачIун, нака-
баздаги чIун, гьардезе лъугьана:

– Я, БетIерчIахъад! Дуе бокьани, дуда кIолаха дун вацIцIа-
лъизавизе.

3 ГIебеде битIун гьесда кверги хъван, ГIисаца абуна:

– Дие бокьун буго мун вацIцIалъизе. ВацIцIалъе мун!

ТIад букIараб чанхъги гьенон ун, гьебсагIат вацIцIалъана
гьев чи. 4 ГIисаца гьесда абуна:

– Вореха, гьаб ишалъул хIакъалъулъ дуца лъиданиги бицунге.
Мусал Къануналда рекъон, мунго вацIцIалъун вукIин гIадамаз-
да лъазе, кашишасухъеги ун, гьесда дурго черх бихьизабе ва ду-
дасаго къурбанги хъвезабе.

ГІисаца сахлъизавула нусилбетІерасул рагьтІател

[5] ГІиса Капернаумалде щведал, румазул рагъухъабазул цо нусилбетІерас, аскІовеги вачІун, гьарана:
[6] – Я, БетІерчІахъад! Дир цо рагьтІател вуго палижалъ ккун вагъаризе кІоларого. Кутакаб гІазабалда вуго гьев.
[7] Гьев сахлъизавизе вачІинин абуна ГІисаца гьесда. [8] НусилбетІерас абуна:
– Я, БетІерчІахъад! Мун къавулъе лъугьине мустахІикъав чи гуро дун. Цо рагІи абе дуца, гьелдалъун сахлъила дир рагьтІател. [9] Дунги вуго тІадехун ругезул амру тІубазабулев, дир ихтияралда ругел рагъухъабазе рагІудалъун амру-буюрухъ гьабулев чи. Айилан цоясда абуни, гьев уна. ВачІайилан цогидасда абуни – вачІуна. Пуланаб иш тІубазабейилан абуни, рагьтІателас гьеб тІубазабула.
[10] Гьединал рагІабаз гІажаиблъизавуна ГІиса. Жиндаго хадур рачІунел рукІараздехун вуссун, гьес абуна:
– Гьале дица нужеда абулеб буго: Исраилил халкъалда гьоркьобгицин лъилниги дандчІвачІо дида гьединаб божи-иман. [11] Машрикъалдаса ва магърибалдаса гІемерал гІадамал рачІина ва Зобалазул ПарччахІлъиялда Ибрагьимидаги, ИсхІакъидаги, Якъубидаги аскІор квана-гьекъезе гІодор чІела. [12] Аллагьас ПарччахІлъиялъе рижун рукІарал гІадамалги гьениса бецІаб къотІноре рехила. ГІодилел ва цаби къерщезарулел хутІила гьел.
[13] Дов нусилбетІерасда ГІисаца абуна:
– Гьанже дурго рокъове а. Мун божун вугеб жо лъугьина дуе.
РагьтІател гьебсагІатго сахлъанила.

ГІисаца Пётрил якьад сахлъизаюла

[14] Цинги Пётрил бакІалде щведал, гьесул якьад цІа-кан бахун бусада егун ятана ГІисада. [15] ГІисаца гьелъул квер ккуна. ЦІа-канги ун, якьад тІаде яхъана ва гьесие квен-тІехалда квалквадизе лъугьана.
[16] МаркІачІубер рукІкІарабго, ГІисахъе рачун рачІана жундуз ккурал гІемерал гІадамал. Амру гьабун рачахъана гьес жундул. Киналго унтаралги сахлъизаруна. [17] Гьеб гьедин ккана Ишая аварагасда Аллагьас абураб гьадинаб калима ритІухълъизе: «Гьесин росун арал нижер гІузраби, нижер унтабиги раччун ана гьес».

«Дида цадахъ вилълъа»

[18] Жиндаго сверухъ халкъалъул руккел бихьидал, ГІисаца му-
ридазда абуна ралъдал доб рахъалде рахине кколин нилъилан.
[19] АскІове вачІун цо динияв гІалимчияс абуна гьеса:

– Я, НасихІатчи, мун киве аниги, дуда цадахъ вилълъина дунги.

[20] ГІисаца гьеса абула:

– Царал жиндирго рукІун буго, хІанчІил бусен буго, амма ГІадамил Лъимадул бетІер бегьизе бакІ гьечІо.

[21] Цоги муридас абуна гьеса:

– Я, БетІерчІахъад! Дир хварав эмен вукъизе ине изну кье дие.

[22] ГІисаца гьеса абуна:

– Хвараца рукъизе хварал чагІиги тун, мун дида цадахъ вилълъа, – ян.

ГІисаца гьури къотІизабула

[23] ГІиса росода рекІараб мехалъ, муридалги ана гьесда ца-
дахъ. [24] Гьале кутакаб гьури бахъана, ралъад гьалаглъана, кара-
чалабаз раса тІерхьинабизехъин букІана. Гьебмехалъ ГІиса
кьижун вукІана.

[25] – Я, БетІерчІахъад! Нилъ гъанкъизехъин руго! Хвасар гьа-
ре! – янги абун, муридаз ворчІизавуна гьев.

[26] ГІисаца гьезда абуна:

– Я, иман дагьаб уммат! Щай нуж хІинкъулел?

ТІадеги вахъун амру гьабун гьес гьури къотІизабуна. Ралъад
гІодобе буссана. ТІубанго сихІ къотІун дуниялги хутІана. [27] Гьу-
риги ралъадги жиндие мутІигІав гьавго кинав чийилан гІажаиб-
лъун хутІана гІадамал.

ГІисаца сахлъизавула жундуз ккурав кІиго чи

[28] Ралъад бахун добехун бугеб гадареназул ракьалде щведал,
ГІисада ватана жундуз ккурав кІиго чи, хабалазул нохъаздаса*
къватІиве вачІунев. Гьеб рахъалдасан ине лъиданиги кІолареб
хІалалда гІасилъун рукІана гьел. [29] Гьале гьел ГІисаде ахІдезе
лъугьана:

---

* 8:28 ЖугьутІазул гІадат букІана хварал чагІи кьурулъ рикІарал нохъазда рукъулеб.

– Ле, Аллагьасул Вас, нижедасан щиб дуе къваригӀараб? За-
ман щвелалдего нижее гӀакъуба-гӀазаб кьезейищ мун вачӀун ву-
гев? – абун.

30 Болъоназул кӀудияб рехьедги бугоан доба рикӀкӀадегӀан ква-
налеб. 31 КӀиявго чиясулъ ругел жундуз ГӀисада гьарана:

– Дуца ниж рачахъулел ругел ратани, гьадаб болъоназул рохь-
долъе ритӀе, – ян.

32 Айилан абуна ГӀисаца гьезда. Гьедин ун болъоназулъе лъу-
гьана гьел жундул. Гьале тӀолабго рехьед цо борхатаб бакӀал-
дасан ралъдалъе кӀанцӀун, лъадалъ гъанкъана. 33 Болъоназул
гӀухьби гьениса лъутун ана. Шагьаралдеги рачӀун, жундуз кку-
рав дов кӀиявго чиги рехсон, гӀадамазда бицана гьеб кинабго.
34 Гьебмехалъ шагьаралъул тӀолабго халкъ ГӀисада аскӀобе ба-
чӀана. Гьев вихьаравго, жидер ракьалдаса нахъе айилан гьа-
рана гьез.

9 бетӀер

ГӀисаца сахлъизавула палижалъ ккурав чи

1 Добго росодаги рекӀун, ралъадги бахун, ГӀиса жиндирго ша-
гьар Капернаумалде тӀадвуссана. 2 Гьале туртида лъун гьесухъе
восун вачӀана палижалъ ккурав чи. Гьезул божи бихьун, ГӀиса-
ца унтарасда абуна:

– ХӀинкъуге, дир вас, мунагьаздаса вацӀцӀалъилин мун!

3 Гьебмехалъ цо-цо диниял гӀалимзабаз пикру гьабуна, Ал-
лагьасде гӀасилъун вугин гьавилан. 4 Гьезул пикруги бичӀчӀун,
ГӀисаца абуна:

– Щай нужеца квешаб пикру нужерго рекӀелъе биччалеб?
5 Кинаб бигьаяб: «Мун мунагьаздаса вацӀцӀалъанилан» абизе-
йищ, яги: «ТӀаде вахъун вилълъанхъейилан» абизейищ? 6 Амма
нужеда лъан букӀа: ГӀадамил Лъимадул ихтияр буго гьаб ракьал-
да гӀадамазул мунагьал тӀасалъугьун тезе.

Цинги гьес унтарасда абуна:

– ТӀаде вахъа. Дурго турутги босун, рокъове а, – ян.

7 ТӀадеги вахъун, жиндирго рокъове ана гьев чи. 8 Гьеб бихьи-
дал, халкъалъул руккел кутакалда хӀинкъула, инсанасе гьединаб
ихтияр кьурав Аллагьасе рецц гьабизе лъугьуна.

ГІисаца Матфей муридлъун восула

[9] Гъениса нахъе унаго, ГІисада нухлул хІакъ бакІарулеб бакІалда гІодов чІун вихьана Матфей абулев цо гьеб ишалъе тІамурав чи. ГІисаца гьесда абуна:

– Дида цадахъ вилълъа, – ян. Вахъун ГІисада цадахъ уна гьев.

[10] Гьале гьесул рокъов кваналев вукІана ГІиса. РачІун гьесда ва гьесул муридазда цадахъ гІодор чІун рукІана гІемерал магъало бакІарулел чагІи ва цогидабги мунагь-хІакъалъул агьлу.
[11] Гьеб бихьидал, фарисеяз ГІисал муридазда абуна:

– Магъало бакІарулел чагІаздаги ва цогидаб мунагь-хІакъалъул агьлуялдаги цадахъ гІодовги чІун щай гьав нужер мугІалим кваналев?

[12] Гьеб рагІидал, ГІисаца гьезда абуна:

– Сахазе гурев тохтир хІажалъулев, унтаразейин. [13] Гьанже
нуж ун лъикІ, Аллагьасул гьадинал рагІабазул магІна лъазабизе:
«Нужер къурбанал рокьун гьечІо дие, нужедаго гьоркьоб гурхІел-рахІму бокьун буго». Аллагьасде руссине муъминзаби ахІизе гуро дун вачІун вугев, мунапикъзаби ахІизейин.

КІал кквеялъул хІакъалъулъ

[14] ЯхІял муридал рачІана ГІисада аскІоре:

– Нижецаги фарисеязги кІал ккола, гьал дур муридаз кІал щай кколареб? – ан гьикъана гьез.

[15] ГІисаца гьезда абуна:

– БахІарав аскІов вугебгІан мехалъ гьес берталъе ахІарал гьудулзаби къваридго-пашманго рукІине бегьилищ? РачІина бахІарав гьезухъа вахъун арал къоялги, гьеле гьебмехалъ ккела гьез кІалги.

[16] ЦІияб ххамил рукъи басрияб ратІлида баларо лъицаниги, –
цІияб букъун хадуб, басриябги бихъун ина, каратІги дагьабги
кІодолъила. [17] Гьединго басрияб рахълъеналъубе цІияб чагъирги
тІоларо. Гьелъ рахълъен багьизабила, чагъирги гІодобе чвахила, рахълъенги хвела. ЦІияб чагъир цІияб рахълъеналъубе тІуни, цонигиялъе зарал ккеларо.

ГІисаца унтарайги сахлъизаюла хварайги чІаголъизаюла

[18] Гьедин гьезие хабар бицунев ГІиса вукІаго, аскІовеги вачІун, цо хІакимас накалда чІун гьарана гьесда:

– ГьабсагІат хвана дир яс. ВачІун дуца цо квер хъвани, чІаголъила гьей.

19 Вахъун гьесда цадахъ ана ГІиса, муридалги рахъана гьесда
хадур.

20 АнцІила кІиго соналъ би къотІичІого ва черх бацІцІалъи-
чІого йикІарай цо чІужугІаданалъ къотІносан унев вукІарав
ГІисал гІабаялдасан далун букІараб цо гІертелалда нахъасан
ячІун квер хъвана. 21 ГІисал ратІлидагІаги квер хъвазе щвани,
жий сахлъилин ракІалде кколаан гьелда. 22 Нахъехун вуссиндал
гьей йихьарав ГІисаца абуна:

– ХІинкъуге, дир яс, дурго божи-иманалъ хвасар гьаю-
нин мун.

ГьебсагІатго сахлъана гьей гІадан.

23 Дов хІакимасул бакІалде гьал щведал, щвантІих пулел ча-
гІи рачІун ратана гьенире. Руччабиги ругоан магІаби гьарулел*.
24 ГІисаца гьезда абуна:

– Нуж нахъе а. Гьей яс хун гьечІо, кьижун ккун йиго, – ян.

Гьел гьасда тІад релъанхъизе лъугьана.

25 ГІадамал къватІире ритІидал, гьей ясалда аскІовеги ун,
ГІисаца гьелъул квер ккуна, – яс тІаде яхъун ячІана. 26 Гьеб
лъугьа-бахъиналъул хабар тІибитІана гьеб рахъалъул кинабго
халкъалда гьоркьоб.

ГІисаца гІемерал чагІи сахлъизарула

27 ГІиса гьениса тІадвуссун унаго, кІиго бецав чи вачІунев ву-
кІана хаду-хадув.

– Я, Давудил Вас** ГІиса! ГурхІа мун нижеда! – ян ахІулеб
букІана гьез.

28 Рокъове щведал, кІиявго бецав чи вачІана гьесда аскІове.
ГІисаца гьезда гьикъана:

– Нужеца гьарараб жо дида гьабизе кІвеялда божулищ
нуж? – ан.

– Божула, БетІерчІахъад, – абун жаваб кьуна гьез.

29 – Нуж божараб жо лъугьаги нужее, – янги абун, гьезул бе-
разда квер хъвана ГІисаца.

30 Канлъи бихьун, берал рагьун рачІана гьезул. Воре, лъиданиги
бицунгейилан лъазабуна ГІисаца гьезда. 31 Амма гьеб рахъалъул

---

* 9:23 ЖугьутІазул гІадат букІана чи хвараб бакІалде щвантІих пулел гІада-
малги магІихъабиги ахІулеб.

** 9:27 Давудил умматалъул чи.

тIолабго халкъалда гьоркьоб тIибитIизабуна гьез ГIисал хIакъа-
лъулъ хабар.

32 Гьел къватIире индал, ГIисахъе вачун вачIана жундуз кку-
рав мацI лъаларев чи.
33 ГIисаца жен бачахъидал, гаргадизе кIва-
на гьесда. Исраилил халкъалда гьоркьоб гьединаб лъугьа-бахъин
киданиги ккун букIинчIилан гIажаиблъун хутIана гIадамал.
34 Фарисеязни абулеб букIана жундул рачахъизе гьесие жунду-
зул ханас кумек гьабулеб бугилан.

35 ГIиса шагьаразде ва росабалъе хьвадулев вукIана. Гьезул
синагогабазда гIадамазе вагIза-насихIат гьабулаан, ПарччахI-
лъиялъул хIакъалъулъ Рохалил хабар лъазабулаан, кинабго ун-
тиялдаса, кинабго щокълъиялдаса гIадамал сахлъизарулаан.
36 Хал-
къалъул руккел бихьун, гьев гурхIана, чара хун ва бакъхIан, вехь
гьечIеб гIи гIадин, гьел рукIиндал.
37 Гьебмехалъ жиндирго му-
ридазда абуна гьес:

— Хуриб хIалухъен гIемер бижун буго, хIалтIухъаби дагь руго.
38 Гьеб лъилъизе кверщел кодоб бугев БетIергьанасда гьаре лъи-
лъарухъаби ритIеян.

10 бетIер

ГIисаца халкъалъухъе чапарзаби ритIула

1 АнцIила кIиго муридги ахIун, ГIисаца гьезие ихтияр кьуна
жундул рачахъизе ва кинабго унти, кинабго щокълъи гIадамазда
тIаса инабизе.
2 Гьале гьев анцIила кIиявго чапарасул цIарал:
Пётр абун ГIисаца тIокIцIар кьурав Симон ва гьесул вац Анд-
рей, Зебедайил Якъуб ва гьесул вац Иоанн,
3 Филипп ва Барто-
ломей, Фома ва магъало бакIарулев чи Матфей, Алфейил Якъуб
ва Фаддей,
4 Симон Кананит ва хадув ГIисае хилиплъарав Ягьуда
Искариот*.
5 Гьев анцIила кIиявго чапар витIана ГIисаца, гьа-
динаб насихIатги гьабун:

— Гьересиаллагьзабазе гIибадат гьабулел гIадамазухъе унеб
нухдеги лъугьунге нуж, самариязул шагьараздеги хIетIе чIоге.
6 Нуж а нух къосун хутIарал чахъаби гIадин бугеб Исраилил
халкъалъухъе.
7 Инеги ун лъазабе Аллагьасул ПарччахIлъи тIа-
де гIунтIун бугилан.
8 Унтарал сахлъизаре, хварал чIаголъизаре,

* 10:4 *Искариот (ИшкIерийот)* — «КIерийот шагьаралдаса чи» абураб магIна буго гьеб цIаралъул.

барасалъ черх бацарал рацIцIалъизаре, жундул рачахъе; нужееги
чIобого щвана, нужецаги чIобого кье. 9 Я месед, я гIарац, я па-
хьул шагьаби цадахъ росуге; 10 таргьа-къвачIаги босуге, хисизе
ретIелги босуге, хьиталги росуге, гIунтIизе гIунсбиги росуге. ХIал-
тIухъанасе квен хIалалаб бугелъул. 11 Пуланаб шагьаралде яги ро-
сулъе щведал, нужго тIад рещтIине мустахIикъав чи валагье ва на-
хъе инегIан гьесухъ гьоболлъухъ чIа. 12 Рокъоре жанире лъугьунаго
саламги кье. 13 Саламалъе мустахIикъаб рукъ гьеб бугони, биччан-
те салам гьезде щвезе, гьечIони – гьеб нужедего буссине би-
ччанте. 14 Ваамма нуж къабулги гьаричIони, нужер рагIабазухъ
гIинги тIамичIони, гьеб рокъоса яги шагьаралдаса къватIире ра-
хъунаго нужерго хьитаздаса хIурги кIутIун те. 15 ХIакълъун абулеб
буго дица нужеда: къиямасеб къоялъ Содомалъул ва Гоморрая-
лъул халкъ гIемерго лъикI букIина гьеб шагьаралъул халкъалдаса.

16 БацIазда гъорлъе чахъаби гIадин ритIулел руго дица нуж.
Борхьал гIадин цIодорго рукIа, маккал гIадин хIеренго рукIа.
17 ГIадамаздаса цIуне. Гьез нуж тIадегIанаб судалде ахIила, жи-
дерго синагогабазда жанир цIалаца рухила. 18 Дун сабаблъун
нуж наибзабазухъе ва парччахIзабазухъе рачина, гьезда цебеги
цогидал халкъазда цебеги дир муридал рукIиналъе нугIлъи гьа-
бизе. 19 Судалде ахIидал щибдай бицинаян ургъел ккоге нужеда.
ГьебсагIат нужерго рекIелъе бачIараб жо абе. 20 Щайгурелъул,
нуж гуро гьебмехалъ кIалъазе ругел, нужер рекIелъе нужер Ин-
судасан рещтIараб РухIин кIалъазе бугеб. 21 Вацас вац кьезе вуго
чIвазе, инсуца вас кьезе вуго; жидерго эбел-инсуда данде ра-
хъун лъималаз гьелги кьезе руго чIвазе. 22 Дун сабаблъун ки-
налго гIадамазда рихина нуж. Амма ахиралде щвезегIан сабру
гIурав чи хвасарлъила. 23 Цо шагьаралда нужее гIазаб-гIакъуба
кьуни, цоги шагьаралде лъуте. ХIакълъун абулеб буго дица ну-
жеда: ГIадамил Лъимер къудратгун вачIинегIан ГIизраилалъул
киналго шагьаразде щвезе бажариларо нужехъа.

24 Жиндирго мугIалимасдаса тIадегIанав вукIунаро мутагIил,
лагъги вукIунаро жиндирго бетIергьанасдаса тIадегIанав. 25 Жин-
дирго мугIалимасда вацалъани, гIола мутагIиласе, жиндирго
бетIергьанасда вацалъани, гIола лагъасеги. Рукъалъул бетIергьа-
насда жундузул ханилан цIар лъун бугони, гьесул рукъалъул агь-
луялда кигIан квешаб цIардай лъела. 26 Гьедин бугониги, гьезукьа
хIинкъуге нуж! Щайгурелъул кинабго балъгоябщинабги загьир-
лъулелъул, бахчун тарабги тIатунелъул. 27 Гьаб сардил бецIлъукье

дица нужеда бицунеб бугеб рагIи бакъул канлъухъе бице нужеца;
нужер гIинзукье дица щурулеб бугебабги тIохаздеги рахун лъа-
забе нужеца. 28 Нужер черх чIвазе кIолезукьа хIинкъуге нуж, –
рухI чIвазе кIоларелъул гьезда. Нуж хIинкъа нужер рухIги черхги
жужахIалъубе рехизе кIолев Аллагьасукьа. 29 Цо пахьул шагьия-
лъухъ гурищ щолеб кIиго къадако. Амма нужер Инсул хIукму
гьечIони, гьезул цонигияб хун ракьалде бортун бачIунаро. 30 Ну-
жер хIакъалъулъ абуни, бетIералда чан рас батаниги, гьелги
рикIкIунин ругел. 31 Гьединлъидал нуж хIинкъуге: киналго къуд-
куздаса хириял руго нуж. 32 ГIадамазда цебе дир рахъ ккурав чия-
сул дицаги зобалазда вугев дир Инсуда цебе рахъ ккезе бугеб-
ха. 33 ГIадамазда цебе диде инкар гьабурав чиясдаса зобалазда
вугев дир Инсуда цебе дицаги инкар гьабила.

34 Нужеда ракIалде ккоге дун ракьалде рекъелги босун вачIун
вугевилан. Рекъелги босун гурев, хвалченги босун вачIун вуго
дун. 35 Дун вачIун вуго васасдаги инсудаги гьоркьоб, ясалдаги
эбелалдаги гьоркьоб, нусалдаги якьадалдаги гьоркьоб рикьи кке-
забизе. 36 Инсанасул тушман ккола гьесул рукъалъул агьлу. 37 Ди-
даса цIикIкIун жиндирго эбел-эмен рокьулев чи ярагьунаро дие.
Дидаса цIикIкIун жиндирго лъимал рокьулев чиги ярагьунаро
дие. 38 Живго тIад вазе хъанчги баччун, дида цадахъ вилълъуна-
рев чиги ярагьунаро дие. 39 Жиндирго гIумру цIунун чIарав чи
гьелдаса махIрумлъила; дие гIоло гIумруялдаса махIрумлъарас
гьеб хвасар гьабила. 40 Нуж къабул гьарурав чи ккола дунги къа-
бул гьавурав чилъун, дун къабул гьавуравги ккола дун витIарав
Аллагь къабул гьавурав чилъун. 41 Гьев авараг вугилан абун, ава-
раг къабул гьавурав чиясе аварагасе гIадинаб кири щвела. Гьев
муъминчи вугилан абун, муъминчи къабул гьавурав чиясе муъ-
минчиясе гIадинаб кири щвела. 42 Дир мурид вугилан абун, цо
пуланав, пакъирав чиясе гел цIун цIорораб лъим кьуравги, хIакъ-
лъун абулеб буго дица нужеда, кириялдаса махIрумлъиларо.

11 бетIер

ЯхIя аварагас ГIисахъе муридзаби ритIун рачIуна

1 АнцIила кIиявго муридасе насихIат гьабун лъугIараб мехалъ,
ГIиса гьеб рахъалъул шагьараздe ана халкъалда дарс малъизеги
вагIза гьабизеги. 2 Туснахъалда вукIарав ЯхIяда рагIана Маси-
хIил ишазул хIакъалъулъ.

3 – Мунищ дов нижехъе вачIине кколев чи, яги цогидав ва-
чIинегIанищ ниж ралагьун чIезе кколел? – абун гьикъизе жин-
дирго муридзаби ритIана гьес ГIисахъе.

4 ГIисаца гьезие жаваб кьуна:

– Инеги ун, нужеца ЯхIяда бице нужеда рагIулеб бугебги би-
хьулеб бугебги: 5 бецазда канлъи бихьулеб бугин, бохдулъа ра-
къварал рилълъанхъулел ругин, барасалъ унтарал рацIцIалъулел
ругин, гIинкъазда рагIи рагIулеб бугин, хварал чIаголъулел ру-
гин, мискинзабазда Рохалил хабар бицунеб бугин. 6 Дир рахъалъ
щакдаричIев чи талихIав вугиланги абе.

7 Гьел нахъе араб мехалъ ГIисаца гIадамазда бицана ЯхIял хIа-
къалъулъ:

– Щиб бихьизе нуж добмехалъ гIицIаб авлахъалде ун рукIа-
рал? Гьороца хьвагIезабулеб муцIи бихьизейищ? 8 Щив вихьизе
ун рукIарал? Беричаб ратIлилъ вугев чи вихьизейищ? ЧIухIараб
ретIел ретIарал гIадамал дора парччахIзабазул кIалгIабазухъ ру-
го. 9 Щив вихьизеха ун рукIарал? Авараг вихьизейищ? Аварагас-
дасагицин кIудияв чи вихьизе ун рукIанилан абулеб буго дица
нужеда! 10 Гьесул хIакъалъулъин ТIухьдузда хъван бугеб: «Гьале,
мун вачIиналде дуе нух къачIазе дирго илчи вуго дица цеве ви-
тIулев». 11 ХIакълъун абулеб буго дица нужеда: эбелалъ чехь
къинлъун гьарураздa гьоркьов ЯхIя авараг бищунго кIудияв ву-
го. Амма Зобалазул ПарччахIлъиялда ругезул бищунго гьитIи-
навгицин гьесдаса кIудияв вуго. 12 Жидерго мурадалде щвезе
хIалица нух бахъулезе ЯхIя аварагасул заманаялдаса бахъараб
жакъа къоялде щвезегIанги бокьун буго Зобалазул ПарччахIлъи
кверде босизе. 13 ЯхIя авараг вахъинегIан халкъалъе нухлъун ру-
кIана Мусал Къанунги аварагзабазул вагIзабиги. 14 Гьез бицунел-
да нуж божулел ругони, ЯхIя вуго кIиабизе тIадвуссун вачIине
кколев вукIарав Иляс авараг. 15 ГIундул ругезда рагIизе биччанте
гьеб! 16 Лъида релълъарал ругилан абилеб дица гьаб заманаялъул
гIадамал?

17 Нижеца зурма пуна –
Нуж кьурдизе рахъинчIо,
МагIил бакънал рачана –
Нуж гIодизе лъугьинчIо,

– ян къотIноре рахъун жидерго гьалмагъзабазде ахIдолел лъи-
малазда релълъуна гьел. 18 ВитIун вачIана я кваналарев, я гье-
къоларев ЯхIя авараг. ШайтIабаз ккурав чи вугилан абуна гьез

гьесде. [19] ВачIана кваназеги кваналев, гьекъезеги гьекъолев ГIадамил Лъимер. Гьез абулеб буго: «Гьале чехьквеш, гьекъолдухъан, магъало бакIарулел чагIазулги мунагь-хIакъалъул агьлуялъулги гьудул», – абун. Амма Аллагьасул ГIакъиллъи жиндирго ишаздалъун ритIухълъана.

Балагьги гIазабги Аллагьасде руссинчIел шагьаразе

[20] КигIан гIемерал мугIжизатал жиндица рихьизаруниги, кантIун Аллагьасде руссинчIел шагьаразул гIадамазда гIайиб чIвазе
лъугьана ГIиса:

[21] – Балагьги гIазабги дуе, Хоразин шагьар! Балагьги гIазабги
дуе, Байтсаида шагьар! Тиралъулгун Сидоналъул* гIадамазда
рихьун рукIаралани нужеда рихьарал гIадинал мугIжизатал, тIутIу-хъухъураб парталги ретIун, ботIроде рахъуги бан, церего
руссинаан гьел Аллагьасде**. [22] Дица нужеда абулеб буго: Тира-
лъулги Сидоналъулги халкъалъе къиямасеб къоялъ нужееялдаса
бигьа букIине бугебха! [23] Дудаги, Капернаум, зобалазде бахине
гьабилинищ ракIалде кколеб бугеб? ЖужахIалъул кIкIалахъе ре-
хила мун! Дуда рихьарал гIадинал мугIжизатал Содомалда ри-
хьун рукIаралани, жакъаги букIинаан гьеб шагьар. [24] Амма, дица
абулеб буго, Содомалъул халкъалъе къиямасеб къоялъ дур хал-
къалъеялдаса бигьа букIине бугебха!

«Дуе рецц буго, дир Эмен!»

[25] Гьебмехалъ ГIисаца абуна:

– Дуе рецц буго, дир Эмен, зоб-ракьалъул БетIергьан, дуца, цIодораздаса ва гIакъилаздаса балъгоги гьабун, лъимер гIадиназе гьаб кинабго загьир гьабуралъухъ. [26] Уха, дир Эмен, гьелъулъ-
лъидалха бугеб дур цIобалъул гIатIилъи!

[27] Кинабго дие дир Инсуца кьураб буго. Инсуда гурони, лъиданиги лъаларо жиндирго Вас. Васасда ва Эмен жидее загьир гьавизе Васасе бокьарал гIадамазда гурони, лъиданиги лъаларо Эмен.

[28] ХIалтIул захIмалъи баччаралги гьир бакIлъаралги, дихъе рачIа нуж, дица хIалхьи кьела нужее. [29] Дие гIоло горбода рукь
лъезе рачIа, дидаса мисал босе: дун вуго хIеренаб ва хIалимаб

* [11:21] *Тирги Сидонги* – Средиземнияб ралъдал рагIалда рукIарал Аллагь лъаларел халкъаз яшав гьабулел шагьарал.

** [11:21] Гьедин загьир гьабула жугьутIаз ракI бухIун бугеблъи.

ракIалъул чи. Гьебмехалъ нужер рекIееги хIалхьи бачIина. 30 Ну-
жер горбода дица лъолеб рукьги бигьаяб бугелъул, нужер мугъ-
зада дица лъолеб гьирги тIадагьаб бугелъул!

12 бетIер

Шамат къоялъул хIакъалъулъ

1 Гьеб заманаялда, пуланаб шамат къоялъ, цо хурзабахъан унев
вукIана ГIиса. Гьесул муридал ракъун рукIана. РетIун тIорал-
гун, ролъул мугьал квине лъугьана гьел. 2 Гьеб бихьарал фарисе-
яз ГIисада абуна:

– Балагье, Мусал къануналъ шамат къоялъ гьабизе гьукъараб
иш гьабулеб буго дур муридаз.

3 ГIисаца гьезда абуна:

– Унго, цIаличIебищ нужеца, живгоги цадахъ рукIаралги ра-
къун хутIидал, Давудица щиб гьабурабали? 4 Аллагьасул рокъове
жанивеги лъугьун, Давудица кванана гIицIго кашишзабаз гуро-
ни, я гьес, я гьесда цадахъ рукIараз кваназе гьукъараб чед. 5 Яги
Къануналда цIаличIебищ нужеца, шамат къоялъ гьабизе гьукъа-
раб иш кашишзабаз шамат къоялъ Мукъадасаб Рокъоб гьабуни-
ги, гьезие хIакъ букIунарилан? 6 Дица нужеда абулеб буго: гьале
гьаниб бугебаб гIемерго тIадегIанаб буго гьеб Мукъадасаб Ру-
къалдаса. 7 «Нужер къурбанал рокьун гьечIо дие, нужедаго гьор-
кьоб гурхIел-рахIму бокьун буго», – ян абурал рагIабазул магI-
на бичIчIулебани, гIайибго гьечIезда гIайиб чIваларoан нужеца.
8 Шамат къоялъул ихтияр ГIадамил Лъимадухъ буго.

ГIисаца сахлъизавула цо квер бакъварав чи

9 Гьениса вахъун ун гьезул синагогаялъуве лъугьана ГIиса.
10 Гьенив вукIана цояб квер бакъварав чиги. ГIисаде гIайиб
гIунтIизабизе бокьун, гьесда гьикъана шамат къоялъ гIадамал
сахлъизаризе къануналъ изну кьолебищилан.

11 ГIисаца гьезда абуна:

– Жиндирго цохIо бугеб чахъу шамат къоялъ гъваридаб гванди-
нибе бортани, квер бегьун къватIибе бахъиларищ гьелъул бетIер-
гьанас гьеб? 12 Чахъдадаса чи кигIан хириявха вугев! Гьединлъидал
къануналъ изну кьола шамат къоялъги чиясе лъикIлъи гьабизе.

13 Квер бакъварав чиясда ГIисаца абула квер гIебеде битIе-
йилан. Гьес квер гIебеде битIула, ва гьебсагIат гьеб сахлъун,

добцояб квер гIадин, лъугьуна. [14] КъватIире рахъун фарисеял данделъула ГIиса тIагIинавизе тадбиралъе ургъизе. Гьебги лъан, ГIиса гьениса нахъе уна.

ГIисахъе гIемераб халкъ бакIарула

[15] Гьесда хадуб гIемераб халкъ бачIуна. Киналго унтарал гьес сахлъизарула. [16] Жиндир хIакъалъулъ лъиданиги бицунгейиланги лъазабулаан. [17] Гьеб гьедин ккана, Ишая аварагасда Аллагьас абурал гьадинал рагIаби ритIухълъизе: [18] «Гьале гьав вуго дица тIаса вищарав дир рагьтIател. Гьав дие вокьула, дир ракIги бохун буго гьасдаса. Дица гьасулъ дирго РухI лъолеб буго. Дир амру лъазабила гьас халкъазда. [19] Гьав дагIбадизе лъугьинаро, ахIдезе лъугьинаро, къватIахъ лъиданиги гьасул гьаракьги рагIиларо. [20] Бекараб муцIидул чIорцин тIун рехиларо, гIодобе кьурараб чирахъул билтаялда хутIараб загIипаб цIагицин свинабиларо. Гьедин букIина ритIухълъиялъул къо гьас дуниялалде рещтIинабизегIан. [21] Гьасул цIаралда базабила халкъаз жидерго анищги хьулги».

Илагьияб рухIги жундузул ханги

[22] Гьебмехалъ ГIисахъе вачун вачIана жундуз ккурав цо чи. Бецлъунги вукIана гьев, мацIги лъалеб букIинчIо. ГIисаца сахлъизавун, гьесда кIалъазеги кIвана, беразда канлъиги бихьана. [23] Гьелда гIажаиблъун-хIикмалъун тIолабго халкъалъ абулеб букIана:

– Давудил Вас МасихIцин гурищ гьав? – абун.

[24] Амма гьеб рагIидал, фарисеяз абуна:

– Жундузул хан Беэлзебулил кумекалдалъун гурони, тIокIаб сундалъунниги гуро гьав чияс жундул рачахъулел ругел.

[25] Гьезул пикрабиги лъан, ГIисаца гьезда абуна:

– Цо пуланаб ханлъиялда жаниб кьал ккани, гьеб ханлъи биххула. Цо пуланаб шагьаралда яги хъизаналда жаниб кьал ккани, гьелги риххичIого хутIуларо. [26] Илбисалъ жибго илбис бачахъулеб бугони, жиндаго жаниб кьал букIине ккола гьелъул. БиххичIого хутIилищ гьебмехалъ гьелъул ханлъи? [27] Дица жундул Беэлзебулил кумекалдалъун рачахъулел ратани, нужер умматалъул гIадамаз лъил кумекалдалъунха гьел рачахъулел? Гьеле гьел гIадамаз нуж мекъи рукIин чIезабила гури. [28] Амма дица жундул Аллагьасул РухIалъул къуваталдалъун рачахъулел ругелъул, Аллагьасул ПарччахIлъи нужеде гIагарлъун букIин бичIчIула гьелдасан. [29] Цо къуватав чиясул рокъове лъугьун, гьесул боцIи-рикъзи

бикъизе лъида кIвелеб, цин гьев вухь-вухьун рехун хадуб гурони. Гьебмехалъ кIвела гьесул рукъ бикъизе.
[30]Дунгун цадахъ гьечIев чи, гьев вуго дида дандечIарав чи. Дида цадахъ хIалухъен бакIаруларес гьеб рахъ-рахъалде щущазабила. [31]Гьединлъидал дица нужеда абулеб буго: киналниги мунагьалги ва иманалда лъурал бугьтаналги тIасалъугьун тезе руго БетIергьанас. Амма Илагьияб РухIалда лъураб бугьтаналда тIасалъугьине гьечIо. [32]ГIадамил Лъимада дандечIун рагIи абурав чиясдаса Аллагь тIасалъугьина, амма Илагьияб РухIалда дандечIун рагIи абурав чиясе тIасалъугьин букIине гьечIо. [33]Пихъ лъикIаб бугин абулес гъветIги лъикIаб бугин абе, яги гъветI турараб бугин абулес пихъги турараб бугин абе. Пихъихъ балагьунин гъветI лъалеб. [34]ГIай нуж чIегIераб борхьил наслу! Нужго квешалги рукIун, лъикIал рагIаби кIалалъ абизе кин нужеда кIолеб? РакIалда бугеб гурони кIалалъ бицунарелъул. [35]ЛъикIав чияс лъикIаб хазинаялъул гъансиниса къватIибе лъикIлъи бахъула, квешав чиясин абуни квешаб хазинаялъул гъансиниса къватIибе квешлъи бахъула. [36]Гьале дица нужеда абулеб буго: къиямасеб къоялъ инсанас жаваб кьезе буго лъикIлъиялъе гурони жиндир кIалдиса къватIибе бачIараб щибаб рагIиялъул. [37]Щайгурелъул, Аллагьас мун витIаравлъунги рикIкIина дур рагIабазухъ балагьун, дуе тамихIги гьабила дур рагIабазухъ балагьун.

Юнус аварагасул гIаламаталъул хIакъалъулъ

[38]Гьебмехалъ цо-цо диниял гIалимзабаз ва фарисеяз ГIисада абуна:

– Я, МугIалим! Дуца цо гIаламат бихьизабизе бокьилаан нижее.

[39]ГIисаца гьезие жавабалъе абуна:

– Квешлъиги хъахIбалъиги гIемерлъараб умматалъин гIаламат тIалаб гьабулеб. Юнус аварагасул гIаламат гурони, цогидаб гIаламат гьаб умматалъе букIине гьечIо. [40]Юнус аварагас ччугIил чохьониб бана лъабго къоги лъабго сордоги, гьелда релълъун ГIадамил Лъимацаги ракьул чохьониб базе буго лъабго къоги лъабго сордоги*. [41]Ниневиялъул халкъги бахъина къиямасеб къоялъ гьаб умматалда цадахъ ва гьезги гIайиб чIвала гьазда, Юнус аварагасухъ гIенеккун гьел Аллагьасде руссиндал. Гьале гьанив вугевав гIемерго тIадегIанав вуго Юнус аварагасдаса.

* 12:40 Цинги хваралъуса вахъинилан абураб магIна буго гьалъул.

42 Гьаб умматалда цадахъ яхъина къиямасеб къоялъ Къилбая-
лъул парччахIги. Гьелъ гIайиб чIвала гьазда, гьей дуниялалъул
рагIалдаса яхъарай ячIиндал Сулайман аварагасул гIакъилаб ра-
гIухъ гIенеккизе. Гьале гьанив вугевав гIемерго тIадегIанав вуго
Сулайман аварагасдаса.

Жен жиндирго рокъобе тIадбуссуна

43 Инсанасул чорхолъа бачахъараб хъубаб жен ракъдалал авла-
хъазда терелеб-женжедулеб букIуна, жиндиего рахIат-хIалхьи ба-
лагьулаго. 44 Амма рахIат-хIалхьи батуларо женалда. Гьелъ абула:
«РачIа, дун цебе дунго букIараб рокъобе тIадбуссина», – ян.
ТIадбуссун щведал, гьелда рукъ батула лъухьун, къачIан, чIобо-
го. 45 Женалъ жиндасаги гIасияб анкьго женги бачуна жиндаго
цадахъ гьеб рокъобе. Рахъун гьенир чIола гьел. Гьебмехалъ дов
чи цебе букIаралдасаги квешаб хIалалде ккола. Гьедин ккезе бу-
го гьаб квешаб умматалъеги.

ГIисахъе рачIуна гьесул эбелги вацалги

46 Халкъалдехун кIалъалев ГIиса вугев мехалъ, гьесда кIалъазе
бокьун, къватIир чIун рукIана гьесул эбелги вацалги. 47 Доле дур
эбелги вацалги, дуда кIалъазе бокьун, дора къватIир чIун руги-
лан абуна гьесда цояс. 48 Гьесие жавабалъе ГIисаца абуна:
– Дир эбел щий кколей? Дир вацал щал кколел?
49 Квер битIун жиндирго муридалги рихьизарун, гьес абуна:
– Гьале дир эбелги дир вацалги. 50 Щайгурелъул, Зобалазда
вугев дир Инсул амру тIубазе гьабулев чи щив вукIаниги, гьев
ккола дие вацги, яцги, эбелги.

13 бетIер

Аллагьасул ПарччахIлъиялъул мисалал

Хуриб хьон хьалев чи

1 Гьебго къоялъ рокъоса къватIиве вахъун ралъдал рагIалде
ун гIодов чIун вукIана ГIиса. 2 ГIадамазул кIудияб руккел ба-
кIарун букIана гьенибе. Гьединлъидал гьев росоде вахине
ккана, тIолабго халкъин абуни ралъдал рагIалда чIун букIана.
БатIи-батIиял мисалалги рачун, гIемераб хабар бицана гьезие
ГIисаца:

3 – Хуриб хьон хьазе вахъун вукIанила цо чи. 4 Хьалаго-хьа-
лаго цо-цо мугьал нухде рортанила, роржун рачIун хIанчIаз ри-
щанила гьел. 5 Цо-цо мугьал ракьул хъал гурони тIад гьечIеб
тIалде кколел рукIанила. Ракь тIеренаб букIиндал, гьел гьенир
хехго тIирщанила ва тIаде раккизе лъугьанила. 6 Амма бакъ тIад
речIчIарабго речIан анила гьел ва, гъваридго ракьулъе кьал-
бал риччан рукIинчIелъул, хеккого ракъванила. 7 Цогиги му-
гьал заз-хъарахъалде гъорлъе кканила, хIалигъун бижараб чIа-
хIицаги зазицаги гьел гъанкъун реханила. 8 Цогидал мугьал
кканила лъикIаб ракьалда тIаде, гьезул цоязда лъугьанила нусго
мугь бугеб тIор, цогидазда – лъабкъого мугь бугеб тIор, цоги-
дазда – лъеберго мугь бугеб тIор. 9 ГIундул ругезда ргIизе би-
ччанте гьеб!

10 ГIисада аскIоре рачIун муридаз гьикъана щай мун доз-
да мисал бачун кIалъалевилан. 11 Гьезие жавабалъе ГIисаца
абуна:

– Нуж руго Зобалазул ПарччахIлъиялъул балъголъи лъазе рес
щварал гIадамал, амма гьезие гьеб рес щвечIо. 12 Кодолъи бу-
гесе гIунги тIокIлъиледухъ тIадеги кьезе буго, кодолъи гьечIе-
сухъа бугебги бахъизе буго. 13 Мисалал рачун бицуна дица гье-
зие, ралагьун ругониги гьезда бихьуларелъул, гIенеккун ругони-
ги гьезда я рагIуларелъул, я бичIчIуларелъул. 14 Гьезухъ балагьун
ритIухълъула Ишая аварагасда Аллагьас абураб гьадинаб кали-
ма: «ГIиналда рагIаниги, нужеда бичIчIиларо, beралда бихьа-
ниги, нужеда лъаларо. 15 Щайгурелъул гьаб халкъалъул ракIалги
согIлъун руго, гIундулги гъугълъун руго, бералги къанщун руго
гьез. Гьез гьедин гьабулеб буго беразда канлъи бихьунгутIизе,
гIундузда ргIи ргIунгутIизе, ракIелъе щибго босунгутIизе,
дица сахлъизаризе дихъе нахъруссунгутIизеги». 16 Гьардарал гу-
рищха нужер берал, гьезда бихьулеб бугелъул. Гьардарал гурищ-
ха нужер гIундул, гьезда ргIулеб бугелъул. 17 ХIакълъун абулеб
буго дица нужеда: гIемерал аваргзабазеги вализабазеги бокьун
букIана нужеда бихьулеб бугеб бихьизе, амма гьезда бихьичIо.
Нужеда ргIулеб бугеб ргIизеги бокьун букIана, амма гьезда
ргIичIо. 18 Гьанже гIенекке, хуриб хьон хьалев вукIарав чиясул
хIакъалъулъ дица бачараб мисалалъул магIна бицинин нужеего.
19 Аллагьасул ПарччахIлъиялъул хIакъалъулъ бицаралъухъ гIене-
кканиги, гьеб бичIчIичIев чиясул ракIелъе лъугьарал ргIаби ба-
чIун илбисалъ рикъун ина. Гьеб ккола нухде рортарал мугьазул

магIна. [20] Ракьул хъал гурони тIад гьечIеб тIалде рортарал му-
гьал – гьел ккола Аллагьасул рагIи рохун къабул гьабурал гIада-
мал. [21] Амма рекIел гъварилъуда кьалбал гьечIелъул, гьеб халат
хутIуларо. Къабул гьабураб рагIи сабаблъун хIинкъабиги къва-
рилъабиги тIаде ккараб мехалъ, гьединав чияс къо хIехьоларо.
[22] Заз-хъарахъалде гъорлъе рортарал мугьал – гьел руго Аллагьа-
сул рагIухъ гIенеккулелал. Амма гьаб дуниялалъул тIалаб-агъа-
залъ ва бечелъизе бугеб гъираялъ гъоркькъинарула гьел мугьал,
гьезда тIорги баларо. [23] ЛъикIаб ракьалде рортарал мугьал – гьел
руго гьеб рагIи рагIулелал ва бичIчIулелал. Гьезул тIоразда би-
жила цоязда нусго нухалъ, цогидазда лъабкъого нухалъ ва цоги-
дазда лъеберго нухалъ цIикIкIун мугь.

Ракьулъе рехараб хьодул мугьалъул хIакъалъулъ

[24] Мисал бачун цоги хабар бицана ГIисаца гьезие:

– Зобалазул ПарччахIлъи релълъуна жиндирго хуриб лъикIаб
хьон хьарав цо пуланав чиясда. [25] Амма гIадамал кьижараб мехалъ
вачIун тушманас гьесул ролъул хурибе чIахIил хьон хьан буго ва
нахъе ун вуго. [26] Ролъ тIаде баккун, тIор балеб мехалъ, хуриб
чIахIги загьирлъун буго. [27] РачIун хурул бетIергьанасда абун буго
гьесул рагьтIателаз:

– Я, бетIерчIахъад, лъикIаб хьон гурищ дуца хуриб хьан бу-
кIараб? ЧIахIица бацун буго гури доб.

[28] Тушманас гьабун батилин гьеб ишилан абун буго хурул бе-
тIергьанас. [29] Доб чIахI бахъизе инищилан абун буго лагъзадери-
ца. [30] Унгейилан абун буго гьас. ЧIахI бахъулаго цадахъ ролъги
бахъизе гурин нужеца. Хур лъилъизе заман щвараб мехалъ, дица
лъилъарухъабазда абила батIаго лъилъун, бухIизе чIахIил гулал
къайилан, ролъги дир цагърахъе байилан.

Горчицаялъул мугьалъул хIакъалъулъ

[31] Мисал бачун, цоги хабар бицана ГIисаца гьезие:

– Зобалазул ПарччахIлъи релълъуна жиндирго хурибе цо
пуланав чияс хьараб горчицаялъул хьодул мугьалда. [32] Гьеб буго
киналго хурдузул хьоназда гьоркьоб бищунго гьитIинаб хьодул
мугь. Амма гьелдасан лъугьуна хъархъаздасаги кIудияб гъветI.
Роржун рачIун хIанчIаз бусаби гьарула гьеб гъотIол гIаркьа-
лабазда.

Реччеялъул хIакъалъулъ

33 Цогиги мисал бачана ГIисаца гьезие:
– Зобалазул ПарччахIлъи релълъуна цо пуланай чIужугIаданалъ ханждал лъабго къалиялда гъорлъе рехараб ва тIубанго гьеб беччизабураб реччеялда.
34 ГIисаца гьеб кинабго мисал бачун бицана халкъалъе, мисал
гъорлъ гьечIеб каламго букIунароан гьесул. 35 Цо аварагасда Ал-
лагьас абураб гьадинаб калима ритIухъ гьабулеб букIана гьелъ:
«Дунял бижаралдаса балъго хутIарал ишал,
Харбилъ мисалал рачун, рицина дица нужей».

Ракьулъе рехараб хьодул мугьалъул мисал бичIчIизабула

36 Цинги, гIадамалги нахъе ритIун, рокъове щвана ГIиса. Ас-
кIоре рачIун гьесул муридаз гьарана ГIисада доб хуриб бижараб чIахIил мисалалъул магIна бицеян. 37 Гьес бицана:
– Хуриб лъикIаб хьон хьалев чи ккола ГIадамил Лъимер. 38 Хур
ккола дуниял. ЛъикIаб хьон ккола ПарччахIлъиялъул агьлу. ЧIахI
ккола илбисалъул агьлу. 39 ЧIахIил хьон хуриб хьарав тушман кко-
ла илбис. Лъилъаризе заман щвараб мех ккола ахир къиямасеб къо. Лъилъарухъаби ккола малаикзаби. 40 Хуриса чIахI бецун цIа-
дабе балеб гIадин букIина къиямасеб къоялъги. 41 ГIадамил Лъи-
маца жиндирго малаикзаби ритIила, ва гьез гьесул ПарччахI-
лъиялдаса чIарала жидеца гIадамал мунагьалъукье ккезаруралги квешлъи гьабуралалги – киналго. 42 Цинги гьел цIадул коро-
нире рехила. ГIодилел ва цаби къерщезарулел хутIила гьел
гьенир. 43 РитIун ккаралал гьебмехалъ рукIина жидерго Инсул
ПарччахIлъиялда бакъ гIадин кенчIелел. РагIизе гIундул ругезда гьеб рагIила!

Бахчараб хазинаялъул хIакъалъулъ

44 Зобалазул ПарччахIлъи релълъуна цо пуланав чиясда чияр хуриб батараб хазинаялда. Гьесги гьенибго бахчун тун буго гьеб. Гьелдаса вохиялъ, инеги ун, кинабго жиндирго боцIи-рикъзиги бичун, гьеб хур босун буго гьес.

Жавгьаралъул хIакъалъулъ

45 Зобалазул ПарччахIлъи релълъуна бищунго берцинаб жавгьар
балагьулев вукIарав цо базарганасда. 46 Батун буго гьесда бищунго

къиматаб жавгьар. Инеги ун, кинабго жиндирго букIанщинаб боцIи-рикъзиги бичун, босун буго базарганас гьеб жавгьар.

ЧчугIа кколеб гьиналъул хIакъалъулъ

47 Зобалазул ПарччахIлъи релълъуна ччугIа ккезе ралъдалъе рехараб гьиналда. Гьиналъ гIемераб батIи-батIияб ччугIа ккун букIун буго. 48 ЦIураб мехалъ ччугIихъабаз гьин рагIалде цIан буго. ГIодорги чIун, лъикIаб ччугIа батIа гьабун гьез гьагьинибе бан буго, квешаб нахъе бан буго. 49 Гьедин букIине буго къиямасеб къоялъги. РачIун малаикзабаз лъикIалги квешалги гIадамал ратIа гьаризе руго. 50 Цинги квешал цIадул коронире рехила. ГIодилел ва цаби къерщезарулел хутIила гьел гьенир.

51 БичIчIулеб бугищ нужеда? – ян гьикъана гьезда ГIисаца.

Бугилан абуна гьез.

52 Цинги гьес абуна:

– Гьединлъидал Зобалазул ПарччахIлъиялда муридлъун лъугьанщинав динияв гIалимчи релълъуна жиндирго гъансиниса цIиябги басриябги хазина цадахъ къватIибе бахъулев рукъалъул бетIергьанасда.

КIиабизеги ГIиса къабул гьавуларо Назареталда

53 Гьел мисалал рачун лъугIараб мехалъ, ГIиса гьениса нахъе ана. 54 Живго гIураб шагьаралдеги вачIун, гьениб гьезул синагогаялъуб Аллагьасул рагIи малъизе лъугьана ГIиса. ГIадамал гIажаиблъун хутIун рукIана, гьадинаб гIакъиллъи-цIодорлъи гьесие кисадай щванаян, мугIжизатал рихьизаризе киндай гьесда кIолаян.

55 – Гьадав цIулал устарасул* вас гурищ гьав? Марям гурищ гьасул эбелалда цIар? Гьасул вацал гурищ Якъубги, Юсупги, Симонги, Ягьудаги? 56 Гьанир нилъеда аскIор гурищ гьасул киналго яцал ругел? Цинги гьаб гIакъиллъиги карамалъиги кисаха гьасие щвараб?

57 Гьедин, васвасаца ккун, гьесда божичIо гьел. ГьебмехалъГIисаца гьезда абуна:

– Къимат-къадру гьечIев авараг цониги вукIунаро, амма жиндирго инсул росдацаги, жиндирго рукъалъул агьлуялъги гьев рикIкIунаро.

58 Гьел божулел рукIинчIелъул, дагьал гурони мугIжизатал рихьизаричIо гьенир ГIисаца.

---

* 13:55 ГIисал эбел Марямил рос Юсуп цIулал устар вукIана.

14 бетIер

ЯхIя аварагасул хвалил хIакъалъулъ

1 Гьеб заманаялда Галилеялъул ханлъун вукIарав Гьеродида ра-
гIана ГIисал хIакъалъулъ. 2 Гьес жиндирго нукарзабазда абуна:
– ЯхIя авараг ватизе ккола гьев, хваралъуса вахъун вачIун,
гьединлъидал гьес рихьизарулел руго гьел мугIжизаталги.
3 Гьев Гьеродица кквезеги ккун, рахсалги ран, гвандиниве ре-
хун вукIана ЯхIя авараг. Гьелъие сабаблъун ккана Гьеродил вац
Филиппил йикIарай чIужу Гьеродиада. 4 ЯхIяца гьесда абулеб
букIиндалха дуца гьей ячине бегьуларилан. 5 ЯхIя чIвазе бо-
кьун букIана Гьеродие. Амма халкъалъукьа хIинкъана, киназго
гьев авараглъун рикIкIунев вукIиндал.
6 Гьерод гьавураб къо кIодо гьабулеб рохалилъ Гьеродиадал яс
цее яхъун кьурдана. Гьелдаса разилъарав Гьеродица 7 гьей ясалда
гьедун абуна, дуе бокьараб сайигъат кьезе хIадурав вугин, цIар
чIвай дургоян. 8 Эбелалъ малъун гьей ясалъ абуна, гьаниб гъад-
рида жаниб лъун, ЯхIя аварагасул бетIер кьейилан. 9 Хан паш-
манлъана. Амма гьалбадеридаги рагIун гьедараб гьа хвезабизе
бокьичIого, кьейилан амру гьабуна гьес. 10 Гвандиниве чи ви-
тIун ЯхIял бетIер къотIизабуна Гьеродица. 11 Гъадриниб лъун
босун бачIана бетIер ва ясалъухъе кьуна, гьелъги жиндирго эбе-
лалъухъе босун ана. 12 Цинги ЯхIял муридаз гьесул жаназа, на-
хъеги босун, хабалъ букъана, ва лъугьа-бахъаралъул хIакъалъулъ
ГIисада бицине ана гьел.

ГIисаца щуазарго чи гIорцIизавула

13 Гьеб хабар рагIидал ГIиса, росодаги рекIун, гIадан-чи гье-
чIеб бакIалде ана халкъалдаса ватIалъун. Гьев аравлъи лъараб ме-
халъ шагьараздаса гIадамал ракъдадасан ана гьесда хадур. 14 Ракъ-
даде лъугьараб мехалъ ГIисада гьениб бихьана гIемераб халкъ.
ГIиса гьезда гурхIана ва унтарал сахлъизаруна. 15 Бакъанимех гIа-
гарлъулеб букIана. ГIисада аскIоре рачIун гьесул муридаз абуна:
– ГIадан-чиго гьечIеб бакI бугин гьаб, сордоги тIаде щолеб
бугин, нахъе айилан абе гьал гIадамазда, росабалъе ун жидеего
квен-тIех босизе.
16 ГIисаца гьезда абуна:
– Гьел кирениги ине ккеларо. Нужеца кваназаре гьел.

17 Муридаз абуна жидехъ щуго чедги кIиго ччугIаги гурони
гьечIилан.
18 Гьеб жиндихъе босун рачIаян абуна ГIисаца гьезда. 19 Харда
тIад гIодор чIаян гьел гIадамаздаги лъазабун, ГIисаца щуябго
чедги кIиябго ччугIаги кодобе босана, зобалаздехун вуссун кван-
тIе дугIа гьабуна ва бек-бекун муридазухъе кьуна. Гьезги гIада-
мазе бикьана. 20 Киналго гIорцIизегIан кванана, нахъе хутIарал
кесказулги анцIила кIиго гьегь цIезабуна. 21 Руччабиги лъималги
малъичIого, щуазаргогIанасев чи вукIана гьенив.

ГIиса лъеда тIасан вилълъун вачIуна

22 Гьеб халкъ нахъе биччалалде ГIисаца муридал ритIана, ро-
содаги рекIун, ралъдал добцояб рахъалде цере-цере айилан.
23 Халкъги нахъе биччан, ГIиса живго цохIо магIарде вахана
Аллагьасе гьари-дугIаялъе. МаркIачIубер рукIкIараб мехалъги
живго цохIо гьенив вукIана ГIиса. 24 Дозул раса хIорил рагIалда-
са чанго километралъ рикIкIалъун букIана. Данде гьури букIун
карачелаз раса хьвагIезабулеб букIана. 25 Жеги хъахIлъи рехи-
лалдего ралъдал лъеда тIасан вилълъун ГIиса гьезда хадув ана.
26 Лъеда тIасан вилълъун вачIунев гьесда бер чIвайдал, муридал
хIинкъун хаган хутIана. Хваразул рухI бугин гьебиланги абун,
гIемерго хIинкъиялъ ахIдезе лъугьана.
27 – Дун вуго! Нуж расги хIинкъуге! КъвакIун чIа! – ян ахIана
гьебсагIат гьезде ГIисаца.
28 – Я, БетIерчIахъад! Нижеда цеве вугев чи мун ватани, лъе-
да тIасан дуда данде вачIине амру гьабе диеги, – ян абуна Пёт-
рица гьесда.
29 – ВачIа! – ян абуна ГIисаца.
Росониса къватIиве вахъун, лъеда тIасан ун ГIисада аскIове
щвана Пётр. 30 Амма кутакаб гьури речIчIун бачIунеб бихьун, гьев
хIинкъана, гъанкъизехъин вукIана.
– Я, БетIерчIахъад! Дун хвасар гьаве! – ян ахIдана гьев ГIисаде.
31 – Ле иман дагьав инсан! Щай дур рекIелъе щаклъи лъугьа-
раб? – анги абун, гьебсагIат квер бегьун ккуна ГIисаца гьев.
32 Гьел кIиялго росонире лъугьиндал, гьури къатIана.
33 – ХIакъикъаталдаги мун Аллагьасул Вас вуго! – ян, гьесие
бетIер къулана росода рукIараз.

Геннесареталдаги сахлъизарула унтарал гIадамал

34 Добаб рагIалдеги рахун гьел щвана Геннесареталъул ракьал-
де. 35 Гьеб бакIалъул гIадамазда ГIиса лъана. Гьев вачIун вуги-
лан тIолабго сверухълъиялда лъазабизе чагIи ритIана. Киналго
унтарал росун, рачун рачIана гьесухъе. 36 Дур гIабаялъул гIер-
телалда квер хъвазегIаги тейилан гьарулеб букIана гьез. Гьелда
квер хъваралщиналги сахлъулел рукIана.

15 бетIер

Аллагьасул амруялги умумузул гIадаталги

1 Гьебмехалъ ГIисахъеги рачIун, Иерусалималдаса диниял гIа-
лимзабаз ва фарисеяз абуна:

2 – Дур муридаз нилъер умумузул динияб гIадат щай цIунула-
реб? Кваналелде кверал чурулел гьечIогури гьез.

3 ГIисаца гьезда абуна:

– Нужерго гIадат цIунизе бокьун, нужецаго щай Аллагьасул
амру тIубазабулареб? 4 Аллагьас абун буго: «Дурго инсулги эбе-
лалъулги адаб-хъатир гьабе!» Хадубги: «Жиндирго инсул яги
эбелалъул хIакъалъулъ квешаб рагIи абурав чи чIвазе ккола», –
ян. 5 Нужеца малъулеб буго: «Дидасан нужее щвезе кколеб бу-
кIараб жо дица Аллагьасе назру гьабунилан жиндирго инсуда
яги эбелалда абурав чияс 6 инсулги эбелалъулги адаб-хъатир гьа-
бизе кколаро», – ян. Гьедин нужеца нужерго гIадаталдалъун
хвезабулеб буго Аллагьасул амру. 7 Вай, нужее ххвелал гьаризе
бокьулеб куц! Нужер хIакъалъулъ Ишая аварагасул тIехьалда
цIакъ битIун абун бугебха:

8 «Гьел гIадамазул кIалалъ Дир цIар гIемер рехсола,
Амма гьезул ракIални рикIкIад руго Дидаса.
9 ГIадада ккела гьезул Дие гьабураб тIагIат,
ГIадамазул гIадатал цIунизе халкъ тIамидал».

10 Нахъеги халкъги аскIобе ахIун, ГIисаца абуна:

11 – Дихъ гIенекке нуж: кIалдиса жанибе аралъ гуро инсан
хъублъизавулев, кIалдиса къватIибе бачIаралъин. Гьеб бичIчIа
нужеда!

12 Гьебмехалъ, аскIоре рачIун, муридаз абуна ГIисада:

– Дур рагIабаз фарисеял ццидахинарун рукIин лъалищ дуда?

13 ГIисаца гьезие жаваб гьабуна:

– Зобалазда вугев дир Инсуца ахикь чIечIебщинаб гъветI кьол-
болъа бахъун рехизе буго. [14] ЖахIалго те гьел. Гьел руго бецал
чагIи, квер ккун хадур цIалел бецукал. Бецукас ккун бецук ва-
чунев вугони, кIиялгоги гвандинире рортила гьел.
[15] Пётрица гьарана дол рагIабазул магIна бицеян.
[16] – ГьедигIанго жо бичIчIуларел чагIийищха нужги, – ян
хIикмалъана ГIиса.
[17] Нилъеца кIалдибе босараб жо чохьонибе кколеблъи ва гье-
нисан къватIибе унеблъи лъаларебищха нужеда? [18] Амма кIалди-
сан къватIибе бачIуна рекIелъ бугеб жо. Гьеле гьелъин чи хъуб-
лъизавулев. [19] Щаян абуни, инсанасул рекIелъан рачIуна квешал
къасдалги, чIвай-хъвейги, зиначилъиги, хъахIбалъиги, цIогьги,
гьересинугIлъиги, бугьтанги. [20] Гьеб киналъго хъублъизавула ин-
сан. Амма кваналелде кверал чуричIогойилан гьев хъублъуларо.

Цогидаб халкъалъул гIаданалъги ГIисаде иман лъола

[21] Гьениса вахъун ГIиса унев вукIана Тиралъул ва Сидоналъул
улкабазде.
[22] Ханааналдаса цо гIадан* ячIана ГIисада аскIое ва гIодилаго
ахIдезе лъугьана:
– Я, БетIерчIахъад! Я, Давудил Вас! ГурхIа мун дида. Дир яс
йиго шайтIабаз ккун кутакаб гIазабалда гъоркь.
[23] Гьелъие жаваб гьабун цо рагIицин абичIо ГIисаца. АскIоре
рачIун муридаз гьарана, гьадай гIадан ахIделаго нилъеда хадуй
ячIуней йигин, дой нахъе йитIеян. [24] Гьезие жаваб гьабун ГIиса-
ца абуна:
– Дун Исраилил умматалъухъе витIун вуго вехьасухъа рила-
рал чахъаби гIадин ругел гьелъул гIадамал ралагьизе.
[25] АскIое ячIун, ГIисада цее накабаздаги чIун, гьарулеб букIа-
на дой гIаданалъ:
– Я, БетIерчIахъад! Кумек гьабе дие, – ян.
[26] – Лъималазул кIалдиса бахъун чед гьабзазе базе бегьуларо, –
ян абуна гьелда ГIисаца.
[27] Гьей гIаданалъ абуна:
– Я, БетIерчIахъад! Гьебни битIараб буго. Амма жидерго бе-
тIергьабазул столалдаса ртарал кескал рукъалъул гьабзазеги
щолагури.

---

* 15:22 Ханааналда яшав гьабулеб букIана Аллагь лъалареб халкъалъ.

[28] Гьебмехалъ ГIисаца гьелда абуна:

– Я, чIужугIадан! Кутакаб божи-иман буго дур рекIелъ. РекIел мурад тIубайги дур!

ГьебсагIат сахлъана гьей гIаданалъул яс.

ГIемерал гIадамал сахлъизарула ГIисаца

[29] Гьениса вахъун ун, Галилеялъул ралъдал рагIалдасан вачIун,
цо магIарде вахана ГIиса ва гьенив чIана. [30] ГIемераб халкъ ба-
чIана ГIисада хадуб гьенибеги. Гьезда гъорлъ рукIана рекъал,
гIажизал, бецал, мацI лъаларел ва цогидабги гIузру-сакъат бугел
гIадамал. Гьесул хIатIазда цере лъолел рукIана гьединал гIада-
мал, ва гьес гьел сахлъизарулаан. [31] МацI лъаларел кIалъалел
ругелъул, бецазда канлъи бихьулеб бугелъул, гIажизал сахлъу-
лел ругелъул, рекъал лъикIго рилълъанхъулел ругелъул, тIолабго
халкъ гIажаиблъун хутIун букIана. Исраилил Аллагьасе рецц
гьабулеб букIана гьез.

ГIисаца ункъазарго чи гIорцIизавула

[32] Жиндирго муридалги аскIоре ахIун, ГIисаца гьезда абуна:

– Гьал гIадамазда гурхIун вуго дун. Гьале лъабабго къоялъ дида аскIор чIун руго. Кваназе жоги хутIун гьечIо гьазухъ. Гьал кваначIого риччазеги бокьун гьечIо дие: нухда рухI дагьлъун гIодор ккезе бегьула.

[33] Муридаз гьесда абуна:

– ГьадигIан гIемераб халкъ гIорцIизе гIураб чед гьаб гIалхуда киса бахъилеб нижеца?

[34] Чан чед нужехъ бугебилан гьикъана ГIисаца гьезда. Анкьго
чедги цо чанго ччугIаги бугилан абуна гьез. [35] Цинги ГIисаца
гьел гIадамазда абуна кваназе гIодор чIайилан.

[36] Доб анкьабго чедги чанго ччугIаги кодобе босун, тIаде ду-
гIаги гьабун, ГIисаца бек-бекун жиндирго муридазухъе кьуна,
гьезги халкъалъе бикьана гьеб. [37] Киналго гIорцIизегIан кванана
гьенир, нахъе хутIарал чадил мочIабазулги анкьго гьегь цIуна.
[38] Руччабиги лъималги малъичIого, ункъазарго чи вукIана гье-
нив кваналев.

[39] Халкъги нахъе биччан ГIиса, росодаги рекIун, Магаданалъул
ракьалде ана.

16 бетIер

Гьаб умматалъе гIаламат букIине гьечIо

[1] ГIисахъе рачIана фарисеялги саддукеялги. Гьесул хIалбихьи-
зелъун гьез тIалаб гьабуна зодисан гIаламат бихьизабеян. [2] Жа-
вабалъе гьес абуна:

– Къаси нужеца абула зоб багIарлъун бугин, метер роцIараб
къо букIинин. [3] Радал нужеца абула жакъа кьерхараб къо букIи-
нин, багIарсияб ва накIкIуяб кьер лъугьун бугин зодил. Зобала-
зул хиса-басиязда хадур гIунтIула нуж, амма гьаб тIаде гIунтIун
бугеб заманаялъул гIаламатал щайха нужеда лъаларел? [4] Квеш-
лъиги хъахIбалъиги гIемерлъараб гьаб умматалъе къваригIун бу-
го зодисан гIаламат бихьизе. Амма Юнус аварагасул гIаламат
гурони, цогидаб гIаламат гьазие букIине гьечIо.

Цинги, гьелги жалго тун, ГIиса нахъе ана.

Фарисеязулги саддукеязулги реччеялъул хIакъалъулъ

[5] Ралъдал добцояб рагIалде унаго, чед цадахъ босизе кIочон
тун батана муридазда. [6] ГIисаца гьезда абуна:

– Вореха, фарисеязулги саддукеязулги реччеялдаса цIунун чIа нуж.

Жидедаго гьоркьоб хабар ккана гьезул:

[7] «Нилъеца чед цадахъ босичIилан абураб магIна букIине кко-
ла гьел рагIабазул». [8] Гьезул пикру бичIчIун, ГIисаца абуна:

– Чед гьечIилан гаргадизе бегьилищ нуж? Нужго кинал гье-
динал иманги дагьал, [9] бичIчIиги гьечIел! Щуазарго чиясе щуго
чед гIураблъи ракIалда гьечIищ нужеда? ХутIарал чадил мочIа-
базул чан гьегь нужеца цIезабураб? [10] Яги ункъазарго чиясе анкь-
го чед гIураблъи ракIалда гьечIищ? ХутIарал чадил мочIабазул
чан гьегь нужеца цIезабураб? [11] Чадил бицунеб гьечIеблъи щай
нужеда бичIчIулареб? Амма фарисеязул реччеялдасаги саддуке-
язул реччеялдасаги цIунун чIа нуж!

[12] Гьанже гьезда бичIчIана фарисеязулги саддукеязулги речче-
ялдаса гуреб, гьезул малъа-хъваяздаса цIунеян абулеб бугеблъи.

Пётрица иман лъуна ГIиса МасихI вукIиналде

[13] Филиппил Къайсарияталъул ракьалде щведал, ГIисаца му-
ридазда гьикъана:

– ГIадамил Лъимер щивлъун рикIкIунев вугев гIадамаз?

14 Гьез абуна:

– Цояз абулеб буго ЯхIя авараг вугилан. Цояз абулеб буго
Иляс авараг вугилан, Иеремия яги цогидав авараг вугилан абу-
лел чагIиги руго.

15 – Нужеца щивлъунха дун рикIкIунев? – ан абуна ГIисаца.

16 Пётр абун тIокIцIар бугев Симоница жаваб кьуна:

– Мун вуго хIакъав Аллагьасул Вас МасихI!

17 Гьесдехун вуссун ГIисаца абуна:

– Гьардарав гурищ мун, Юнусил вас Симон. Инсанас гуро
мун гьелде кантIизавурав, зобалазда вугев дир Инсуца кантIиза-
вуна. 18 Цоги дица дуда абулеб буго мун Пётр (Кьуру) вугилан,
гьеб кьурда тIад бала дица дирго Килиса*, ва хвалил къуваталъе
къуркьиларо гьеб. 19 Дица духъе кьела Зобалазул ПарччахIлъия-
лъул кIул, ракьалда дуца гьукъарабщинаб зобалаздаги гьукъила,
ракьалда дуца изну кьурабщиналъе зобалаздаги изну кьела.

20 Цинги ГIисаца жиндирго мурidazда лъазабуна жив ГIиса
МасихI вугилан лъиданиги бицунгеян.

ГIисае букIине бугеб гIазаб-гIакъуба

21 Гьелдаса хадуб ГIисаца гьезда бицине байбихьана жив Иеруса-
лималде ине вугин, чIухIби-хIакимзабазги, чIахIиял кашишзабазги,
диниял гIалимзабазги жиндие гIазаб-гIакъуба кьезе бугин, чIвазе
вугин ва лъабабилеб къоялъ Аллагьас чIаголъизавизеги вугин.

22 ДовегIанги вачун Пётр лъугьана гьедин абугейилан гьесда
дандечIун кIалъазе:

– Аллагьас цIунаги, БетIерчIахъад! Дуе гьеб лъугьине рес гьечIо!

23 Кьурун вуссун, Пётрида абуна гьес:

– ТIагIа дида аскIоса, илбис! Дуца дун къосинавулев вуго!
Аллагьасулаб тун инсанасулаб лъугьун буго дур рекIелъе.

24 Цинги жиндирго мурidazда ГIисаца абуна:

– Дида цадахъ вилълъине бокьарав чи ватани, гьес жиндирго
напсалдаса инкар гьабе, жиндаго тIаде ккараб хъанчил гIазабги
бачче ва дида хадув вачIа. 25 Щаян абуни, жиндирго гIумру цIу-
низе бокьулев чи гьелдаса махIрумлъила, дие гIоло гIумруялда-
са махIрумлъизе разилъарасда гьеб цIидасан батила. 26 Жиндир-
го рухIги рецIалие кьун, тIолабго дуниялалъул кверщел хъати-
кье щвеялъул щиб пайда бугеб инсанасе? Жиндирго рухIалъухъ

* 16:18 Гьаниб килисаялъул буго иман лъуразул агьлу абураб магIна.

хисун кьезе щиб бугеб инсанасул? 27 Жиндирго Инсул къудра-
талдалъун, ГIадамил Лъимер дуниялалде вачIине вуго жиндир-
го малаикзабигун цадахъ. Щивасул амру-ишалда рекъон кьела
Гьес гьебмехалъ. 28 ХIакълъун абулеб буго дица нужеда: ГIада-
мил Лъимер ПарччахIлъун вачIун вихьичIого жидеца хвалил
лълъар гьекъезе гьечIел гIадамалги ругелха гьанир эхетаразда
гьоркьор.

17 бетIер

ГIиса хиса-басун лъугьуна

1 Гьелдаса хадуб анлъго къоялдасан Пётрги, Якъубги ва гьесул
вац Иоаннги гурони тIокIав чиги цадахъ вачинчIого, ГIиса цо
борхатаб магIарде вахана. 2 Гьелги ралагьун рукIаго, хиса-басун
лъугьана ГIиса. Гьесул гьумер бакъ гIадин гвангъана, хъахIлъун
лъугьараб ретIел нурлъун кенчIелеб букIана. 3 Гьале Мусаги
Илясги рихьана гьезда гьевгун гара-чIварулел. 4 Пётрица ГIиса-
да абуна:

– Я, БетIерчIахъад! ЛъикI буго гьаниб нилъее! Дуе бокьани,
дица лъабго хъощ бала гьаниб: цо дуе, цо Мусае, цо Илясие.

5 ГIисадехун Пётр гьедин кIалъалев вукIаго, гьале цо гвангъа-
раб накIкIул парча бачIун рахчизаруна гьел. Гьале гьеб накIкIу-
да гьоркьосан бахъана цо гьаракь:

– Гьав вуго дие вокьулев дир Вас, гьасдаса вохун вуго Дун!
Гьасухъ гIенекке нуж!

6 Гьеб рагIидал гIасиго хIинкъун кIалагъоркье ккана муридал.
7 АскIове вачIун, гьезда кверги хъван, ГIисаца абуна:

– ХIинкъуге! ТIаде рахъа! – ян.

8 Эхеде рорхун ралагьидал цохIо ГIиса тун батIияв чи гьезда
вихьичIо.

9 Гьеб магIардаса гIодоре рещтIунеб мехалъ ГIисаца гьезда
лъазабуна ГIадамил Лъимер хваралъуса вахъинегIан гьаб нужеда
бихьараб гIаламаталъул лъиданиги цIар бахъугейилан. 10 Мури-
даз ГIисада гьикъана:

– Щайха диниял гIалимзабаз абулеб цин цеве Иляс авараг
вачIине кколилан?

11 Гьезие жаваб гьабун ГIисаца абуна:

– БитIараб буго, Иляс вачIине кколаан ва гьес кинабго къа-
чIан тезеги кколаан. 12 Дица нужеда абулеб буго: Иляс вачIун

вукIана, амма гIадамазда гьев лъачIо, жидее бокьанщинаб гьа-
буна гьесие, ГIадамил Лъимадуеги гIазаб кьезе буго гьез.
[13] Гьебмехалъ муридазда бичIчIана гьес ЯхIя аварагасул хIа-
къалъулъ бицунеб букIин.

ГIисаца сахлъизавула жундуз ккурав цо вас

[14] Халкъалда аскIоре тIадруссун гьал щведал, аскIове вачIун
накабазда чIун, цо чи гьардана ГIисада:
[15] – Я, БетIерчIахъад! Дир васасда гурхIа мун. Унти бачIун
лъугьуна гьев, кIудияб гIазаб буго гьесие: цин цIадулъе вортула,
цин лъадалъе вортула. [16] Дица вас дур муридазухъе вачун вукIа-
на, амма гьезда кIвечIо гьев сах гьавизе.
[17] Гьебмехалъ ГIисаца абуна:
– Гьай, нуж иман гьечIеб ва пасатаб наслу! КидалъагIан дун
нужеда цадахъ вукIинев ва кидалъагIан дица нуж хIехьелел!
Гьаниве ваче гьев дида аскIове.
[18] ГIисаца амру гьабидал, васасул чорхолъа къватIибе лъугьана
жен. ГьебсагIат сахлъана гьев.
[19] БатIаго аскIореги рачIун, муридаз ГIисада гьикъана:
– Нижеда щай кIвечIеб доб жен бачахъизе?
[20-[21]] ГIисаца гьезда абуна:
– Божи-иман дагьаб бугелъулха нужелъ! ХIакълъун абулеб
буго дица нужеда: горчицаялъул хьодул мугьгIанасеб божи ну-
желъ бугони, нужеца гьаб мегIералда абила гьаниса бахъун до-
бегIан айилан, ва бахъун добегIан ина гьеб. Гьедин нужеда кIо-
лареб жо щибниги букIине гьечIо*.

ГIазаб-гIакъубаялъул хIакъалъулъ цоги нухалъ

[22] Гьениса рахъун Галилеялде унаго, ГIисаца муридазда
абуна:
– ГIадамил Лъимер кьезе вуго гIадамазда кодове. [23] Гьез гьев
чIвала ва лъабабилеб къоялъ чIаголъизеги чIаголъила.
Гьел цIакъ пашманлъана.

* [17:20] Инжилалъул цо-цо хъвай-хъвагIаязда ратула гьадинал калимабиги: *[21] Амма доб тайпаялъул жундул рачахъизе кIола гIицIго дугIаялдалъун ва кIал кквеялдалъун.*

Мукъадасаб Рукъалъе кьолеб магъалоялъул хIакъалъулъ

[24] Гьал Капернаумалде щведал, Мукъадасаб Рукъалъе магъало бакIарулев чи вачIана Пётрида аскIове:

– Дур МугIалимас кIиго диргьам магъалоялъе кьоларебищ? – ан гьикьизе.

– Кьола! – ян абуна Пётрица [25] ва ГIисада аскIове жаниве лъугьана. Пётрица кIал рагьилалдего, ГIисаца гьесда абуна:

– Дуда кин кколеб, Симон, дуниялалъул парччахIзабаз магъало яги налог лъихъа босулеб? Жидеразухъагойищ яги чияразухъайищ?

[26] Чияразухъа, – ян жаваб кьуна гьесие Пётрица.

– Гьедин батани, жидерго гIадамазда тIадаб гьечIогуриха гьеб кьезе, – ян абуна ГIисаца. [27] Амма гьал къварид гьарун щай нилъее. Вахъа, мун хIорил рагIалде а, гъармахъ рехун ччугIа ккве-зе. ТIоцебе ккураб ччугIил кIалдиве вакке. Гьениб батила дуда ункъо диргьамалъул гIарац. Цинги гьеб дуего гIологи дие гIологи магъалоялъе кье.

18 бетIер

«Бищун кIудияв щив?»

[1] – ПарччахIлъиялда ругезул гьоркьов бищун кIудияв щив? – ан гьикъана гьебмехалъ, ГIисада аскIоре рачIун, муридаз. [2] ГIисаца, аскIобе ахIун, цо лъимер гьезда гьоркьоб эхетизабуна. [3] Гьес абуна:

– ХIакъалъун абулеб буго дица нужеда: гIакълу-пикру хисичIони ва лъимал гIадин лъугьинчIони, Зобалазул ПарччахIлъиялде лъугьинаро нуж киданиги. [4] Живго гьитIинлъизавурав ва гьеб лъимер гIадин лъугьарав чи бищунго кIудиявлъун вукIине вуго Зобалазул ПарччахIлъиялда. [5] Цо гьадинаб лъимер, дие гIоло, лъицаниги къабул гьабуни, гьеб бащалъизе буго дун къабул гьавиялда. [6] Амма диде иман лъуразда гьоркьоса цониги лъимер гIадинав пулан мунагьалде цIалев чиясде балагь бачIина. Гьесие лъикIаб букIинаан, гьобоги горбода бухьун, гъваридаб ралъдалъ гъанкъизавуни.

«Мун мунагьалде цIалев вугони...»

[7] Вай, инсан мунагьалде цIалеб жоялъул дуниялалда бугеб балагьги гIазабги! Щаян абуни, мунагьалде цIалеб жо камун дуниял хутIуларелъул. Гьединго балагьги гIазабги жив сабаблъун цогидав мунагьалде цIалев чиясеги!

8 Дур кверalъ, яги бохалъ мун мунагьалде цIалев вугони, къо-
тIун нахъе рехе гьеб. Цояб квер камун, яги цояб бох камун аба-
дияб рокъове лъугьин лъикI дуе, кIиябго квергун, яги кIиябго
бохгун свин гьечIеб цIадаве рехизегIан. 9 Дур бералъ мун муна-
гьалде цIалев вугони, бахъун нахъе рехе гьеб. Цо бергун абадияб
рокъове лъугьин лъикI дуе, кIиябго бергун жужахIалъул цIадаве
рехизегIан.

Билараб чахъдал мисал

10-11 Воре, нужеца сан гьавичIого тоге лъимер гIадин вугев гIа-
датияв цониги пулан. Щаян абуни, дица нужеда абулеб буго:
гьединазул малаикзабазда кидаго кIола зобалазда вугев дир Ин-
суда бадире ралагьизе.
12 Кин нужеда ракIалде кколеб: масала, цо пуланав чиясул буго
нусго чахъу. Гьезул цояб билани, доб ункъоялда анцIила ичIаб-
гоги магIарда тун, гьеб билараб чахъу балагьизе инарищ гьев?
13 Нагагь гьесда гьеб батани, хIакълъун абулеб буго дица нужеда,
риличIого ругел дол ункъоялда анцIила ичIго чахъдадаса цIи-
кIкIун вохула гьев батараб чахъдадаса. 14 Гьедин зобалазда вугев
нужер Инсуеги бокьуларо лъимер гIадин вугев гIадатияв цониги
пулан тIагIине.

Диналъул вацасул мунагьалъул хIакъалъулъ

15 Дурго диналъул вацасухъа ккани мун къварид гьавулеб му-
нагь, чи гьечIеб бакIалда бадибчIвай гьабе гьесие. Гьев духъ гIе-
неккани, дуе дурго вац нахъе щола. 16 Гьев духъ гIенеккичIони,
цо яги кIиго чиги вачун, а мун гьесухъе. ТIехьалда хъван буге-
лъул: «Лъилниги рагIи ритIухълъизе ккани, къваригIуна кIиго
яги лъабго чиясул нугIлъи». 17 Гьезухъги дур вац гIенеккичIо-
ни, иман лъуразул агьлуялда бице. Гьезухъги гьев гIенеккичIони,
дуца гьев рикIкIе Аллагь лъаларевлъун яги магъало бакIарулев
чилъун.
18 ХIакълъун абулеб буго дица нужеда: ракьалда нужеца гьу-
къарабщинаб зобалаздаги гьукъила. Ракьалда нужеца изну кьу-
рабщиналъе зобалаздаги изну кьела. 19 Цоги абулеб буго дица
нужеда: нужер кIигояв рекъон дуниялалда нужеца щиб гьарани-
ги, Зобалазда вугев дир Инсуца тIубазабила гьеб. 20 Щай абуни,
дир цIаралъе гIоло кIиго яги лъабго чи данделъани, гьезда гьор-
кьов дунги вукIуна.

Налъуласда гурхIуларев чиясул хIакъалъулъ

[21] АскIовеги вачIун, Пётрица гьикъана ГIисада:

– Дун къварид гьавулел мунагьал дир вацасухъа гIемер ккани, чан нухалъ дун гьесда тIасалъугьине кколев? Анкьго нухалъищ?

[22] ГIисаца гьесда абуна:

– Дица дуда абулеб буго: анкьго нухалъ гурин, анкьцIали* нухалъилан.

[23] Зобалазул ПарччахIлъиги релълъинабизе бегьула жиндирго лагъзадерихъа налъи бакIаризе лъугьарав цо парччахIасда. [24] Налъи бакIаризе байбихьараб мехалъ, гьесухъе вачун вачIун вуго анцIазарго талант** гьесие налъуда бугев цо пуланав лагъ. [25] Налъи бецIизе гьесул рес гьечIеблъиги лъан, парччахIас буюрун буго гьев живгоги вичейин, гьесул чIужу-лъималги ричейин, бугебщинаб боцIи-рикъзиги бичейин, жиндие гIарац чIезабеян. [26] Гьебмехалъ лагъ, кIалагъоркье гьесда цевеги речIчIун, гьардезе лъугьун вуго:

– Сабру гьабе! Дица бецIила гьеб кинабго.

[27] ПарччахI гьев лагъасда гурхIун вуго, гьеб налъиги бецIичIониги гьесие хIалал гьабун буго. [28] Гьениса вачIунаго, гьев лагъасда ватун вуго жиндие нусго динар кьезе букIарав живгогIадав цоги лагъ. Налъи бецIизе кколилан, щекъерги ккун, гъанкъулев вукIун вуго гьас дов. [29] КIалагъоркье гьасда цевеги речIчIун, гьарун буго дов налъулас, сабру гьабейин, жинца бецIилин дуе налъи. [30] Амма гьав разилъун гьечIо, гвандинив тIамизавун вуго, тIубанго налъи бецIизегIан жанив чIезавун вуго. [31] Дов жанив тIамурав лагъасул гьалмагъзаби цIакъ пашманлъун руго гьеб бихьидал, инеги ун жидерго бетIергьанасда бицун буго ккарабщиналъул хIакъалъулъ. [32] Гьебмехалъ дов лагъги ахIун, гьесда абун буго парччахIас:

– Ле, хIалихьатав лагъ, дуца гьарараб мехалъ дуда букIараб тIолабго налъи тIасалъугьун тана дица. [33] Дун дуда гурхIарав гIадин, мунги гурхIизе ккелароанищ мунго гIадав лагъасда?

[34] Ццин бахъун гьев парччахIас буюрун буго тIолабго налъи бецIизегIан досие гIазаб кьейилан. [35] Гьедин гьабила нужееги Зобалазда вугев дир Инсуца, нужер щивав чи ракI-ракIалъго вацасда тIасалъугьинчIони.

---

* [18:22] *АнкьцIали* – лъабкъоялда анцIго.

** [18:24] *Талант* – бацIцIадаб гIарцул цIакъго кIудияб кесек. Даран-базаралъулъ гIарац гIадин хIалтIизабулаан гьеб.

19 бетIер

ГIисаца ригьнал хIакъалъулъ бицуна

[1] Гьанже гьеб хабар бицун бахъиндал, Галилеялдаса нахъе ана
ГIиса ва Иордан гIор бахун доб рахъалда ругел Ягьудиялъул ба-
кIазде щвана. [2] ГIемераб халкъ бачIунеб букIана ГIисада хадуб,
унтарал-щокъал сахлъизарулел рукIана гьес.
[3] РачIун фарисеяз, ГIисал хIалбихьизе, цIехана:
– Бокьараб гIиллаялъе гIоло росас чIужу йиччан тезе бегьу-
лейищ? – ан.
[4] ГIисаца абуна:
– Нужеца цIаличIебищ: ГIалам Бижарас тIоцере «рижана
бихьинчиги чIужугIаданги»? [5] Цинги гьес абуна: «Гьединлъидал
эбел-эменги рехун тун, бихьинчи чIела жиндирго чIужуялде ву-
ссун, ва гьел кIиялго цолъун, цого лъугьина» [6] Гьелдаса хадур
кIиго рукIунаро гьел, цого рукIуна. Аллагьас цолъизабураб ин-
санас батIалъизабизе бегьуларо.
[7] Фарисеяз абуна:
– Щайха Мусаца изну кьун бугеб цIар тIамиялъе нугIлъи гьа-
булеб кагъат кодобе кьолеб бугони, чIужу йиччан тезе?
[8] ГIисаца абуна:
– Нужер чанкIкIи сабаблъун кьуна Мусаца нужее лъудби
риччан тезе изну. Амма авалалдасанго гьедин букIинчIо. [9] Дица
нужеда абулеб буго: хъахIбалъи хутIун батIияб гIиллаялъе гIо-
ло чIужуги йиччан тун, цогидай ячарав чи жиндирго йикIарай
чIужуялда цеве мунагьалъукье ккола. Гьеб мунагьги зиналъун
рикIкIуна.
[10] Муридаз ГIисада абуна:
– ЧIужуялъул рахъалъ бихьинчиясул иш гьедин бугеб батани,
чIужуго ячинчIого чIани лъикI букIина.
[11] Гьезда ГIисаца абуна:
– Ригьин гьабичIого тезе Аллагьас бажари кьураз гурони къа-
бул гьаруларо гьел рагIаби.
[12] Щаян абуни, цо-цо ругелъулха эбелалъул ургьирго ахтаял-
лъун* рижарал; цогидалал ахтаяллъун гIадамаз лъугьинарула;

* 19:12 *Ахта* – чIужу ячине бажаруларев, бихьинчилъиялъул къуват чорхолъ гьечIев чи.

Зобалазул ПарччахIлъиялъе гIоло лъудби рачинчIого чIаралги руго. Къабул гьабизе бажарулес къабул гьабе гьеб.

ГIисаца лъималазе дугIа гьабула

[13] ГIисахъе лъимал рачун рачIана, гьезда тIад квер бахъеян ва дугIа гьабеян гьарун. Муридаз гьел риччалел рукIинчIо.

[14] ГIисаца абуна:

– Риччанте лъимал дихъе рачIине, гьезие квекIен гьабуге. Гьединазейин Зобалазул ПарччахIлъи щун бугеб!

[15] Цинги, гьел лъималазда тIад кверги бахъун, ГIиса гьениса ана.

Зобалазул ПарччахIлъиги инсанасул бечелъиги

[16] Гьале цо гIолохъанчияс ГIисада гьикъана:

– Я, МугIалим! Абадияб рукъалъул бутIа щвеялъе щиб лъикIлъи дица гьабизе кколеб?

[17] ГIисаца гьесда абуна:

– ЛъикIлъиялъул хIакъалъулъ щай дуца дида гьикъулеб? ЛъикIав вуго цохIо Аллагь. Абадияб рукъалъул бутIа щвезе бокьани, Аллагьасул амруял тIуразаре.

[18] – Кинал? – абун гьикъана дос.

ГIисаца абуна:

– «Чи чIваге», «зина гьабуге», «цIогьодуге», «гьересинугIлъи гьабуге», [19] «эбел-инсул адаб-хъатир гьабе». Цоги: «мунго гIадин вокьа дуе дуда аскIов вугевги».

[20] Гьев гIолохъанчияс ГIисада абуна:

– Гьел амруял дица гьанжелъагIанги тIуразаруна. Цоги щиб дие камун бугеб?

[21] ГIисаца гьесда абуна:

– ТIубанго камиллъизе бокьани, дурго бугеб кинабго боцIи-рикъзи биче ва мискин-пакъирасе садакъаде кье. Гьелъухъ дуе насиблъила зобалазул хазина. Цинги дихъе вачIа, дида цадахъ вилълъине.

[22] Гьеб рагIидал, гIолохъанчи къваридго нахъе ана. Гьев вукIун вуго кутакалда бечедав чи.

[23] Жиндирго муридазда ГIисаца абуна:

– ХIакълъун абулеб буго дица нужеда: Зобалазул ПарччахIлъиялде ворчIизе цIакъ захIмалъула бечедав чиясе. [24] Гьале цоги нухалъ абулеб буго дица нужеда: рукIкIадул ролъиялъусан

лъугьине варанияльего бигьа букIина Аллагьасул ПарччахIлъи-
ялде ворчIизе бечедав чиясеялдаса.

25 Гьеб рагIидал, гIажаиблъун-хIикмалъун хутIарал муридаз
гьикъана:

– Гьедин батани, хвасарлъизе кIолев чигIаги щивдайха?

26 Гьезухъги валагьун, ГIисаца абуна:

– ГIадамазда гьеб кIоларо, амма Аллагь сундуего хIалкIо-
лев вуго.

27 Гьебмехалъ Пётрица абуна:

– Гьале, кинабго рехун тун, ниж дуда цадахъ рилълъана.
Щибха нижее гьелъухъ букIинеб?

28 ГIисаца гьезда абуна:

– ХIакълъун абулеб буго дица: гьедин дида хадур рачIиндал нуж,
цIияб дуниялалда ГIадамил Лъимер жиндирго къудраталъул тахи-
да гIодов чIараб мехалъ, анцIила кIиябго тахида дида аскIор гIо-
дор чIезе руго. Исраилил анцIила кIиябго наслуялъе суд гьабизе.
29 Дие гIоло мина-рукъги, вацал-яцалги, эбел-эменги, лъимал-хъи-
занги, хур-ахги рехун таравщинав чиясе нусго нухалъ цIикIкIун
щвела ва абадияб гIумру насиблъила. 30 Цере рукIарал чангиял тIа-
рамагъаде ккела, тIарамагъада рукIаразул чангиял цере ккела.

20 бетIер

ЦIолбол ахикь хIалтIаразул мисал

1 Зобалазул ПарччахIлъи релълъуна, радал хехго вахъун, жин-
дирго цIолбол ахикь хIалтIизе гIадамал ралагьизе арав цо бечедав
чиясда. 2 Къое цо-цо динар кьезе къотIиги гьабун, хIалтIухъаби
ккун руго гьес ва цIолбол ахикье ритIун руго. 3 Лъабго сагIаталда-
сан нахъеги базаркъотIносан унаго, цоги чагIиги ратун руго гье-
нир, хIалтIи щвелародайилан рахъун чIун. 4 Нуж разияб мухьги
кьелин, дир цIолбол ахикье хIалтIизе айилан ритIун руго гьас
гьелги. Ун руго гьел гьенире. 5 Къалъул гIужалдехунги ва къалъу-
даса лъабго сагIат араб мехалъги базаркъотIнове ун, додинго ри-
тIун руго гьес хIалтIухъаби. 6 Бакъанидехунги ун вуго гьав чи ба-
заркъотIнове. Дагьалги гIадамал ратун руго гьенир рахъун чIун.

– Къойица гьанир чIалгIаде рахъун чIун щибулел нуж ру-
гел? – ан гьикъун буго гьас гьезда.

7 Жал лъицаниги хIалтIизе рачунел гьечIилан абун буго гьез. Гьез-
даги абун буго гьес жиндир цIолбол ахикье айилан. 8 МаркIачIубер

рукIкIараб мехалъ, жиндие хъулухъ гьабулев чиясда гьес абун буго
дол хIалтIухъабиги ахIун, ахиралда ритIараздасан байбихьун тIо-
цере ритIаразде щвезегIан гьезие мухь кьейилан. 9 Бакъанимехалда
хIалтIизе байбихьаразеги цо-цо динар щун буго. 10 Радалго хIал-
тIизе квер баразда ракIалда букIун буго жидее цIикIкIун кьели-
лан. Амма гьезиеги цо-цо динар гурони щун гьечIо. 11 Гьебмехалъ
ахил бетIергьанасде гъулгъудизе лъугьун руго гьел:

12 – Ахикье ахиралда рачIарал гIадамал цо сагIаталъ гурони
хIалтIичIо. Нижин абуни, радалалдаса бакъинегIан бухIараб ба-
къукь хIалтIана. Гьезиеги нижееги бащад кьуна дуца мухь.

13 Гьезул цоясдехун вуссун ахил бетIергьанас абун буго:

– Ле, гьудул! Дуе гьабураб къотIи хвезабунищ дица? Мун
разилъун вукIинчIищ цо динаралъухъ хIалтIизе? 14 Дуего кьураб
мухьги босун нахъе щай унарев? Дие бокьун буго дуе кьуралда
бащад тIарамагъада витIарасеги кьезе. 15 Дирго буголъиялда бо-
кьараб гьабизе ихтияр гьечIебищ дир? Яги дир сахаватлъиялда
бер бахиллъунищ мун вугев?

16 Гьедин цере рукIарал ахиралде ккела, ахиралда рукIарал
цере ккела.

ГIазаб-гIакъубаялъул хIакъалъулъ – лъабабизеги

17 Иерусалималде унаго нухда ГIисаца анцIила кIиявго мурид
батIаго ахIана ва гьезда абуна:

18 – Гьале нилъ Иерусалималде унел руго. Гьенив ГIадамил
Лъимер чIахIиял кашишзабаздаги диниял гIалимзабаздаги ко-
дове кьела, гьезги чIвазе къотIила. 19 Цинги инжит-хIакъир гьа-
визе, цIалаца вухизе ва хъанчида вазе цогидаб халкъалъул гIада-
мазда кодове кьела гьев. Ва хун лъабабилеб къоялъ чIаголъила.

Якъубилги Иоаннилги эбелалъе ГIисал жаваб

20 Гьебмехалъ ГIисада аскIое ячIуна Зебедайил васазул эбел.
Гьелда аскIор рукIана кIиявго васги. Гьелъ гIодое къулун цо жо
гьарулеб букIана.

21 – Щиб дуе бокьун бугеб? – ан гьикъана ГIисаца.

Гьелъ абуна:

– Мун ПарччахIлъун ккараб мехалъ, гьав дир кIиявго вас ду-
ца дудаго аскIор цояв кваранаб рахъалда, цогидавги квегIаб ра-
хъалда, гIодор чIезарилин рагIи кье дие.

22 ГIисаца гьелъул васазда абуна:

– Нужедаго лъалеб гьечIо нужеца гьарулеб бугеб жо. КIвеладай нужеда дица гьекъезе ккараб лълъар гьекъезе?

КIвелилан жаваб кьуна гьез.

23 ГIисаца абуна:

– Дица гьекъезе ккараб лълъар гьекъезе ккезе буго нужеца. Амма дир кваранабги квегIабги рахъалда гIодор чIезариялъул иш дида бараб гьечIо, дир Инсул хIукмуялда бараб буго.

24 Гьеб хабар рагIарабго, хутIарав анцIавго мурид дов кIиявго
вацасде ццидахун лъугьана. 25 АскIореги ахIун, ГIисаца гьезда
абуна:

– Нужеда лъалагури цогидал халкъазул парччахIзабаз халкъалда тIад ханлъи гьабулеблъи, чIухIби-хIакимзабаз гIадамазда тIад жидерго ихтияр билълъанхъизабулеблъи.
26 Амма нужеда
гьоркьоб гьедин букIине бегьуларо. Нужеда гьоркьоса лъиениги бищунго кIудиявлъун вукIине бокьани, гьев цогидазе хъулухъалъе чIа абе.
27 Нужеда гьоркьоса бищунго цеве вукIине бокьаравги цогидазе лагълъун вукIа абе.
28 ГIадамил Лъимерги жиндие лъицаниги хъулухъ гьабизелъун гуро вачIарав. Гьев вачIун вуго цогидазе хъулухъ гьабизе ва гIемеразе гIоло рецIалие жиндирго рухI кьезе.

Иерихоналдаса унаго ГIисаца кIиго бецав чи сахлъизавула

29 Иерихон шагьаралдаса къватIире гьел рахъунеб мехалъ, халкъалъул руккел букIана ГIисада хадуб бачIунеб.
30 Гьале нухлул
рагIалда гIодов чIун вукIарав кIиго бецав чи, ГIиса аскIосан
унев вукIин рагIун, ахIдезе лъугьана:

– Я, БетIерчIахъад! Я, Давудил вас! ГурхIа мун нижеда! – ян.

31 ГIадамаз абуна гьезда руцIцIун чIайилан, амма гьел дагьабги гьаракь борхун ахIдезе лъугьана:

– Я, БетIерчIахъад! Я, Давудил вас! ГурхIа мун нижеда! – ян.

32 Гьенив лъалхъун, ГIисаца гьел аскIоре ахIана ва дица щиб
гьабизе нужее бокьун бугебилан гьикъана. 33 Гьез абуна:

– Я, БетIерчIахъад, нижер беразда канлъи бихьизе бокьун буго.

34 Гьев кIиясдаго гурхIун, ГIисаца гьезул беразда квер бахъана. ГьебсагIат беразда канлъи бихьун, ГIисада цадахъ рилълъана гьел.

21 бетIер

ГIиса Иерусалим шагьаралде лъугьунев вуго

1 Гьел Иерусалималде щолел рукIана. Зайтуналъул магIарда
бугеб Бетфагия росулъе гIагарлъидал, кIиго муридги аскIове
ахIун, ГIисаца гьезда абуна:
2 – Гьудуб нилъеда цебе бугеб росулъе а нуж. Росулъе лъугьа-
ралго, цо бакIалда рухьун ратила хIамаги кIертги. Рухьадасаги
ричун, гьелги рачун рачIа. 3 Лъицаниги щибниги абуни, нужеца
бице, гьел ТIадегIанав ГIисае къваригIун ругилан. КIалъачIого
риччала гьес гьел рачине.
4 Гьеб кинабго ккана цо аварагасда Аллагьас абураб гьадинаб
калима ритIухълъизе:
5 «Сионил ясалда* абе нужеца:
Дур хIалимав ПарччахI вачIунев вугин
Гьир баччун ругьунаб хIамида рекIун,
ХIамица гьабураб кIартида рекIун!»
6 Инеги ун, ГIисаца абураб гьабун, 7 хIамаги кIертги бачун ра-
чIана гьел. ГIиса тIад рекIине муридаз гьезул гьодиде жидер-
го партал рехана. 8 Халкъалъул кIудияб руккелалъ, тIаса бахъун,
ретIел букIана нухда тIибитIулеб. ГьутIбуздаса рекун, гIаркьа-
лаби рукIана гьесда цере тIиритIулел. 9 Гьесда цебе-цебе унеб
халкъалъул руккелалъги хадур рачIунез туркиги ахIулеб букIана:
– Гьошанна!** Давудил васасе рецц! БетIергьанас витIун
вачIунев вугесда баркат лъеги! Гьошанна! ТIадегIанав Алла-
гьасе рецц!
10 ГIиса Иерусалималде лъугьиндал, тIолабго шагьар бихха-хо-
чун лъугьана:
– Гьав чиго щив? – ан гьикъулеб букIана гIадамаз.
11 – Галилеялъул Назарет шагьаралдаса ГIиса авараг вуго, –
ян жаваб кьуна гьезие гьесда хадуб бачIунеб букIараб халкъа-
лъул руккалилъан.

---

* 21:5 *Сионил яс* – гьедин абулаан аварагзабаз Иерусалим шагьаралда.

** 21:9 *Гьошанна!* – жугьутI мацIалда «Ниж тархъан гьаре!» абураб магIная-
лъул рагIи.

ГІисаца даранчагІи Мукъадасаб Рокъоса къватІире гьола

[12] Мукъадасаб Рокъове лъугьун, ГІисаца гьениса къватІире гъуна даран-базаралда рукІарал гІадамал. ГІарац хисулел чагІазул столал ва къурбаналъе хъвезе маккал ричулел чагІи тІад гІодор чІолел бакІал кІалагъоркье чІвазаруна.

[13] ГІисаца гьезда абуна:

– ТІехьалда хъван буго: «Гьаб Дир рукъалда цІар букІине буго как-диналъул рукъ», – абун. Нужецайин абуни гьаб «хъачагъазул нохъоялде сверизабун буго».

[14] ГІисахъе Мукъадасаб Рокъоре рачун рачІана бецалги рекъалги гІадамал. Гьес сахлъизаруна гьел.

[15] ГІисал хІикматал ишал рихьидал ва гІисинал лъималазги Мукъадасаб Рокъоб: «Гьошанна! Давудил васасе рецц!» – абун ахІулеб рагІидал, чІахІиял кашишзабазги диниял гІалимзабазги ццидахун абуна гьесда:

[16] – Гьез абулеб бугеб жо рагІулеб гьечІищ дуда? – ян.

– РагІулеб буго, – ян абуна ГІисаца гьезда. – Нужеца киданиги цІаличІебищ: «ГІисинлъималги керен хахулелги тІамуна Дуца Дуего рецц гьабизе» – ян.

[17] Цинги ГІиса, гьелги рукІаралъур тун, шагьаралдаса къватІиveги лъугьун, Бетаниялде ана ва сордо бан гьенив чІана.

ТІад пихъ гьечІеб инжиралъул гъветІ

[18] Нахъисеб къоялъул радакье Иерусалималде вачІунаго, ГІиса вакъана. [19] Нухда цо инжиралъул гъветІ бихьана гьесда. Амма аскІове ун халгьабидал, тІанхал гурони, пихъил гороцин батичІо гъотІода.

– ТІокІаб киданиги дуда тІад пихъ бижугеги, – ян абуна ГІисаца гъотІода. Гьеб параялда бакъвана гъветІ. [20] ХІикмалъун хутІарал гьесул муридаз абуна:

– Балагье, инжиралъул гъветІ хекко бакъвараб куц!

[21] ГІисаца гьезда абуна:

– ХІакълъун абулеб буго дица нужеда: нужер рекІелъ божи-иман бугони ва рекІелъе щаклъи лъугьине течІони, доб гъотІода гуребги, гьаб мегІералдаги нужеца абуни, гьаниса бахъун ун ралъдалъе кІанцІеян, мегІер нужее мутІигІлъизе буго. [22] Божи-имангун нужеца дугІадулъ гьаранщинаб щвезе буго нужее.

«Лъица дуе ихтияр кьураб?»

23 Иерусалималъул Мукъадасаб Рокъове вачIун халкъалъе
вагIза-насихIат гьабулев ГIиса вугеб мехалъ, гьесда аскIоре ра-
чIана чIахIиял кашишзаби, диниял гIалимзаби ва чIухIби-хIа-
кимзаби.

— Гьаб хIалтIи гьабизе ихтияр бугебищ дур? Лъица дуе гьеб
ихтияр кьураб? — абун гьикъана гьез ГIисада.
24 ГIисаца гьезие жавабалъе абуна:
— Дицаги кьела нужее цо суал. Нужеца гьелъие жаваб кьу-
ни, гьебмехалъ бицина дица нужеда лъица дие гьаб ихтияр
кьурабали. 25 Лъадалъ ччун рахъун гIадамал рацIцIад гьаризе
ихтияр ЯхIяе кисан щун букIараб: зобалаздасанищ яги гIада-
маздасанищ?

Цоцазда гьоркьоб хабар ккана гьезул. «Зобалаздасан букIа-
нин абуни, гьес нилъеда абилагури, гьедин батани, щайха нуж
ЯхIяда божичIелилан. 26 ГIадамаздасан букIанин абизеги халкъа-
лъукьа хIинкъун руго нилъ, щайгурелъул киназго ЯхIя авараг-
лъун рикIкIунев вукIиндал». 27 Жидеда лъаларилан жаваб кьола
ГIисае гьез.
ГIисаца гьездаги абула:
— Дица нужедаги бицинаро лъил ихтияралдалъун дица гьаб
хIалтIи гьабулеб бугебали.

КIиго васасул мисал

28 — Гьаб мисалалъул рахъалъ щиб нужеца абилеб? Цо пула-
нав чиясул вукIун вуго кIиго вас. «Векере, дир вас, нилъерго
цIолбол ахикье а жакъа хIалтIизе», — ян абун буго гьес, аскIо-
веги вачIун, цояв васасда. 29 Ина, дир эмениланги, абун, ун
гьечIо гьев. 30 АскIове вачIун, цогидав васасдаги абун буго гье-
динго. Инарилан абун буго гьес, амма гьедин абиялдаса ракI
бухIун, ун вуго гьев ахикье. 31 Кинав васасха инсул амру тIуба-
забураб?
КIиабилесилан абуна гьез.
Гьебмехалъ ГIисаца гьезда абуна:
— ХIакълъун абулеб буго дица нужеда: магъало бакIарулел
чагIиги хъахIбабиги нужеда цере-цере унел руго Аллагьасул
ПарччахIлъиялде. 32 Щайин гьикъани: битIараб нухдасан ва-
чIун вукIана нужехъе ЯхIя авараг. Нуж гьесда божичIо. Амма

магъало бакIарулел чагIиги хъахIбабиги божана. Нужин абу-
ни, – гьеб кинабго бихьаниги, нужер ракI бухIичIо ва кинго
гьесда божичIо.

ЦIолбол ах ижараялъе кьун тарасул хIакъалъулъ

[33] Цоги мисалалъухъ гIенекке. Цо бечедав чияс цIолбол ах
гьабун буго, сверун чали къан буго, чагъир жаниб цIцIуйзе
чаналъе гвендги бухъун буго, хъаравуласе борхатаб хъощги
бан буго. Цинги ахихъабазухъе ижараялъе гьеб ахги кьун,
гьев ун вуго. [34] ЦIибил барщараб мехалъ, гьес дол ижарача-
гIазухъе рагьтIателал ритIун руго жиндиего кколеб бутIа бо-
сизе. [35] Амма ижарачагIаз, кквезеги ккун, гьезул цояв вухун
вуго, цояв чIван вуго, цогидав ганчIал речIчIун хвезавун ву-
го. [36] Нахъеги ритIун руго гьес рагьтIателал, доздаса гIемерго
цIикIкIун. Амма гьезиеги додинго гIакъуба кьун буго ахи-
хъабаз. [37] Цинги жиндирго вас витIун вуго ахил бетIергьа-
нас, жиндир васасулгIаги хIурмат гьабилародайилан. [38] Амма
гьесул вас вачIунев вихьараб мехалъ, ижарачагIаз цоцазда
абун буго: «Гьале гурищ ирсилав. РачIа гьав чIвазе, ирсги
нилъеего хутIила». [39] Кквезеги ккун, гьез гьев ахикьа къва-
тIиве рехун вуго ва чIван вуго. [40] ХIасил, ахил бетIергьан
тIадвуссун вачIараб мехалъ, гьел ижарачагIазе щибдай гьа-
била гьес?

[41] Гьелъие жавабалъе ГIисада абуна:

– Квешал гIадамал гьес квешго чIвала. ЦIибил барщараб-
го жиндие кколеб бутIа босун рачIунел ижарачагIазухъе ахги
кьела.

[42] ГIисаца гьезда абуна:

– ТIехьалда цIаличIищ нужеца:

«Къадалъ лъезецин ярагьунарилан къадахъабаз нахъе рехараб
гамачI битIахъе цололъ лъун буго. Гьединаб букIун буго БетIер-
гьанасул хIукму. Нилъер берда цебе лъугьараб кIудияб мугIжи-
зат буго гьеб!»

[43] Гьале дица нужеда абулеб буго: нужехъа бахъун Аллагьасул
ПарччахIлъи кьела гьелъул пихъ барщизабулеб халкъалъе. [44] Гьеб
ганчIиде вортаравги щущан ине вуго, бортун бачIун гамачI тIад
речIчIаравги чIинтIизе вуго.

[45] Гьел мисалал рагIидал, чIахIиял кашишзабаздаги фа-
рисеяздаги бичIчIана ГIисаца жидер хIакъалъулъ бицунеб

букIин. 46 Гьезие бокьун букIана ГIиса ккун вачине, амма
гIадамазукьа хIинкъана. Халкъалъ гьев авараглъун рикIкIу-
нев вукIиндал.

22 бетIер

Бертадул мисал

1 Мисал бачун, цоги хабар бицана ГIисаца гьезие:
2 – Зобалазул ПарччахIлъи релълъуна жиндирго васасе бер-
тин гьабулев вукIарав цо парччахIасда. 3 Берталъе гIадамал
ахIизе рагьтIателал ритIун рукIун руго гьес, амма гьенире ра-
чIине бокьун гьечIо гIадамазе. 4 Нахъеги ритIун руго гьес цоги-
дал рагьтIателал, гьезда абейин, квен хIадурун бугин, мачIада-
лъе хьихьарал оцалги бусбиги хъун ругин, кинабго къачIан бу-
гин, берталъе рачIаян. 5 Амма гьеб ахIиялъул агъазги гьабичIого,
рахъ-рахъалъ ун руго гьел: цояв жиндирго хуриве ун вуго, цояв
даран-базаралъ ун вуго. 6 Цогидаз парччахIасул рагьтIателал,
кквезеги ккун, инжитги гьарун, чIван руго. 7 Гьебмехалъ пар-
ччахIасул кутакалда ццин бахъун буго гьезда. Жиндирго боги
битIун гъурун руго гьес дол рагьтIателал чIварал гIадамал ва
гьезул шагьарги бухIун буго. 8 Цинги гьес жиндирго рагьтIате-
лазда абун буго:
– Бертадул тIутI тIибитIун буго, амма тIотIоде ахIарал гIада-
мал гьелъие мустахIикъал ратичIо. 9 Гьанже къватIахъе-нухазде
ун, цеве вата-ватарав чи ваче берталъе.
10 КъватIахъе-нухазде ун гьел рагьтIателаз квешалги лъикIал-
ги – цере рата-ратарал рачун рачIуна. Гьедин ахIарал гIадама-
зул цIун буго бертадул рукъ. 11 Берталъе рачIарал гIадамазухъ ва-
лагьизе парччахI жаниве лъугьараб мехалъ, гьесда гьенив вихьун
вуго берталъе ретIунеб хасаб партал ретIинчIев цо чи. 12 Парчча-
хIас гьесда абун буго: «Ле, гьудул, берталъе ретIунеб партал ре-
тIинчIев мун гьаниве жаниве кин ворчIарав?» Гьев чи вуцIцIун
чIун вуго. 13 ПарччахIас гьебмехалъ рагьтIателазе амру гьабун
буго гьев чи, квералги бохдулги рухьун, дове бецIаб къотIнове
рехеян. ГIодулел ва цаби къерщезарулел рукIина дора гIадамал.
14 АхIарал гIезегIан ругониги, тIаса рищарал дагь гурони гьечIе-
лъулха!

ГІисае кьолел суалалги гьесул жавабалги

Къайсарасе магъало кьеялъул хІакъалъулъ

[15] Гьениса къватІире рахъун фарисеял данделъана ГІисал кІал
таризабизе щибдай ургъун лъикІилан. [16] Гьез жидерго муридал-
ги гьеродилалги* ритІана ГІисахъе. Гьез абуна:
– Я, МугІалим! Нижеда лъала мун ритІухъав чи вукІин. Алла-
гьасул хІакъаб нух буго дур малъиги. Лъилниги мурад цІунун,
гьесие хІелиги дур пикруялда рекъоларо. Чи вихьун иш гьабу-
леб гІамалги дур гьечІо. [17] Гьединлъидал, бице нижеда. Дуда кин
ракІалде кколеб: Мусал Къануналда рекъон бегьулебищ къай-
сарасе магъало кьезе яги бегьуларебищ?
[18] Гьезул хІилла-макру бичІчІун, ГІисаца абуна:
– ГІай, нуж ххвелал гьарулел чагІи! Щай нужеца дир хІалал
рихьулел? [19] Магъалоде кьезе кколеб цо гІарац босе гьанибе
дихъе.
Гьез гьесухъе цо динар босун бачІуна.
[20] ГІисаца абуна:
– Лъил суратги хъвай-хъвагІайги гьалда бугеб?
[21] Къайсарасул бугилан абуна гьез.
– Гьедин батани, къайсарасулаб къайсарасе кье, Аллагьасулаб
Аллагьасе кье, – ян абуна ГІисаца гьезда.
[22] Гьеб жавабалъ хІикмалъизарурал гьел, живго гьевги тун, на-
хъе ана.

Хварал тІаде рахъинариялъул хІакъалъулъ

[23] Гьебго къоялъ ГІисахъе рачІана саддукеял абулел, къияма-
себ къоялъ хварал тІаде рахъине рукІиналда божуларел гІада-
мал, ва гьез ГІисада гьикъана:
[24] – Я, МугІалим! Мусаца абун буго: «Лъимер-бетІерги гье-
чІого цо пуланав чи хвани, гьесул вацас ячине кколин жин-
дирго вацасул къоролай, дов хварав вацасул наслу къинчІого
букІине». [25] Нижер вукІана анкьго вац. ЧІужу ячун хадув хвана
бищун кІудияв вац. Гьезул лъимер-бетІер лъугьун букІинчІелъул,
хадусев вацас ячана гьесул йикІарай чІужу. [26] Гьединго ккана
иш кІиабилесулги, лъабабилесулги, анкьабилесде щвезегІанги.

---

* 22:16 *Гьеродилал* – Гьерод ханасул рахъ ккурал гІадамал.

27 Ахиралда хвана гьей гIаданги. 28 Къиямасеб къоялъ гьев ан-
кьавго вацасда гьоркьоса лъил чIужулъун гьей йикIине йигей?
Анкьасулго лъади йикIиндалха гьей.

29 Гьезие жавабалъе ГIисаца абуна:

– Я ТIухьдузда бугеб лъангутIиялъ, я Аллагьасул къудраталда
божунгутIиялъ къосинарун руго нуж. 30 Къиямасеб къоялъ чIа-
голъаразул я лъудби, я росал рукIине гьечIо, зобалазда ругел
малаикзабазул гIадинаб гIумру букIине буго доба гьезулги.
31 Хварал чIаголъизе рукIиналъул хIакъалъулъ цIаличIебищ ну-
жеца Аллагьас нужеда абураб гьадинаб калима: 32 «Дун вуго Иб-
рагьимил Аллагь, ИсхIакъил Аллагь, Якъубил Аллагь»? Аллагь –
гьев хваразул Аллагь гуро, чIагоязул Аллагь вуго.

33 Гьесухъ гIенеккараб халкъ гIажаиблъун хутIана ГIисал ра-
гIабазда.

Бищунго аслияб амруялъул хIакъалъулъ

34 ГIисаца саддукеял руцIцIун чIезарунилан рагIидал, фарисе-
ял данделъана. 35 Гьезда гьоркьоса цо диният гIалимчияс, ГIи-
сал хIалбихьизелъун, гьесда гьикъана:

36 – Я, МугIалим! Къануналда бищунго аслияб амру щиб кко-
леб? – абун.

37 ГIисаца гьесда абуна:

– «Дурго БетIергьан Аллагь дуе вокьа дур тIолабго ракIал-
далъун, дур тIолабго рухIалдалъун, дур тIолабго гIакълу-пик-
руялдалъун». 38 Гьеб ккола бищунго аслияб ва тIоцебесеб амру.
39 Гьелдаго релълъараб буго кIиабилебги: «Мунго гIадин вокьа
дуе дуда аскIов вугевги». 40 Гьеб кIиябго амру буго тIолабго
Мусал къануналъулги аварагзабазул ТIухьдузулги кьучI.

«Давудил вас гуро МасихI»

41 Фарисеял гьенире данделъараб мехалда, ГIисаца гьезда
гьикъана:

42 – МасихIил хIакъалъулъ щиб пикру нужер бугеб? Лъил
вас гьев?

Давудил василан жаваб кьуна гьез.

43 ГIисаца гьезда абуна:

– Илагьияб РухIалъ малъун, Давудица щайха гьев жиндир
БетIергьанлъун рикIкIунев вугев? Давудица абуна: 44 «ТIадегIа-
нав Аллагьас дир БетIергьанасда абуна: „Дир кваранаб рахъалда

гIодов вукIа, дица дур тушбаби дур хIатIазда цере чIезаризегIан“».
45 Гьедин Давудица жинцаго МасихIиде жиндир БетIергьанилан
абулеб бугеб мехалъ, Давудил вас кин гьев кколев?

46 Лъиданиги кIвечIо ГIисае жаваб кьезе, ва гьеб къоялдаса
нахъе лъилниги бахIарчилъи гIечIо гьесда щибниги гьикъизе.

23 бетIер

Диниял гIалимзабиги фарисеялги какараб вагIза

1 Гьебмехалъ халкъалдехунги жиндирго муридаздехунги ГIисаца абуна:

2 – Муса аварагасул михIрабалде рахун кIалъалел руго гьанже диниял гIалимзабиги фарисеялги. 3 Гьединлъидал гьезухъ
гIенекке ва гьез абурабщинаб гьабе нужеца. Амма гьез гьабураб гьабуге. Гьез абулебги гьабулебги данде кколарелъулха.
4 Гьез раччи бакIлъизабулеб буго ва гьеб гIадамазул мугъзада
лъолеб буго. Жидецагойин абуни гьелда биччун килищцин
хъвалеб гьечIо. 5 Хирияб рагIаби тIад хъварал чалуялги* гIеблъизарун, гIабаялъул гIертелалги** халалъизарун, кинабго гьез
гьабулеб буго гIадамазда бихьизелъун. 6 Гьезие бокьула гьоболлъухъ кванил тIотIода нахъа бищунго хIурматияб бакI кквезе ва синагогабазда жанир киназдасаго церегIан гIодор чIезе,
7 базаркъотIноб халкъалъ жидеего салам кьезе ва гIадамаз жидеда мугIалимзабийилан абизе. 8 Амма нужедаго мугIалимзабийилан абизе биччаге нужеца. Щайин абуни, МугIалим цо
вуго нужер, нуж киналго вацал руго. 9 Гьаб ракьалда лъиданиги эмениланги абуге, цо вуго нужер Эмен – зобалазда вугев
Эмен. 10 Нужедаго насихIатчагIийилан абизеги биччаге, гIицIго МасихI вуго нужер НасихIатчи. 11 Нужер бищунго кIудияв
нужее хъулухъалъе чIа абе. 12 Жинцаго живго тIадегIанлъизаврав гIодовегIанлъизе вуго, гIодовегIанлъизаврав тIадегIанлъизе вуго.

13 Балагьги гIазабги нужее, диниял гIалимзаби ва фарисеял! Ххвелал гьаризе бокьула нужее! Зобалазул ПарччахIлъиялъул нуцIа рахана нужеца гIадамазда цебе: нужгоги лъугьунел гьечIо гьенире, лъугьине бокьаралги риччалел гьечIо.

---

* 23:5 ЖугьутIаз как балеб мехалда рукьалда рухьуна гьединал чалуял.

** 23:5 Как балеб мехалда ретIунеб гIабаялда гIертелал рукъун рукIуна.

14-15 Балагьги гІазабги нужее, диниял гІалимзаби ва фарисеял!
Хвелал гьаризе бокьула нужее! Ралъадалги ракьалги тирула
нужеца, цогІаги чи диналде вуссинародайилан. Амма диналде
вуссун хадув, нужеца гьев, нуж кІигогІан цІикІкІараб даражаял-
да, жужахІалъул агьлулъун лъугьинавула.
16 Балагьги гІазабги нужее, бецал чагІи квер ккун хадур цІалел
бецукал! Нужеца абула: «Мукъадасаб Рукъалъул цІар рехсон ба-
раб гьа бихханиги бегьулилан, амма Мукъадасаб Рокъоб бугеб
меседалхІайин бараб гьа биххизе бегьуларилан». 17 Бецал гІабдал-
заби руго нуж. Мукъадасаб Рукъищ хирияб бугеб, яги Мукъада-
саб Рукъалъ жиб хиралъизабураб меседищ? 18 Нужеца цоги абу-
ла: «Къурбаналъул гьан лъолеб бакІалъул цІар рехсон гьедараб
гьа бихханиги бегьулилан, амма гьениб лъураб къурбаналхІаян
гьедараб гьа биххизе бегьуларилан». 19 Бецукал руго нуж! Къур-
баналъул гьан лъолеб бакІищ хирияб, яги гьеб бакІалъ хиралъи-
забураб къурбанищ? 20 ХІакъикъаталдаги къурбаналъул гьан лъо-
леб бакІалъул цІар рехсон гьедулаго, гьев чияс гьелдаго цадахъ
гьениб лъун бугебщинабги рехсолеб бугогури. 21 Мукъадасаб Ру-
къалъул цІар рехсон гьедулаго, гьев чияс гьелдаго цадахъ гьеб
рукъалъул БетІергьанасул цІарги рехсолеб бугогури. 22 ЗобалхІа-
йилан гьедулаго, гьев чияс гьелдаго цадахъ зобалазда бугеб тах-
ги тахида вугевги рехсолел ругогури.
23 Балагьги гІазабги нужее, диниял гІалимзаби ва фарисеял!
Хвелал гьаризе бокьула нужее! Нужеца садакъаде кьола сагІа-
налъул, анисалъул ва мучариялъул анцІил бутІа*, амма Къану-
налъул бищунго аслиял ритІухълъиги, рахІму-хІелмуги, Ал-
лагьасде иман лъейги нужеца рехун тун руго. Гьебги гьабизе
ккола, гьабцоябги рехун тезе бегьуларо. 24 Бецал чагІи квер
ккун хадур цІалел бецукал руго нуж! КІкІара ургьибе ккеле-
билан хІинкъун, лъим цІцІула нужеца, амма варанаби къул-
чІулел руго.
25 Балагьги гІазабги нужее, диниял гІалимзаби ва фарисеял!
Хвелал гьаризе бокьула нужее! Нужеца суркІа-щуруналъул тІа-
сахун рахъ бацІцІад гьабун чураниги, гьелъул жаниса рахъ цІун
буго зулмуялдалъунги хъантІиялдалъунги бакІарaралъул. 26 Ле бе-
цав фарисеяв, цин дуца суркІа-щурун жаниса бацІцІад гьабе,
гьелъул къватІисахун рахъги бацІцІалъизе.

* 23:23 Гьаниб бицунеб буго закагІат бахъиялъул.

27 Балагьги-гIазабги нужее, диниял гIалимзаби ва фарисеял!
Ххвелал гьаризе бокьула нужее! ХъахIаб лажбар бахараб хо-
балда релълъуна нуж. КъватIисахун гьеб берцинго бихьула,
амма гьелда жанибин абуни, хварасул ракьа-макъарги цогидаб
хъублъиги букIуна. 28 ТIасан ралагьун, гIадамазда ккола нуж
ваьлизаби ратилилан, амма жаниса нуж ххвелазул ва пасалъия-
лъул цIун руго.

29 Балагьги гIазабги нужее, диниял гIалимзаби ва фарисеял!
Ххвелал гьаризе бокьула нужее! Цересел аварагзабазул хобазда
тIад мазарал гьарулел руго нужеца, вализабазул хобазда занал
чIвалел руго. 30 Нужеца абулеб буго, дол умумузул заманаялъ
ниж рукIаралани, аварагзабазул би гIодобе тIеялъулъ нижеца
гIахьаллъи гьабиларoанилан. 31 Гьелдалъун нужеца нугIлъи гьа-
булеб бугогури дол аварагзаби чIваразул васал нуж рукIина-
лъе. 32 Умумузул мунагьазул къолода тIаде рикьиги балеб буго
нужеца.

33 Гьай, чIегIераб борхьил наслу! ЖужахIалъуре рехизе бугеб
хIукмуялдаса кире нуж рорчIилел?! 34 Гьале дица нужехъе ри-
тIулел руго аварагзабиги, гIакъилзабиги, гIалимзабиги. Гьезул
цоял нужеца чIвазе ва хъанчида разе руго. Цогидал нужерго
синагогабазда жанир цIалаца рухизе руго, цо шагьаралдаса цо-
гидалде лъутизаризе руго. 35 Дуниял бижаралдаса нахъе гIодобе
тIураб тIолабго бацIцIадаб бидул хIакъ нужеда тIаде ккезе буго.
ВацIцIадав Гьабилидаса байбихьун, цинги Мукъадасаб Рукъа-
лъул минаялдаги къурбан хъолеб бакIалдаги гьоркьов шагьид-
лъарав Барахиял вас Закарияде щвезегIан нужеца чIварал ава-
ргзабазул би буго гьеб. 36 ХIакълъун абулеб буго дица нужеда:
гьаб умматалде тIаде ккезе буго дозул бидул хIакъ.

ГIисаца бицунеб буго Иерусалималъул хIакъалъулъ

37 Вай Иерусалим, Иерусалим! Аварагзаби чIвалеб ва духъе ри-
тIарал Аллагьасул илчизабазда ганчIал речIчIулеб шагьар! Чан
нухалъха дие бокьун букIараб, къурщица тIанчIи гIадин, дур
гIадамал дирго кваркьиялда гъоркье рачине, амма нужее гьеб
бокьичIо. 38 Балагьея, нужер Хирияб Рукъ чIобого хутIила. 39 «Бе-
тIергьанас витIун вачIунев вугесда баркат лъеги», — ян нужеца
абизегIан вихьиларо нужеда дун гьанжеялдаса хадув.

24 бетIер

Дуниялалда ккезе бугелъул хIакъалъулъ

Мукъадасаб Рукъ щущазабизе буго

[1] ГIиса Мукъадасаб Рокъоса къватIиве лъугьун нахъе унаго,
муридал гьесда аскIоре рачIана гьаб Мукъадасаб Рукъалъул кIо-
долъи бихьуларищилан. [2] ГIисаца гьезда абуна:

– Гьаб кинабго бихьулищ? ХIакълъун абулеб буго дица нуже-
да: ганчIида лъураб цониги гамачI хутIиларо гьаниб кIалагъор-
кье чIвачIого.

Балагьал гIемерлъизе руго

[3] Цинги Зайтуналъул магIарда гIодов чIун ГIиса вугеб мехалъ,
батIаго гьесда аскIоре рачIун, муридаз гьарана:

– Гьаб дуца абулеб бугебщинаб иш кида лъугьине бугебали ва
мун вачIиналъулги дуниял ахирлъиялъулги гIаламатал кин за-
гьирлъулелали бице нижеда.

[4] ГIисаца абуна:

– Воре, цо лъицаниги къосинаризе гурин нуж! [5] Чанги вукIине
вугелъулха жив МасихI вугилан вачIунев чи. Чангиял гьез къоси-
наризеги руго. [6] Рагъал ккун ругилан ва ккезехъинги ругилан ра-
гIизе буго нужеда. Воре, нуж хIинкъуге гьелдаса. Гьеб цебеккунго
лъугьине ккола, ва гьеб жеги ахирзаман гуро. [7] Цо халкъ цоги
халкъалде, цо ханлъи цоги ханлъиялде тIаде кIанцIила. БакI-ба-
кIалда ракъи баккила, ракь багъарила. [8] Гьеб кинабго ккола лъи-
мер гьабизе хIара чIваялъул гIадинаб унтиялъул байбихьи.

[9] Гьебмехалъ нуж рачина гIазаб-гIакъуба кьезе ва чIвазе. Дун
сабаблъун тIолабго гIаламалда рихина нуж. [10] Гьебмехалъ гIеме-
рисел гIадамал къосина, цоцазе хилиплъила, цоцазда рихина.
[11] ГIемерал гьересиаварагзаби рахъина, гьез гIемерисел къоси-
нарила. [12] Пасалъи цIикIкIиндал, гIемерисезул рокьи ссун ина.
[13] Амма ахиралде щвезегIан сабру гIурав чи хвасарлъила. [14] Ва
ПарччахIлъиялъул хIакъалъулъ гьаб Рохалил хабар тIолабго ду-
ниялалдаго лъазабила, киналго халкъазе нугIлъун букIине. Гьеб-
мехалъин ахир букIунеб.

[15] Даниял аварагасда Аллагьас бицараб чIунтелалъул къа-
бихIлъи хирияб бакIалда бихьила нужеда, – цIалулесда лъалин

гьелъул магIна — [16] гьебмехалъ мугIрузде лъута абе Ягьудиялда
ругелал. [17] Гьеб къоялъ тIохда вугев, рокъоса къваригIараб-тараб
босизе, гъоркье рещтIунгеян абе. [18] Хурив вугевги жиндирго ре-
тIел босизе нахъвуссунгеян абе. [19] Вай, къинал руччабазе ва ка-
ранда хахулел лъимал ругел улбузе букIинаха дол къояз кIудияб
къварилъи-гIазаб! [20] Хасало яги шамат къоялъ лъутизе ккогеги-
ян гьари-дугIа гьабулел рукIа нуж. [21] Щаян абуни, гьебмехалъ
рещтIине буго дуниял бижаралдаса гьанжелъагIан букIинчIеб
ва хадубккун букIине къотIиги гьечIеб кIудияб балагь. [22] Гьел
къоял къокълъизаризе Аллагьасул къадар букIинчIебани, цони-
ги рижи хвасарлъизе букIинчIо. Амма жинцаго тIаса рищарал
гIадамазе гIоло гьел къоял къокъ гьаризе хIукму буго.

[23] Гьебмехалъ нужеда лъицаниги абуни, МасихI гьале гьанив
вугилан, яги дова вугилан, воре, нуж гьелда божуге. [24] Щаян
абуни, гIемер рукIине руго гьебмехалъ гьересимасихIалги гьере-
сиаваргзабиги. Чанги кIуди-кIудиял гIаламатал ва мугIжизатал
рихьизарила гьез, бажарани, тIаса рищарал муъминзабигицин
къосинаризе бокьун. [25] Гьеб кинабго цебеккунго лъазабун толеб
буго дица нужеда!

[26] Доле МасихI гIицIаб авлахъалда вугин абуни, гьениреги
унге нуж, гьале рокъов жанив вахчун вугин гьевилан рагIа-
ни, гьелдаги божуге. [27] Бакъбаккудаса бакътIерхьуде щвезегIан
тIолабго зоб гвангъизабулеб пири гIадин вачIина ГIадамил
Лъимер.

[28] Балкан бугеб бакIалде чудкал ракIарула.

ГIадамил Лъимер кIиабизеги вачIине вуго

[29] Дол къоязул гIакъуба-къварилъиялдаса хадуб гьебсагIатго
бакъул нур тIагIун ина, ва моцIрол канлъиги ссун ина. ЦIваби
зодиса гIодоре гъенон рачIина, ва къвакIарал зобалги гьаргьа-
дила. [30] Ва гьебмехалда зодиб лъугьина ГIадамил Лъимадул гIа-
ламат. Ва дуниялалъул киналго халкъал гIодила, гьезда вихьила
накIкIазда гьоркьосан бергьараб къудраталда ва кIодолъиялда
ГIадамил Лъимер вачIунев. [31] Гьебмехалъ ссур пулеб гьаракь ба-
хъина. Жинца тIаса бищараб агьлу зобалазул гьаб рагIалдаса
бахъараб добцояб рагIалде щвезегIан —ункъабго рахъалдаса ба-
кIаризе жиндирго малаикзабиги ритIила гьес.

Инжиралъул гъотIол мисал

[32] Нужеца мисалалъе босе инжиралъул гъветI. Гьелъул гIар-
кьалабазда гIекI базе ва тIамах бижизе байбихьараб мехалъ, ну-
жеда лъала рии тIаде щолеб бугеблъи. [33] Гьелдаго релълъун, гьел
гIаламатал рихьараб мехалъ, нужеда лъала гьеб нуцIикIалтIе
щун бугеблъи. [34] ХIакълъун абулеб буго дица нужеда: дуниялал-
да гьаб наслу букIаго лъугьине буго гьеб кинабго. [35] Зобалги ра-
кьалги тIагIаниги, дир рагIаби нахъе хутIизе руго.

[36] Амма цониги инсанасда лъаларо гьеб къо, гьеб сагIат кида
тIаде щвезе бугебали. Я зобалазул малаикзабазда лъаларо, я Ва-
сасда лъаларо, гьеб лъала гIицIго Инсуда.

«Нуж рорчIуда чIа!»

[37] НухI аварагасул заманаялда букIараб гIадин букIине буго ГIа-
дамил Лъимер вачIараб мехалъги. [38] ТIупан тIелалде, кваналел-гье-
къолел, лъудби рачунел, россабазе унел рукIана дол къоязда гIада-
мал, НухI гамида жаниве лъугьинегIан. [39] ТIупан тIун, гьелъ росун
инегIан, щибниги лъалеб жо букIинчIо гьезда. Гьедин букIина
ГIадамил Лъимер вачIиндалги. [40] Гьебмехалъ хурив векьарилев ву-
гев кIигоясул цояв вачина, цогидав хутIила. [41] Гьабихъ гIатI ххено-
лей йигей кIиго чIужугIаданалъул цояй ячина, цогидай хутIила.

[42] Гьединлъидал нуж рорчIуда чIа, нужеда лъаларелъул нужер
ТIадегIанав кида вачIиневали. [43] Рукъалъул бетIергьанасда лъа-
леб бугони цIогьор вачIунеб заман, рорчIи ккун, гьес цIогьор
жаниве лъугьине виччаларевлъи лъала нужеда. [44] Гьединлъидал
нужги хIадурго рукIа, ракIалдаго гьечIеб заманаялъ вачIине ву-
гелъул нужехъе ГIадамил Лъимер.

[45] Жиндир рагьтIателазе бетIерлъи гьабеян ва гьезие ригь-ри-
гьалда квен-тIехги чIезабеян тарав рагьтIател, [46] гьесул бетIер-
гьан тIадвуссун вачIараб мехалда ритIухъго ва цIодорго хIалтIу-
лев вукIин гьесда лъани, — гьардарав гурищ гьединав рагьтIател.
[47] ХIакълъун абулеб буго дица нужеда: бетIергьанас гьединав
рагьтIателасда божун тела жиндир тIолабго магIишат.

[48] Амма гьедин тарав квешав рагьтIател, жиндирго бетIергьан
тIадвуссун вачIине гIезегIан заман бугин ракIалдеги ккун, [49] жив-
го гIадал рагьтIателал рухизе-кьабизе лъугьани ва гьекъолдухъаби-
гун кваналев-гьекъолев чIани, щиб ккелеб? [50] Гьесда ракIалдаго
гьечIеб къоялъ ва вачIиниланго ккечIеб сагIаталъ тIаде рехун

вачIина гьесул бетIергьан. 51 КIихIи хъвалхьина гьес рагь-
тIател. Ххвелал гьарулесул можоро бахъараб гIадин ккела гьесул
иш. ГIодилел ва цаби къерщезарулел хутIила гьединал гIадамал.

25 бетIер

АнцIго ясалъул мисал

1 Гьебмехалъ Зобалазул ПарччахIлъи релълъине буго бахIарасда
дандчIвазе сардилъ нахул чирахъалгун бахIаралъул бакIалде арай
анцIго ясалда*. 2 Гьезул щугояй тохай йикIун йиго, щугояй цIо-
дорай йикIун йиго. 3 Тохал ясаз чирахъал росун руго, чирахъазу-
хъе тIезе нах цадахъ босун гьечIо. 4 ЦIодоразин абуни, пурччби
цIун нахги босун буго чирахъазда цадахъ. 5 БахIарав кватIун вуго,
гьесда дандчIвазе арал киналго ясалги гъапуллъун ккун руго,
цинги кьижун ккун руго гьел. 6 Сордо бащалъараб мехалъ, цо
ахIи бахъун буго, гьале бахIарав вачIунев вугин, гьесда дандчIвазе
рахъаян. 7 Гьебмехалъ, тIаде рахъун, киналго ясал чирахъал ре-
къе-решезаризе лъугьун руго. 8 Тохал ясаз цIодоразда абун буго
жидер чирахъазухъе тIезе нах кьейин, гьел свинехъин ругилан.
9 ЦIодорал ясаз гьезда абун буго, кIиязего хвараб гьабичIого, ну-
жерго чирахъазе нах босизе нуж тукаде ун лъикIилан. 10 Нахуда
хадур гьел араб мехалъ, бахIарав вачIун вуго. ХIадурго чIун рата-
ралги цадахъ рачун, бахIарав бертадул рокъове лъугьун вуго. На-
хъасан нуцIаги рахан буго. 11 Цинги рачIун руго дол ясал.

– Я, бетIерчIахъад! Я, бетIерчIахъад! НуцIа ричIе нижее, – ян
ахIдезе лъугьун руго гьел.

12 – ХIакълъун абулеб буго дица нужеда: дида лъалел чагIи
гуро нуж! – абун жаваб кьун буго бахIарас.

13 Гьединлъидал, рорчIуда чIа нуж: я къо, я сагIат лъаларелъул
нужеда.

Меседил гъурщазул мисал

14 Цоги гьеб релълъинабизе бегьула сапаралъ иналде, ахIун
рагьтIателалгун, гьезухъе цIунизе жиндирго боцIи-рикъзи кьурав
цо пуланав чиясда. 15 Цоясухъе гьес кьун буго щуазарго месед,

* 25:1 ГIадаталда рекъон ясал бахIаралъул бакIалде унаан бахIарав вачIине-
гIан гьенир чIезе. Цинги, ракарал чирахъалги хъатикь ккун, бахIаралдаги
бахIарасдаги цадахъ гьесул бакIалдеги унаан гьел.

цогиясухъе – кIиазарго месед, лъабабилесухъе – азарго месед, –
щивасухъе гьесул бажари-гьунаралда рекъон. Цинги сапаралъ ун
вуго. [16] Щуазарго месед щварас, гьебсагIат инеги ун, гьелдасан
щуазаргоги месед хайирлъизабун буго. [17] КIиазарго щварас гье-
динго кIиазаргоги месед хайирлъизабун буго. [18] Азарго месед
щварас, инеги ун, бухъун гвендгун, ракьулъ бахчун буго жин-
дирго бетIергьанасул месед.

[19] Гьелдаса гIемераб заман индал, тIадвуссун вачIун, гьезул
бетIергьанас рагьтIателал ахIун руго доб меседалъул хIисаб-суал
гьабизе. [20] Щуазарго месед жиндихъе кьун букIарав рагьтIате-
лас, вачIун гьесда абун буго: «Гьале, бетIерчIахъад, дуца дихъе
кьун букIараб щуазарго месед, гьале гьелдасан хайирлъараб щу-
азарго меседги». [21] Гьесул бетIергьанас абун буго гьебмехалъ:
«ХIалчIахъаги дур, дир лъикIав ва ритIухъав рагьтIател, гьитIи-
наб божилъиялъе дуца дида цебе ритIухълъи бихьизабидал, кIу-
диябги божун тела дуда. Дурго бетIергьанасулгун рохел гIахьал
гьабе». [22] КIиазарго месед жиндихъе кьун букIарав дов рагьтIа-
телас вачIун гьесда абун буго: «Гьале, бетIерчIахъад, дуца дихъе
кьун букIараб кIиазарго месед, гьале гьелдасан хайирлъараб
кIиазарго меседги». [23] Гьесул бетIергьанас абун буго гьебмехалъ:
«ХIалчIахъаги дур, дир лъикIав ва ритIухъав рагьтIател, гьитIи-
наб божилъиялъе дуца дида цебе ритIухълъи бихьизабидал, кIу-
диябги божун тела дуда. Дурго бетIергьанасулгун рохел гIахьал
гьабе». [24] Азарго месед жиндихъе кьун букIарав рагьтIателас ва-
чIун гьесда абун буго: «Я, бетIерчIахъад! Дида лъалаан мун ду-
цаго бекьичIеб лъилъулев, дуцаго кIутIичIеб бищулев, согIав чи
вукIин. [25] Дукьа хIинкъун, дица доб азарабго месед ракьулъ бах-
чун тун букIана. Гьале нахъе босе дурго гьаб». [26] «Гьай, квешав
ва кIвахIалав рагьтIател! – ан абун буго гьесул бетIергьанас. –
Дуда лъалеб букIун буго дицаго бекьичIеб лъилъулев, дицаго
кIутIичIеб бищулев чи дун вукIин. [27] Гьединлъидал дуца гьаб
дир месед базаргабазухъе къарзалъ кьезе кколаан. Жакъа тIадву-
ссун вачIараб мехалъ, хайиргун цадахъ нахъе щвелаангури гьеб
дихъе». [28] Цинги абун буго, гьасухъаги босун, гъоб азарабго ме-
сед дов анцIазарго месед бугесухъе кьейилан.

[29] «Кодолъи бугевщинасе, гIунги тIокIлъиледухъ, тIадеги кье-
зе буго, кодолъи гьечIесухъа бугебги бахъизе буго. [30] Гьев пайда
гьечIев рагьтIател дове бецIаб къотIнове рехе. ГIодилел ва цаби
къерщезарулел рукIина дора гIадамал».

МасихIица суд гьабила

31 Киналго малаикзабигун цадахъ жиндирго хIалкIолъигун ГIа-
дамил Лъимер вачIараб мехалъ, къудраталъул тахида гIодов чIела
гьев. 32 Киналго халкъал данделъила гьесда цере гьебмехалъ, ва
вехьас чахъабиги цIцIаниги ратIа гьарулел гIадин, цоцаздаса ра-
тIа гьарила. 33 Чахъаби гьес жиндирго кваранаб рахъалда чIеза-
рила, цIцIани квегIаб рахъалда чIезарила. 34 Гьебмехалъ Парчча-
хIас кваранаб рахъалда ругезда абила: «Ле, дир Инсул баркат
лъурал гIадамал, дуниял бижаралдаса нахъего нужее къачIан бу-
кIараб ПарччахIлъи босизе рачIа. 35 Щайин абуни, дун вакъун
хутIидал – нужеца кваназавуна, къечон хутIидал – гьекъезаву-
на, сапаралда вукIун, къотIнов хутIидал – рокъове вачун, гьо-
боллъи гьабуна. 36 ТолохIочон хутIидал – нужеца дие ретIел кьу-
на; дун унтараб мехалъ – нуж диде раккизе рачIана; дун тусна-
хъалъуве ккедал – нуж дихъе хьвадана».
37 Гьел муъминзабаз абила: «Я, БетIерчIахъад! Вакъун ватун –
кида нижеца мун кваназавурав? Къечон ватун – кида гьекъеза-
вурав? 38 КъотIнов ватун – кида нижеца мун рокъове вачарав?
ТолохIочон ватун – кида нижеца дуе ретIел кьураб? 39 Унтун
яги туснахъалъув ватун – кида ниж духъе рачIарал?»
40 ПарччахIас, гьезие жаваб кьун, абила: «ХIакълъун абулеб
буго дица нужеда: дир бищунго гIисинал вацазул цоясениги ну-
жеца гьабурабщинаб, гьеб буго дие гьабураб лъикIлъи».
41 КвегIаб рахъалда ругезда абила гьес гьебмехалъ: «Дида
аскIоса нахъе а, нагIана кьураб агьлу! Илбисалъеги гьелъул
рахъ ккурал малаикзабазеги къачIан бугеб абадияб цIадулъе
а. 42 Дун вакъун хутIидал – кваназавичIо нужеца, къечон ху-
тIидал – гьекъезавичIо. 43 Сапаралда вукIун дун къотIнов хутIи-
дал – рокъове вачун, гьоболлъи гьабичIо нужеца, дун гIицIто-
лохIоч хутIидал – ретIине ретIел кьечIо, дун унтараб мехалъ
ва туснахъалде ккедал – дихъе рачIинчIо нуж». 44 Гьебмехалъ
дозги гьесда абила: «Я, БетIерчIахъад! Вакъун хутIун – кида
мун нижеда ватарав? Къечон хутIун – кида ватарав? КъотIнов
хутIун, яги гIицIтолохIоч хутIун, яги унтун, яги туснахъалде
ккун – кида мун нижеда ватарав? Кида нижеца дуе хъулухъ
гьабичIеб?»
45 Гьес жаваб кьела: «ХIакълъун абулеб буго дица нужеда:
бищунго гIисиназул цоясениги гьабичIебщинаб, гьеб буго

нужеца дие гьабичIого тараб лъикIлъи». 46 Гьединазе букIина
абадияб тамихI, ритIухълъаразе букIина абадияб гIумру!

26 бетIер

Ягьудиязул кашишзаби ургъула ГIиса тIагIинавизе

1 Гьеб хабар бицун лъугIараб мехалъ, жиндирго муридазда
ГIисаца абуна:
2 – Нужеда лъалаха кIиго къоялдасан Пасхаялъул байрам бу-
кIине бугеблъи. Гьеб къоялъ ГIадамил Лъимадуе хилиплъизе
руго ва гьев хъанчида вазе вуго.
3 Кайафа абун жинда цIар бугев бищунго кIудияв кашиша-
сул кIалгIаялъуре данделъун рукIана гьебмехалъ чIахIиял ка-
шишзабиги халкъалъул чIухIби-хIакимзабиги. 4 Гьез хIукму
гьабуна, хIилла-рекIкIалдалъун кквезеги ккун, ГIиса чIвазавизе
кколилан. 5 Амма байрамалъул къоялъ бегьиларин, халкъалъул
дандечIей багъаризе бегьулилан абулеб букIана гьез.

Цо чIужугIаданалъ ГIисае гьабураб лъикIлъи

6 Барасалъ унтарав Симон абулев чиясул бакIалда Бетани-
ялда кваназе гIодов чIун ГIиса вугеб мехалъ, 7 цIакъ къиматаб
ва бацIцIадаб махIгьуинаб нахул цIураб щагIил сурахIиги бо-
сун ячIарай цо пуланай чIужугIаданалъ, гьеб гьесул ботIроде
чIехьола. 8 Гьеб бихьараб мехалъ, ГIисал муридазул ццин ба-
хъана:
– Щай гьабгощинаб нах гIадада хвезабулеб? 9 Гьеб нахги хи-
рияб багьаялде бичун, гьелъухъ щвараб гIарац мискинзабазе
садакъаде кьезе бегьилаан.
10 Гьезул пикру бичIчIун, ГIисаца гьезда абуна:
– Щай нужеца гьей къварид гьаюлей? Дие лъикIлъи гьабу-
лейлъидал гьей йигей. 11 Мискинзаби кидаго ратила нужеда ас-
кIор. Дунин абуни, кидаго гуро нужгун вукIунев. 12 Дир черхал-
да тIаде махIгьуинаб нахги тIун, гьей чIужугIаданалъ хабалъе-
йин дун къачIалев вугев. 13 ХIакълъун абулеб буго дица нужеда:
тIолабго дуниялалда гьеб Рохалил хабар лъазабунщинаб ба-
кIалда бицен букIине буго, гьай гIаданги ва гьалъ дие гьабураб
лъикIлъиги ракIалде щвезабун.

Ягьуда Искариот ГIисае хилиплъула

[14] Гьебмехалъ анцIила кIиявго чапарасда гьоркьов вукIарав Ягьуда Искариот абулев чияс, чIахIиял кашишзабазухъе ун, гьезда гьикъана:

[15] – ГIиса дица нужер кверде кьуни, щиб нужеца дие кьелеб? – ан.

Лъеберго гIарцул гъурущ кьезе кьотIи гьабуна гьез Ягьудае.
[16] Гьелдаса нахъе Ягьудаца балагьулеб букIана ГIиса гьезул кверде кьезе санагIалъи бугеб бакIги заманги.

Пасхаялъул квен

[17] РеччичIел Панкъазул Байрамалъул тIоцебесеб къоялъ, ГIисахъе рачIун, муридаз гьикъана:

– Пасхаялъул квен киб кваназе дуе бокьилеб? Нижеца хIадур гьабила гьеб.

[18] ГIисаца абуна:

– Шагьаралда вугев цо пуланав чиясухъе ун, гьесда абе нужеца, жиндир болжалги гIагарлъун бугелъул, Пасхаялъул байрам жиндирго муридазда цадахъ дур бакIалда тIобитIилин абизе ритIанин ниж нижер МугIалимасилан.

[19] ГIисаца абурабги тIубазабун, гьез пасхаялъул квенги хIадур гьабуна.

[20] Дуниял рукIкIараб мехалъ вачIун, анцIила кIиявго муридасда цадахъ кваназе гIодов чIана ГIиса. [21] Кваналел рукIаго, гьес абуна:

– ХIакълъун абулеб буго дица нужеда: нужер цояв дие хилиплъила.

[22] Кутакалда пашманлъана гьел. Цин-циял рахъун цIехана:

– Я, БетIерчIахъад! Дун гуро гурищ? – абун.

[23] ГIисаца гьезда абула:

– Дида цадахъ гьаб гъадринибе квер бегьулев вугев чи хилиплъизе вуго дие. [24] ГIадамил Лъимадул иш ккезе буго ТIухьдузда хъван бугеб куцалда. Амма квешаб балагь рещтIине бугебха ГIадамил Лъимер тушбабазул кверде кьурав чиясде. Дуниялалда вижичIевани лъикIан гьесие.

[25] Гьесие хилиплъарав Ягьудаца гьикъана гьебмехалъ:

– Дун гуро гурищ, Рабби*? – ян.

ГIисаца гьесда абуна:

---

* 26:25 Дир МугIалим.

– Дуца абулеб бугоха гьедин.

[26] Гьедин кваналел рукIаго, ГIисаца, цо чедги кодобе босун, тIаде дугIаги гьабун, бек-бекун муридазухъе кьолаго, абуна:

– Босе, кванай. Гьаб буго дир черх.

[27] Цинги, чогърол цIураб щурунги кодобе босун, Аллагьасе реццги гьабун, гьезухъе кьолаго, ГIисаца абуна:

– Кинацаго гьекъе гьаб щурумалъуса. [28] Гьаб буго киназулго
мунагьал чуризе гIоло тIолеб дир би – ЦIияб КъотIи щулалъия-
лъе тIолеб би. [29] Дица нужеда абулеб буго: дир Инсул ПарччахI-
лъиялда цIияб чагъир нужеда цадахъ гьекъолеб къо тIаде гIун-
тIизегIан, дица гьаб цIолбол цIураб жа тIокIаб гьекъезе гьечIо.

[30] Цинги гьез туркаби ахIана, гьениса рахъун ун, Зайтуналъул магIарде рахана.

«Дуца дидаса инкар гьабила»

[31] Гьебмехалъ ГIисаца гьезда абула:

– Дида аскIоб яхI рехараб жо гьабизе буго къаси нужеца кинацаго. ТIехьалда хъван бугелъул:

«Дица вехь чIвала, гIиял рехъенги рахъ-рахъалде тIурун ина».

[32] Хун тун хадув чIаголъараб мехалъ нужедаса цеве щвела дун Галилеялде.

[33] Пётрица гьесда абуна:

– Киназго яхI реханиги, дица киданиги яхI рехиларо.

[34] ГIисаца гьесда абуна:

– ХIакълъун абулеб буго дица дуда: гьанже радакье хIелеко бахъиналде лъабцIул инкар гьабизе буго дуца дидаса.

[35] Пётрица гьесда абуна:

– Дуда цадахъ хвезе кканиги, дица дудаса инкар гьабизе гьечIо, – ян.

Гьедин абулеб букIана киналго цогидал муридазги.

Гетсемания ахикь ГIисал гьари-дугIа

[36] Цинги ГIиса гьезда цадахъ Гетсемания абулеб бакIалде уна. Гьес муридазда абула:

– Нуж гьанир гIодор чIун рукIа, дове ун, Аллагьасе гьари-дугIа гьабун дун вачIинегIан.

[37] Пётрги Зебедайил кIиявго васги рачана ГIисаца жиндаго цадахъ, ва гьев ккана къваридаб ва пашманаб ургъалилъе. Гьебмехалъ ГIисаца гьезда абула:

38 – Хвалил гIазаб буго дир рекIее. Нуж гьанир дида цадахъ рукIа ва рорчIуда чIа.

39 Цинги, дагьав довегIанги ун, кIалагъоркьеги речIчIун, гьари-дугIаялда абулеб букIана гьес:

– Я, дир Эмен! Бегьулеб батани, гьеб хвалил лълъар гьекъезабуге дида. Амма дие бокьухъе гуреб, дуего бокьухъе букIине биччанте.

40 ТIадвуссун вачIиналде, муридал кьижун ратана. Гьес Пётрида абуна:

– Цо сагIаталъ дида цадахъ кьижичIого чIезе кIолеб букIинчIебищ нужеда? 41 Воре, нуж рорчIуда чIа! Гьари-дугIаялде русса, нужго къосинарунгутIизе. Инсанасул рухI – лебалаб, черх – загIипаб.

42 Нахъеги довегIанги ун, гьари-дугIа гьабуна:

– Я, дир Эмен! Гьеб хвалил лълъар дица гьекъечIого гIолареб батани, дуе бокьухъе букIине биччанте.

43 Гьанжеги тIадвуссун щведал, ГIисада гьел ратула, беразул тIелхал бакIлъун, кьижун ккун. 44 Гьелги жалго тун, нахъеги довегIанги ун, лъабабизеги гьари-дугIаялда долго рагIаби абизе лъугьана ГIиса. 45 Цинги тIадвуссун вачIун, гьес муридазда абуна:

– Нуж жеги рахIаталда кьижунищ ругел? Гьале тIаде гIунтIана доб ГIадамил Лъимер мунапикъзабазул кверде кьолеб сагIат.
46 Гьа, рахъа, доле хиянатчи тIаде щолев вугин.

ГIиса ккун вачун уна

47 ГIисаца гьедин абулаго, гьале тIаде щвана Ягьуда – дол анцIила кIигояздасан цояв. Гьесда цадахъ хвалчабигун, тIилалгун тIаде бачIунеб букIана чIахIиял кашишзабазги чIухIби-хIакимзабазги битIараб гIемераб халкъ. 48 Хиянатчияс гьезда лъазабун букIана: «Дица убач гьабурав чи ГIиса вукIина. Цинги ккве нужеца гьев». 49 Ягьуда битIун ГIисада аскIове уна.

– Ассаламу гIалайкум, Рабби! – янги абун, ГIисада убач гьабула.

50 ГIисаца гьесда абула:

– Дурго мурад тIубазабе, гьудул, гьанже.

ГьебсагIат тIадречIчIун гIадамаз ГIиса къан ккола.

51 Гьебмехалъ ГIисал цо муридас лъалиниса бахъун хьвагIараб хвалчаца цо чиясул (гьев вукIана бищунго кIудияв кашишасул рагьтIател) гIин къотIун рехула. 52 ГIисаца гьев муридасда абуна:

– Хвалчен лъалиниб лъе! Хвалчен бахъарав хвалчадалъун хвезе
вуго. [53] Дие кумекалъе гьабсагӀат малаикзабазул анцӀила кӀиго-
ялдаса цӀикӀкӀун бо битӀеян дирго Инсуда гьаризе дида кӀоларе-
биланищ дуда ракӀалде кколеб? [54] ТӀухьдузда хъвавухъе лъугьи-
нарогури гьебмехалъ.

[55] ГьебсагӀаталъ ГӀисаца гьел гӀадамаздехун вуссун абуна:

– Хвалчабигун, тӀилалгун хъачагъасде гӀадин кӀанцӀанагури
нуж дун кквезе. Щибаб къоялъ халкъалъе вагӀза-насихӀат гьабу-
лев Мукъадасаб Рокъов гӀодов чӀун вукӀунаангури дун, гьениб
нужеца диде квер борхичӀо. [56] Амма гьаб кинабго лъугьунеб буго
аварагзабазул ТӀухьдузда хъвараб ритӀухълъизелъун.

Гьебмехалъ киналго муридал, вукӀаралъув гьевги тун, лъутун уна.

ГӀиса тӀадегӀанаб судалда цеве чӀезавула

[57] Гьез ГӀиса вачана Кайафа абулев бищунго кӀудияв кашиша-
сул бакӀалде. Гьенир данделъун рукӀана диниял гӀалимзаби ва
чӀухӀби-хӀакимзаби. [58] Пётрги вукӀана нахъа-нахъа чӀун вачӀу-
нев, ва гьездаго хадув цун, бищунго кӀудияв кашишасул азбара-
лъухъе щвана гьев. Жаниве лъугьун, гӀодов чӀана.

[59] Гьебмехалъ чӀахӀиял кашишзабазги тӀолабго тӀадегӀанаб су-
далъги балагьулеб букӀана ГӀиса чӀвазе къотӀиялъе гӀураб гӀа-
йиб гьесде гӀунтӀизабизе гьересинугӀлъи. [60] Амма гьеб гьезухъе
щолеб букӀинчӀо, гьересинугӀлъиялъе гӀезегӀанго гӀадамал гье-
нире рачӀунел рукӀаниги. Амма ахиралда кӀиго чи вачӀун, [61] гьез
бицана, гьас абулеб букӀанин Аллагьасул Мукъадасаб Рукъ щу-
щазабизе ва лъабго къоялде цӀидасан гьеб базе кӀолин жиндаян.
[62] Гьебмехалъ, тӀаде вахъун, бищунго кӀудияв кашишас ГӀисада
гьикъана:

– Дуда данде нугӀлъи гьабун гьаз бицунеб бугеб жоялъе жаваб
кьезе рагӀигойищ дур гьечӀеб?

[63] ГӀиса вуцӀцӀун чӀун вукӀана. Бищунго кӀудияв кашишас
гьесда абуна:

– ХӀакъав Аллагьасул цӀар бахъун гьарулеб буго дица дуда:
Аллагьасул Вас МасихӀ мун ватани, вугилан абе нижеда.

[64] ГӀисаца гьесда абуна:

– Дуцаго абулеб бугоха гьедин, амма дица нужеда абулеб бу-
го: гьанжеялдаса хадув ГӀадамил Лъимер нужеда вихьила Къуд-
ратав Аллагьасул кваранаб рахъалда гӀодов чӀун ва зобалазул
накӀкӀул парчабазда тӀад вачӀунев.

65 Гьебмехалъ бищунго кӀудияв кашиш, жиндаго тӀад букӀараб ретӀелги тӀутӀун балаго, ахӀдезе лъугьана:

– Гьас гӀасиял-пасикъал жал рицунел руго. ТӀокӀалги сундуе нилъее нугӀзал къваригӀарал? Гьале гьабсагӀат рагӀанагури гьасул гӀасиял-пасикъал рагӀаби. Щиб пикру нужер бугеб?

66 Киназго абуна гьев чӀвазе къотӀизе кколилан.

67 Цинги гьел ГӀисал бадире тударизе, гьев вухизе лъугьана.

68 – Мун авараг ватани, лъица кьабурабали бице, МасихӀ! – анги абун, гьесул кӀаркьен чӀвалаан.

Пётрица ГӀисадаса инкар гьабула

69 Азбаралъув гӀодов чӀун вукӀарав Пётрида аскӀое ячӀун, цо гъаравашалъ абуна:

– Мунги вукӀанагури Галилеялдаса ГӀисада цадахъ.

70 Киназдаго цебе нагӀадала ккун, Пётрица абуна дуца бицунеб жо щибилан.

71 Пётр кавудухъехун унаго, гьений йикӀарай цоги гъаравашалда вихьана гьев. Гьенир аскӀор ругезда гьелъги абуна гьав
чи Назареталдаса ГӀисада цадахъ вукӀанилан. 72 Гьев чи жинда
лъаларилан гьедун нагӀадала ккуна Пётрица гьанжеги. 73 ГӀемер
мехго балелде гьенир рукӀарал гӀадамаз, аскӀоре рачӀун, Пётрида абуна: «Гьайгьай, мунги дозул чи вуго. МацӀалъухъ балагьун
лъалеб буго мун ватӀа вахъизе». 74 Гьебмехалъ Аллагьасул цӀар
бахъун гьедаризе лъугьана гьев чи жинда лъаларилан. ГьебсагӀат
рагӀана гӀегӀедулеб хӀелкил гьаракь. 75 Пётрида ракӀалде щвана
радакье хӀелеко бахъиналде, лъабцӀулго инкар гьабилин дуца дидасайилан ГӀисаца жиндаго абун рукӀарал рагӀаби. КъватӀиве ун гӀек-гӀекиялда гӀодана Пётр.

27 бетӀер

ГӀиса Пилатида цеве чӀезавула

1 Дуниял рогьарабго, чӀахӀиял кашишзабазги халкъалъул чӀухӀби-хӀакимзабазги – киназго ГӀисада дандечӀараб хӀукму гьабуна гьев чӀвазе къотӀизе. 2 Вухь-вухьун вачун ГӀиса кьуна Пилат сардарасухъе.

3 ГӀисае хилиплъарав Ягьудаца, гьев чӀвазе хӀукму гьабун букӀин лъайдал, жинцаго гьабуралдаса ракӀ бухӀун, доб лъеберабго гӀарцул гъурущ чӀахӀиял кашишзабазухъеги чӀухӀби-хӀакимзабазухъеги

нахъе кьуна. [4] Гьес абуна: «ГІайибго гьечІеб бидул хІакъги му-
нагьги ккана диде». Гьез абуна: «Нижеца щиб гьабеянха мун
вугев? Дур иш буго гьеб». [5] Мукъадасаб Рокъобе рехун гьеб гІа-
рацги тун, Ягьуда нахъе ана ва живго жинцаго гъанкъана. [6] Гьеб
гІарацги кодобе босун, чІахІиял кашишзабаз абуна чиясул би-
духъ щвараб гІарац, Къануналда рекъон, Мукъадасаб Рукъалъе
садакъаде кьезе бегьуларилан. [7] Цинги гьез, цоцазда дандбан,
хІукму гьабуна гьеб гІарцухъ «ЩагІихъанасул хур» абулеб бакІ
бичун босизе ва гьеб апарагзаби рукъизе хабалазе тезе. [8] Гьедин-
лъидал гьеб бакІалда жакъа къоялделъагІанги «Бидул хур» абун
цІар хутІун буго. [9] Гьедин ритІухълъана Иеремия аварагасул гьа-
динал рагІаби: «Ва гьезие щвана лъеберго гІарцул гъурущ, гьез
багьа чІезабурасухъ кьураб мухь, гьединаб букІана Исраилил
наслуялъул цо-цо гІадамаз гьесухъ чІезабураб багьа. Гьеб гІар-
цухъги щагІихъанасул хур босана гьез. [10] Гьедин лъазабуна дида
БетІергьанас».

[11] Сардарасда цеве чІезавуна ГІиса. Сардарас ГІисада гьи-
къана:

– Мунищха кколев жугьутІазул ПарччахІ?

ГІисаца жаваб кьуна:

– Дуца абулеб бугоха гьедин.

[12] Амма чІахІиял кашишзабазги чІухІби-хІакимзабазги жинде
гІайиб гІунтІизабулеб мехалъ, ГІисаца жаваб кьечІо. [13] Гьебме-
халъ Пилатица гьесда абуна:

– Дуда рагІулеб гьечІищ гьаз, дуде гІайиб гІунтІизабун, гьа-
булеб бугеб нугІлъи?

[14] Цо рагІи абунцин ГІисаца жаваб кьечІелъул, сардар цІакъ
гІажаиблъун-хІикмалъун хутІана.

ХІукму гьабула Барабба виччазе ва ГІиса хъанчида вазе

[15] ГІадат букІана халкъалъе бокьарав цо туснахъ сардарас бай-
рамалъул къоялъ къватІиве виччалеб. [16] Гьеб заманаялда тус-
нахъалъув вукІана Барабба абун цо цІар рагІарав такъсирчи.
[17] Халкъ бакІарараб мехалъ Пилатица гьикъана:

– Нужехъе къватІиве щив виччазе нужее бокьилеб: Барабба-
йищ яги МасихІилан жинда абулев ГІисайищ?

[18] (Пилатида лъалеб букІиндалха жахІда-хІусудалъ хІал гьабун
жиндихъе кьурав чи гьев вукІин.) [19] ХІукму къотІизе тахида гІо-
дов чІун Пилат вугеб мехалъ, чІужуялъ чи витІун вачІана, нолъ

ГIисал рахъалъ бихьараб квешаб макьуялъ гIазаб кьолеб бугин жиндие, дуца гьев щибго гIайиб гьечIев валиясе расги гьабугейилан абизе. [20] Амма чIахIиял кашишзабазги чIухIби-хIакимзабазги халкъ мукIур гьабун букIана Барабба къватIиве виччаян ва ГIиса чIвазе къотIеян гьаризе. [21] Сардарас гьезда гьикъана:

– Гьел кIиязулго кинавав къватIиве виччазе нужее бокьилеб?

– Барабба, – ян абуна гьез.

[22] Цинги Пилатица гьезда гьикъана:

– Гьедин батани, МасихIилан жинда абулев ГIисада щибха гьабилеб?

Гьел киназго абуна:

– Хъанчида вазе ккола гьев!

[23] Пилатица гьебмехалъ абуна:

– Гьас гьабураб квешлъигIаги щиб?

Амма гIадамал тIадеги цIакъ ахIдезе лъугьана:

– Хъанчида вазе ккола гьев!

[24] Гьабизе кIолеб жо гьечIеблъи бихьун, хIатта гъалмагъир ккезехъин букIин бичIчIун, Пилатица, лъимги бачIинабун, кверал чурана, гьел гIадамазда бихьуледухъ. Цинги гьес абуна:

– Щибго гIайиб гьечIев гьав чиясул бидул хIакъ дида тIад гьечIо. Гьаб иш нужер буго.

[25] Кинабго халкъалъ жаваб кьуна:

– Гьесул бидул хIакъ нижедаги нижер лъималаздаги тIад буго.

[26] Гьебмехалъ Пилатица Барабба гьезухъе виччана. ГIиса цIалаца вухеян ва хъанчида ваян амру гьабуна.

БагIараб гIабаги зазил хьухьун гьабураб тажги

[27] Цинги сардарасул рагъухъабаз ГIиса вачана претория абулеб кIалгIаялъул азбаралъуве. Рагъухъабазул тIубараб полк бахъинабун букIана гьенибе. [28] ТIаса ретIелги бахъун, бецIбагIараб ххамил гIаба ххола ГIисада тIад. [29] Зазил хьухьун гьабураб тажги лъола гьесул ботIрода, кваранаб кверальухъе гIансаги кьола. Цинги, гIад-хочIие гьавун, гьесда цере накабазда чIола: «ЖугьутIазул парччахI чIахъаги!» – ян ахIулаго. [30] Гьел ГIисаде тударула, гIонсоца бетIер бухула. [31] ХIалхьезегIан инжит-хIакъирги гьавун, доб гIабаги тIаса бахъун, жиндирго ретIел ретIуна гьесда тIад. Ва хъанчида вазе вачун уна.

ГІиса хъанчида вала

[32] Гьев вачун унаго, хуриса вачІунев вукІарав Киренеялдаса цо
Симон абулев чи данде ккана. Гьесда баччизабуна гьез ГІисае
гьабураб хъанч. [33] Гьел щвана Голгота абулеб бакІалде. Гьелъул
магІна ккола «Гвангвара гохІ». [34] КьогІлъизабураб чагъир кьуна
гьесие гьекъезе. Цо кІалдибеги босун, ГІисаца инкар гьабуна
гьелдаса. [35] Гьевги хъанчида ван, можоро тІамун гьесул ретІел
жидедаго гьоркьоб бикьана рагъухъабаз. [36] Хъаравуллъи гьабун
гьенирго чІана гьел. [37] «ЖугьутІазул парччахІ ГІиса», — абун,
гьесде гІунтІизабураб гІайиб тІад хъвараб хъарщиги чІвана гье-
сул бетІералда тІадехун.

[38] КІиго хъачагъги вукІана гьесда цадахъ хъанчида ван: цояв
кваранаб рахъалда, цояв квегІаб рахъалда. [39] Цересан унел гІада-
маз, гьев хІакъир гьавун абулеб букІана:

— Ле, щущазабун Мукъадасаб Рукъгун, лъабго къоялде гьеб
цІидасан балев багьадур, мунго хвасар гьаве! [40] Мун Аллагьасул
Вас ватани, хъанчидаса гІодове рещтІа!

[41] Гьединго чІахІиял кашишзабиги, диниял гІалимзабиги ва
чІухІби-хІакимзабиги, гьев хІакъир гьавун гаргадулел рукІана:

[42] — Цогидал хвасар гьарилилан вукІанин, живго хвасар гьавун
бажаруларев чи. Исраилил умматалъул парччахІила жив! РещтІа
абе гьанже хъанчидаса гъоркье, гьебмехалъ божила нилъ гьесда.
[43] Аллагьасе живго аманат гьавун вукІанин, Аллагь гьасдаса рази
ватани, гьанже гьес хвасар гьавеян абе. Аллагьасул Вас вугилан
гурищ гаргадилев вукІарав?

[44] Гьесда цадахъ хъанчида рарал хъачагъалги рукІана гьединго
ГІисаде хьанделел.

ГІисал рухІ босун уна

[45] Къалъул гІужалда тІолабго ракь бецІлъана. Гьеб бецІлъи
тІаса инчІо сагІат лъабго тІубазегІан. [46] СагІат лъабго тІубалеб
мехалъ, цо гучаб гьаракь гьабун, ахІана ГІисаца:

— Эли, Эли! Лема шевактани! — абун. (Гьелъул магІна букІа-
на: «Дир Аллагь! Дир Аллагь! Щай дуца дун рехун тарав?»)

[47] Гьенир рукІарал цо-цояз, гьеб рагІараб мехалъ абулеб бу-
кІана Иляс аварагасде ахІи балеб бугин гьесилан. [48] Гьебмехалъ
векерун ун гьезул цояс, цІекІаб чагъиралдаги ччун, чІорто босун
бачІана ва, гІорол тІогьибги бухьун, бегьана гьесухъе. [49] Цо-цояз

абулеб букӀана: «ЧӀа, гьанже бихьилин гьев хвасар гьавизе Иляс
авараг вачӀунищали».
50 Цоги нухалъ гучаб гьаракьги гьабун, хвана ГӀиса. 51 Гьале Му-
къадасаб Рокъоб хирияб бакӀалда бигъун букӀараб пардав тӀара-
даса ахаде щвезегӀан кӀихӀи бихъун ана, ракь багъарана, кьураби
риххун ана, 52 хабал кьватӀун ана, хваралъуса чӀаголъун, гьени-
са къватӀире лъугьун рачӀана церего хварал гӀемерал вализаби.
53 ГӀиса хваралъуса вахъараб мехалъ, гьесда цадахъ Мукъадасаб
шагьаралде* рачӀана гьелги, ва гьенир гӀезегӀан чагӀазда рихьана
гьел. 54 Ракь багъариги цогидал хӀикматал ишалги рихьараб ме-
халъ, аскаралъул нусилбетӀерги ГӀиса цӀунун гьесда цадахъ ру-
кӀарал рагъухъабиги цӀакъ хӀинкъана. Гьез абуна:
– ХӀакъикъаталдаги гьав чи Аллагьасул Вас вукӀун вуго.
55 Галилеялдаса рахъарал гьесда цадахъ рачӀун, ГӀисае хъулу-
хъалъе чӀарал гӀемерал руччабиги рукӀана гьенир, нахъегӀан
чӀун ралагьун. Гьезда гьоркьор рукӀана: 56 Магдалаялдаса Ма-
рямги, Якъубил ва Юсупил эбел Марямги, Зебедайил васазул
эбелги.

ГӀиса хабалъ вукъула

57 МаркӀачӀубер рукӀкӀараб мехалъ, гьениве вачӀана Ариматея
шагьаралдаса Юсуп абулев цо бечедав чи. ГӀисал мурид вукӀана
гьевги. 58 Пилатихъе ун гьес гьарана ГӀисал жаназа букъизе кье-
ян. Пилатица изну кьуна. 59 Юсупица ГӀисал жаназа нахъе босу-
ла, бацӀцӀадаб хӀебтил мусруги бан, 60 гьеб букъула кьурулъ би-
кӀун жиндиего хӀадурун букӀараб хабалазул нохъода цӀияб ха-
балъ. Нохъодул кӀалтӀе цо кӀудияб гамачӀги гиризабун тун, гьев
нахъе ана. 61 ГӀиса хабалъ лъолеб мехалъ, дандритӀухъе гӀодор-
чӀун рукӀана Магдалаялдаса Марямги ва дойцояй Марямги.
62 Гьеб букӀана рузман къо.

ГӀисал хоб цӀунизе хъаравулзаби тола

Нахъисеб къоялъ данделъун чӀахӀиял кашишзабиги фарисе-
ялги Пилатихъе ана ва гьез абуна:
63 – Я, бетӀерчӀахъад! Нижеда ракӀалде щвана гьанже: чӀаго
вугеб мехалъ гьадав гьерсихъанас абулаан хун лъабго къоялда-
сан хваралъуса вахъине вугилан. 64 Гьединлъидал лъабго къо

* 27:53 *Мукъадасаб шагьар, Байтулмукъадас* – Иерусалим.

инегӀан досул хоб цӀунизе хъаравулзаби тӀаме. Досул муридаз, бикъун гьеб жаназагун, гӀадамазда абизе бегьула ГӀиса чӀаголъун вугилан. Досулалдасаги кӀудияб гьереси букӀина гьеб. [65] Пилатица гьезда абуна:

– Гьаниса рачун хъаравулзабигун, нужеего бокьухъе цӀуне гьеб хоб.

[66] Инеги ун, гьез хоб цӀунизе тадбир гьабуна: ганчӀида мугьру чӀвана ва гьенир хъаравулзаби тана.

28 бетӀер

ГӀиса хабалъ ватичӀо

[1] Шамат къо индал, анкьил тӀоцебесеб къоялъул рогьалилъ,
ГӀисал хабаде рахине рачӀана Магдалаялдаса Марямги ва дой-
цояй Марямги. [2] Зобалаздасан гьениве рещтӀун вуго Бичасул ма-
лаик. Хабал картӀида цун лъун букӀараб гамачӀги нахъе босун,
гьелда тӀад гьев гӀодов чӀедал, кутакалда ракь багъарана. [3] Пи-
риялъул гӀадаб сурат букӀана гьев малаикасул, гӀазухъахӀаб ре-
тӀелги букӀана гьесда тӀад. [4] Гьесукьа хӀинкъун хъаравулзаби
сородана ва хварал чагӀи гӀадин лъугьана. [5] Гьел руччабазда ма-
лаикас абуна:

– Нуж хӀинкъуге! Хъанчида ван хвезавурав ГӀиса нужеца ва-
лагьулев вукӀин лъала дида. [6] Гьев гьанив гьечӀо. Гьес абухъе,
хваралъуса вахъана ГӀиса. Гьанире рачӀа гьев вукъун вукӀараб
бакӀалде ралагьизе. [7] ГьабсагӀат ун нужеца ГӀисал муридазда абе,
гьев хваралъуса вахъун вугин, нужедаса цеве Галилеялде щвезе
вугин ва гьенив вихьилин нужеда гьев. Гьале гьадин абулеб
буго дица.

Гьел руччабазда вихьула ГӀиса

[8] Гьеб хобалдаса рикӀкӀалъизе гӀедегӀана гьел, ва хӀинкъиялъги рохиялъги куркьбал гъурал руччаби рекерун ана муридазда гьеб хабар лъазабизе.

[9] Гьале, рорчӀамиянги абун, гьезда данде вачӀана ГӀиса. Ас-
кӀоре ун, гьел руччаби, ГӀисае сужда гьабун, гьесул хӀатӀазда
хурхана. [10] ГӀисаца гьезда абуна:

– Нуж хӀинкъуге! Инеги ун, дир вацазда абе Галилеялде аян. Дова вихьила гьезда дун.

Хъаравулзабаз бицунеб буго

11 Гьел руччаби нахъе аралго, дол хъаравулзабазда гьоркьоса
цо чанго чи шагьаралде ана ва чIахIиял кашишзабазда бицана
доба ккарабщиналъул хIакъалъулъ. 12 Гьебмехалъ чIахIиял ка-
шишзабиги чIухIби-хIакимзабиги данделъана щиб гьабилеба-
ли дандбазе. Цинги, гIурабгIан гIарацги хъаравулзабазе кьун,
13 гьезда абуна:

– Нужеца бице: «Ниж кьижун ккараб мехалъ сардилъ рачIун
ГIисал муридаз жаназа бикъун ана», – ян. 14 Нагагь сардарасде
гьеб хабар щвани, нижеца рекъезабила гьесулгун иш ва нужее
гьелъул щибго къварилъи ккезе биччаларо.

15 Босун гьеб гIарацгун, гьел рагъухъабазги жидеда малъухъе
гьабуна. Ва жугьутIазда гьоркьоб жакъа къоялде щвезегIанги
тIибитIун буго гьеб хабар.

ГIиса Галилеялда вихьула муридазда

16 ГIисал анцIила цо мурид, Галилеялде ун, гьес бихьизабун
букIараб магIарде рахана. 17 ГIиса вихьидал, гьел суждаялда чIа-
на, цо-цоязул рекIелъ щаклъиги бижана. 18 АскIове вачIун ГIиса
гьезда гаргадизе лъугьана. Гьес абуна:

– Зобалазул ва ракьалъул тIолабго ихтияр дихъе щвана. 19 Гье-
динлъидал киналго халкъазухъе ун, дир рагIи тIибитIизабе, ва
Инсулги, Васасулги, Илагьияб РухIалъулги цIаралдалъун, лъа-
далъ ччун рахъун, гьезул мунагьал чуризаре. 20 Дица нужее
гьабунщинаб амру тIубазабизе малъе гьездаги. Дуниял ахирлъи-
зегIан щибаб къоялъ дун нужеда цадахъ вугевлъиги лъай.

Амин!